

વિજ્ઞાપિત,

“ તત્ત્વમોથ આપના પુત્રકનો ચોગ્ય સંકાર કર
 મ જાણથી માયની રાખો, જ્યાં ત્યાં જેમ તેમ તેને રાખો
 ન મૂકો પણ પ્રેમ પૂર્વક શરીર શુદ્ધિ સાચવીને
 વાચો વિચારો અને તમારા સ્વચ્છ
 મ હજમા તેનો કેસાવો કરા મ

આગત્યની મુચના

મહુ કેઈ ભવ્ય આત્માઓને પવિત્ર માતામૃતનો મ
 ભાજી આપ હવે મેં મેં જોના શુભ દેશથી ભેટ દાખલ આપ
 આપના કેઈ પણ પુત્રક પર કાંઈએ પણ ગિલ્યા મારાપ
 મમતા સુદ્ધિ તમી કાંઈ રીતે પુત્રકનો દુરુપયોગ કરવો
 પણ પ્રમાદ ગહિન પુત્રી ગાળી તમી તેનો ભરતે લાભ
 બીજા નો ન જિલો જી જાડી બેનોને ને ભેટ દાખલ મ
 પુત્રકનો છત્રી લાભ લેવા દેવો અને જોડી રીતે જમણો
 ઉપનામી ભેટ તાપ મ આપના પુત્રકનો પવિત્ર ઉદ્દેશ નરુણ કું
 મેં નોન નો બહુ બેનોને નમ્રપૂર્વક ખામ ભલામણ કર
 હોર ને જુવન ઉદ્દેશથી પુત્રકો ભેટ ખામ આપનામા
 છે તે ઉદ્દેશ રક્ત થાય અને તેની કોડ ફોને આજ્ઞાના
 અડકે ભેટલુ મૂવી નિરમિથે છોર

મીના-કાગળ પૂર્વક પકેન, મતન અને પરિશીલન

પરોપકારાય સતામ્ વિમુતય

શ્રી શત્રુંજય મહાતીર્થાદિક યાત્રા વિચાર.

યાત્રક

શાંતમૂર્તિ મુનિ મહારાજ શ્રી વૃદ્ધિચંદ્રજીના
શિષ્યાણુ મુનિ કર્પૂર વિજયજી

સ્વર્ગી ભાઈઓ વ્હેનોને

શ્રી પાટળ નિવાસી શા. હારેલાલ વલ્લભજી ના

સ્મરણાર્થે તેમના વિધવા ભાઈ

કલુર્ગઈ તરફથી થેટ

છપાગી પ્રસિદ્ધ પત્તી

શ્રી જૈન શ્રેયસ્કરમંડલ-મ્હેસાણા

(તરફથી શા. વેળીચંદ સુરચંદ.)

આ પુસ્તક શ્રી સત્યપ્રકાશ પ્રેસ ગ્રાહીયા અમદાવાદના

શા. પ્રેમચંદ હાલચંદ તથા ડાહ્યાભાઈ શંકરભાઈ

ગાંધીજી છાપુ

વચન ૧૯૭૦

ધીર વચન ૨૦૮૦

સને ૧૯૭૩

કામત ગાંધી, મમન અને યથાવિત્ર વર્તન

આ પુસ્તક જ્યાં ત્યાં સ્વહસ્ત મુકી આશાતન કરવી નહીં
 ૐ નમ શ્રીતીર્થરાજાય, સર્વતીર્થ મયાત્મને ॥
 અર્હતે યોગિનાથાય, રૂપાતીતાય તાયિને ॥ ૧ ॥

ભાવાર્થ.—સર્વ તીર્થમય જેતુ સ્વરૂપ છે પણ શ્રી શત્રુજય તીર્થ
 રાજને તેમજ પરમયોગીશ્વર, દેહાતીત એને વિશ્વરાતા પણ અગ્નિત
 પરમાત્માને અપારો નમસ્કાર થાઓ !

શ્રીતીર્થપાંથરજસા વિરજીભવતિ,
 તીર્થેષુ વભ્રમણતો ન ભવે ભ્રમતિ,
 દ્રવ્યવ્યયાદિહ નરા સ્થિરસપદા સ્યુ
 પૂજ્યા ભવન્તિ જગદીરામયાર્ચયત્ ॥

ભાવાર્થ —શ્રી તીર્થ ભૂમીના રજ સ્પર્શથી ભવ્યાત્માઓ કર્મર
 ગ્નિત થાય છે તીર્થામા પરિભ્રમણ કરાથી ભયમા ભયતા નથી (ભ
 ભ્રમણથી મુક્ત થાય છે), અત્ર દાન દેરાથી મનુષ્યો અચઠ લક્ષ્મ
 વાળા થાય છે અને જિનેશ્વરની પૂજા—અર્ચા કરતા છતાં વિભ
 પૂજ્ય થાય છે

વિજ્ઞાસિ

મિય વાંચનાર !

સત્પુરુષો પોતેજ તીર્થરૂપ છે જટલુજ નાદિ પણ તેમના પવિત્ર ચરણરૂપઠી સ્પર્શ ઘણેલી ભૂમિ અને તેની પ્રત્યેક રજા પણ તીર્થરૂપ છે. જ્યાં તીર્થની વિધિપૂર્વક સ્પર્શના, વહુમાન, પૂજન પગેરથી આપણામા તે તે સત્પુરુષોના અસાધારણ સદગુણો સઠ્ઠાત વાપ છે. અને તથાપિર ઉપાસનાથી અનુરૂપે આપણે જ સત્પુરુષ જેવાજ ૪૬ શક્તિ તેમ ગ્રીણ, અનંત સદગુણ સપ્ત મહર્ષીઓના રોમેરોમમા ઉન્નતા, પવિત્રતા, શ્રેષ્ઠતા, ભરી રહેલી હોય છે તેમના પ્રત્યેક શ્વાસોશ્વામમા અને શરીરના સાદાત્રણ ક્રોડ રોમમાથી નિરજતા પરમાણુઓમા અને કિંક અસર કરનાર ઉન્નત શક્તિઓ રહેલી હોય છે તેઓ જ્યાં જ્યાં જાય છે ત્યાં ત્યાંની દગે દિગ્રામાં જ સદગુણોનું વજ્રયાન ચાતાવરણ રચાય છે તે ચાતાવરણમા જડ યસનારાઓ ઉપર તેની ચમત્કારિક અસર થાય છે જ દાઝની માયન્સ રિગાળ અનેક પુરાવાઓથી મિદ્ધ કરી ચતાવ્યુ છે અને આપણા મર્વજ શાસ્ત્રકારોજ અનેક ઢલીલો સાથે જણાવ્યુ છે.

તીર્થાધિરાજ શત્રુજયતીર્થ જ અનંત મહામાઓની સ્પર્શ કરેલી પરમ પવિત્ર ભૂમિ છે, દેવ દાનવ અને રાક્ષસો જેના દર્શન સ્પર્શને અહોનિગા કહે છે, તે ભુમિની યાત્રા આપણામાના ઘણા સજ્જન છીં પુરુષોજ એક કરતાં વધુ વ્યવન કરી હશે, પણ યાત્રાને જે વિધિપૂર્વક

કરવી જોઈએ તે વિધિપૂર્વક ન કરવામા આવે તો જોઈએ તેટલો લાભ મળતો નથી કઢવી તુરડી અઢસંઢે તીર્થની યાત્રા કરી આવે તે છતાં તેમાની જરા પળ કઢગાશ વર્મી થતી નથી, તેવી યાત્રાઓ આપણે અં નેક વચ્ચત કરી ચૂંચ્યા હોદશુ, પળ યાત્રા કરીઆવ્યા ત્યાર્થી આપણે શુ નવો સદ્ગુણ લેતા આવ્યા ? આપણામાર્થી કેટલી સ્વાર્મીઓ કમી થઈ ? આપણામા કેટલી યોગ્યતા વધી ? યોગ્યતા ન વધરાના શુ કારણો છે ? શાસ્ત્રવારોષ શામાટે આવા તીર્થની યાત્રા કરવામા જ ન્મર્નની સફળતા કહી છે ? કેવી રીતે યાત્રા કરવામા આવે તો આપણને યાત્રાના યોગ્ય લાભો મળે ? એ ચારત સમજાય, અમલમા મકાય અને તથાવિધ યાત્રાનો લાભ લેવાય, તો શ્રી શત્રુજય માહાત્મ્યાદિ ગ્રંથોર્મા શત્રુજયની યાત્રાનુ ફલ જણાચુ છે તેનો નિશ્ચયાત્મક અનુભવ થાય

અનેક મુમુષુ સ્ત્રી પુરષો, આ સાધનોની અનુકૂળતાવાળા જમાનામા આ તીર્થની યાત્રાનો લાભ ણી વચ્ચત લેંઢે પળ તેમાનો મ્હોળે ભાગ મતાનુગતિક હોવાર્થી યાત્રાના સ્વરા લાભોર્થી વેનસીવ રહે છે કેટલીક વચ્ચત તીર્થની શ્રાશાતના વગેરે કરીને, તીર્થની છાપામા નહીં આચરવા યોગ્ય કૃત્યો વર્ગીને, ન્યામને વદલે મહોટો ટોટો કરી જાય છે, માટે તેમ થતુ અટકાવવાને અમારા સાહિત્ય પ્રસિદ્ધિના ઉચ્ચ ઉદ્દેગની સિદ્ધિ અર્થે આ “શ્રી શત્રુજય મહાતીર્થોદિ યાત્રાવિચાર” નામનુ ન્હાનકઢુ પળ અતિ ઉપયોગી પુસ્તક અમારી પ્રથમાઢાના ૨૬ મા મળકા તરિકે પ્રથમાઢાત્તિમા ઘણીક ઉપયોગી

વાચનોનો ઉમેગો કરીને જિવાસુ સ્ત્રી પુરુષોને મેટતરીકે આપી તેનો
 ઘોળો પ્રસાર કરવા અર્થે છપાસી વ્હાર પાટવામા આવ્યું છે

આ પુસ્તક ગતિમૂર્તિ મુનિમહાગજ શ્રીમાન કર્પૂરવિજયમી મહા-
 રાજજીએ તૈયાર કરી આપ્યું છે, ટપોડ્યાન અને પ્રસ્તાવનામા પણ
 તેઓશ્રીએ પોતાના વિદ્વાનમય્યા ઉદ્ગારો જાહેર કર્યા કે તે પદલ
 તેઓશ્રીનો અમો અનુરૂપપ્રવચ્ચક આભાર માનોણ છીએ અને
 આમા અનેક ગ્રંથો લખી જન કોમને વિશેષ આભારી કરશે એમ
 ઇન્તેજીય છીએ

આમા ગ્રંથની પ્રસિદ્ધિ માટે અને જનસમાજમા ઘોળો પ્રચાર
 કરવા અર્થે ધનની મદદ કરનાર ધર્મચુસ્ત સજ્જનોનો પણ અમો અનુ-
 રૂપપૂર્વક આભાર માનવાસાથે આવા કાર્યામા ચારવાર યોગ્ય મદદ
 કરવા કરાવવા માટેની સમિતિય વિજ્ઞાપિતિ કરીએ છીએ સમગ્ર જન
 પ્રજાતુ આમા ઉત્તમ કાર્ય થઈ રાજ્ય ઘડાવે અને સમાજને ઉપયોગી
 થઈ પડે તેવા લાગણીયો ગ્રંથો વિના મુલ્યે કે પાણીના મુલ્યે સમાજમા
 ફેલાવવા અમો સર્વ સત્તન સ્ત્રી પુરુષોને માગ્રહ વિજ્ઞાપિતિ કરી વિરમીએ
 છીએ મૂલ્યરૂપ મિન્ડામિ દુનંદ મુજેપુ કિ વહુના.

સામાય પચમી સપ્ત ૧૯૭૦

લી૦ પ્રસિદ્ધકર્તા

શ્રીશત્રુજય મહાતીર્થાદિક યાત્રા વિચાર.

[પ્રસ્તાવના]

“ યોગ અસમ્ય છે જિન કયા, નવપદ મુખ્ય તે જાણોરે;
તેહ તણે આલપને, આતમ ધ્યાન પ્રમાણોરે ”

નવપદ પ્રકરણમા કહ્યું છે કે “ ભો ભો મહાનુભાવો દશ દૃષ્ટાંતે
દુર્લભ મનુષ્ય જન્મ પામીને અને તે સાથે વહી આર્ય ક્ષેત્ર, ઉત્તમ કુલ
વિગેરે પ્રધાન સામગ્રી પુન્ય જોગે પામીને મહા અનર્થકારી પાંચ
પ્રકારનો પ્રમાદ (મદ, વિપય, કપાય, નિદ્રા અને વિકથા) જલદી
તજી દઈ ઉત્તમ ધર્મ કરણી કરવા તમારે પુન્યાર્થ ફોરવરો જોડે
તે ધર્મ સર્વ જિનેશ્વરો દાન, શીલ, તપ અને ભાવભેદે કરી ચાર પ્રકાર
નો ઉપદેશ્યો છે ” તેમા પળભાવની પ્રધાનતા વચાણી છે. ભાવ સાહિત
જ કરનામાં આવતી ધર્મ વરણી દાન, શીલ, તપ પ્રમુખ સફળ કહી
છે. ભાવ વગરની તે કરણી બલેપે જાય છે. ‘ ભાવ પળ મન સરદ્ધ
છે અને આલપન વગર મન અતિ દુર્જય છે, તેથી મનને નિયમમાં
રાખવા માટે સાલેપન (આલપનગાઠ) ધ્યાન કહેલું છે.

જોકે શાસ્ત્રમા અનેક પ્રકારના આત્મન વચાણ્યા છે તો પણ
તે સહુમાં નવપદ ધ્યાનજ મુખ્ય છે એમ જિનેશ્વરો કહે છે ”

“ ૧ અરિહત, ૨ સિદ્ધ, ૩ આચાર્ય, ૪ ઉપાધ્યાય, ૫ માતુ, ૬
દર્શન, ૭ જ્ઞાન, ૮ ચારિત્ર, અને ૯ તપ એ નવપદ વચાણેલા છે ”

એ નવપદનું સચિત્તરવર્ણન નવપદપ્રકરણમા કરવામાં આવ્યું છે.
ત્યાં જાણી તસમી નિશ્ચય કરવા યોગ્ય છે. એ નવપદજ જગતમા સાર

છે તેથી તેનુજ આરાધન કરવા અધિક રૂક્ષ મલ્લવાની જન્મ છે. એ નવવર્ષમાં અરિહતાદિક પાંચ ધર્મો (ધર્માત્મા) છે ત્યારે દર્શનાદિક ચાર (પ્રકારનો) ધર્મ છે. ૫ દર્શન (સમ્યક્ત્વ), જ્ઞાન, અને ચારિત્ર્ય સદ્ધર્મનુ આરાધન કરવાથી જ ધર્માત્મા થઈ શકાય છે. જે જે અરિહતાદિક થાય છે તે સહુ ઉક્ત ધર્મના આરાધન (સેવન) વડેજ થયા છે અને ભવિષ્યમાં પણ જે જે અરિહતાદિક થઈ તેઓ પણ પવિત્ર ધર્મના આરાધન વડેજ થશે. એથી વર્તમાન કાલે પણ મનુષ્ય જનોએ પણ પવિત્ર ધર્મનુ આરાધન કરવા ઉચિત રહેવું ઉચિત છે. ધર્મ ધર્મા જનોમાં નિવસે છે તેથી ધર્મનુ આરાધન કરવા ઉચ્ચનારે ઉક્ત અરિહતાદિક ધર્માત્માઓનુ દૃઢ આલ્સન હેતુ અન્યત્ર જરૂરનુ છે.

અરિહતાદિક પવિત્ર ધર્માત્માઓના નામ, સ્થાપના દ્રવ્ય અને માત્ર ૪ ચારે નિષ્કેષ પૂજનિક છે. જમના માત્ર પવિત્ર છે તેમના જ નામ, સ્થાપના અને દ્રવ્ય પણ પવિત્ર છે. પણ બીજાના પથી, તેથી અરિહતાદિક પવિત્ર આત્માઓનુ (માત્ર મહિત) નામ સ્મરણ કરવાથી, તેમની (ગાંધર્વ પ્રશાંત) પ્રતિમાનાં દર્શનાદિક કરવાથી, તેમજ ત્રિરાટ્ગત તેમના આત્મદ્રવ્યને નયસ્કારાદિ કરવાથી આપણો આત્મા જાગૃત થાય છે. છતાં ૫ અરિહતાદિકમાં જેવા ઉત્તમ ગુણો છે તેવાજ ઉત્તમ ગુણો પ્રાપ્ત કરવા ઉચિત થાય છે. જે ગુણો અરિહતાદિકને વ્યક્ત (પ્રગટ) થયેલા છે તેજ (તેવાજ) ગુણો આપણા પ્રત્યેક આત્મામાં શક્તિ (સત્તા) રૂપે તો રહેલજ છે. તે ગુણો કર્મના આવરણની ઢાંકાઈ મળેલા હોવાથી પ્રગટ દેખી શકાતા નથી. પરંતુ જો પ્રગટ ગુણો અરિહતા પરમાત્માદિકનુ દૃઢ આલ્સન લઈ એ કર્મનાં સંપૂર્ણ આરાધન

દૂર કરી દેવામાં આવે તો પછી સ્વસચામા રહેલા સમસ્ત ગુણો
 જેવાને તેવા જાણીતા પ્રગટ થાય છે મૃત્યાદિક ઉપર આવી જા
 ગેલા વાદલાં દૂર થતાં જ તેની સ્વાભાવિક પ્રમાણ પ્રગટ થયા ગર
 રહે છે? અર્થાત્ અવ્યક્ત ગુણો એવા આપણે વ્યક્ત ગુણો એવા અસ્થિતાદિક
 પર્યેષ્ટાંતુ દ્વં આલમન નેનુ ઉચિત જ છે જે જે કાર્ય ઉચિત વિવેક
 સહિત વિધિ પ્રમાણ કરવામાં આવે છે તે અલ્પ થયે અદ્ભૂત ગામ
 મેઢી આવે છે એનામાટે પરિત્ર ધર્મ કરીના સેવન કરનારે યથો
 ચિત્ત મર્યાદારૂપ વિધિ સાચવવા અને યદ્વા તદ્વા કરવા રૂપ અવિધિ
 દોષ ટાળવા સ્વાસ કાઢી રાત્રી જ જોઈએ, જ્યાં હેતુથી
 પ્રસ્નુત ગ્રથમા શ્રી શનુજય મહાતીર્થ જેવા પરિત્ર મ્થઢી
 સ્પર્શના-સેવના કરવા જેવો પુણ્ય-સંયોગ મળે ત્યારે જે
 કંઈ વિધિ-સેવા કરવી જોઈએ અને અવિધિ દોષ ટાળવા
 જોઈએ તેનું દિગ્ દર્શન પ્રસંગે પ્રસંગે કરાવવામાં આવે છે તે લખમા
 રાગી પ્રાવિધી હિત માર્ગનો આદર કરવા અવ્યાત્માઓને
 સ્વાસ મલામળ છે જાઓ ! ચેતી કરનારા સેવિત જાઓ
 તેમના સેવને યથાવિર રાહી તેમાં સ્વાતર મધુર નારી
 પદાન્વસરે વાગી કરે છે અને તેનો વિનાશ ગા ન પામે પણ
 પ્રતિદિન તેની રક્ષા-પુષ્ટિ થવા કરે તરી પૂરતી કાઢી રાત્રે છે તે
 પરિણામે તેમાંથી ઈન્દ્રિય લાભ મેઢી શકે છે, એજ રીતે આપણે જે
 ધર્મ કરી કરીએ તેનો યથાર્થ લાભ લેવોજ હોય તો એ સેવિતની પર
 આપણે પણ પરી સમાજ રાહી રહેવાની સ્વાસ જરૂર છે જ સુત્રેપુ
 કિ વદુના ઈતિ શમ્

લી૦ શાસનરુચિ મુનિ કર્પૂરગવિજય

उपोद्घात अतर्गत प्रस्ताविक बोध वचन

— २२२२२२ —

श्री शत्रुजय, गिरिनार, अर्जुदाचल (आहु मठ) अने ममेत शिखर प्रमुख उत्तम तीर्थाने भेट्या जाता, तेमज गमे ते गाम, नगर, पुर, पाटण प्रमुख स्थळना भूषण न्व श्री जिनचरित्यो (जिन मंदिरा तेमज तेमा श्रानेष्ठित प्रभुता मित्रो) ने जूशररा जता तथा मुनिज नाने बदन करवा जता यथायोग्य प्रवचन सारोद्धार, पचाशक अने देवदहन भाष्य प्रमुख पवित्र शास्त्राया फरमाव्या मुजर आपणे नि सीहि प्रमुख दशत्रिको बराबर लक्ष राखीने साचखी जोईए एटो के १ यथास्थाने त्रणवार निसीहि (तेनो परमार्य समजी-गरी) कहेवी २ चैत्य फरती त्रणवार प्रदक्षिणा देवी (प्रदक्षिणा देता नर-आशातना जेवु नजरे पडे तो ते शाल्या प्रथम स्वयं करी) ३ त्रणवार पचाग तमावीने प्रणाम करवा (प्रथम प्रभुजी नजरे पडे एटले तकाज अजालि (रे हाथ) जोटी प्रणाम करी, पठी नजदीक आरता अगीं नमावी देवु अने छेवटे चैत्यप्रदक्षन कर ती रखेने पचाग प्रणाम करवा जोईए). ४ त्रण प्रकारनी पूजा (त्रण पूजा, अग्र पूजा अने भाव पूजा) करी ५ प्रभुजी त्रण अरस्था (छत्रस्थ अरस्था, केवली अवस्था अने निर्वाण अरस्था) भावरी ६ प्रभु शिरायनी त्रणे दिशा तरफ जती दृष्टिने सयधी-निषममां राखी त दृष्टि प्रभुजी सन्मुखज स्थायी राखरी ७ प्रभुने पचाग प्रणाम करता त्रणवार नेटगी भूमिनु प्रमार्जन करवु ८ चैत्यप्रदक्षन करता उच्चरवाया

આવતા સૂત્રાદિક શબ્દો શુદ્ધ બોલ્યા, તેના રહસ્યાર્થમાં ઉપયોગ રા
 ગ્વર્ષો અને પ્રમુની મુદ્રા ઉપર સારી રીતે લક્ષ રાખવું ૦ નમુદ્યુષ્ણ
 કહેતાં યોગ મુદ્રા કરવી. જાગ્રતિ ચેદ્યાદિ, જાગ્રંત કેવિ સાદુ અને
 જપવીપરાય કહેતા મુક્તાશુક્તિ મુદ્રા અને કાઠસ્સગ કરતા જિન
 મુદ્રા કરવી. છેવટે ૧૦ ચેત્યનદન સમયે જાગ્રતિ ચે૦, જાગ્રત કેવિ
 સાદુ અને જપવીપરાય ૭ ણ પ્રણિયાન રરાસર લક્ષ પરાગી કહેવા,
 અગરા ચેત્યનદન સમયે મન, વચન અને કાયાનાં એકાગ્રતા કરવી
 ૮ દશે ત્રિકોતુ અધિર રૂપ ભાષ્યરય નામના ગુજરાતી પુસ્તકમાંથી
 પણ જોઈ, જાળી, અવિધિ દોષ ટાળી, ત્રિધિ-માર્ગ આદરવા પૂરતો સ્વપ
 નગ્વર્ષો ઉક્ત પવિત્ર સ્થલમાં દાસલ થતા (પ્રવેશ કરતા) પાંચ
 અભિગમ પાળ્યા પણ પૂરતુ લક્ષ રાખવું ૧ નિજ ભોગમાં લેવા યોગ્ય
 સગેત વસ્તુને ત્યાગ કરી દેવો ૨ શુદ્ધ વસ્ત્ર, અલ્કારાદિક અષેત
 રમ્નુ સાથેજ રાખી લેવી ૩ અગ્નિ ઉત્તરાસગ (જનોર્દિના આકારે)
 નાભીને પ્રવેશ કરવો ૪ મનને એકાગ્ર કરી દેવું અને ૫ દેવ-ગુરુ
 નજરે પડતાજ કે હાથ જોડી મસ્તકે ત્યાગી નમસ્કાર કરવો. થઈ
 ગયું ચિહ્ન રૂપ ગણાતા ૧ છત્ર, ૨ ચામર, ૩ મુગટ, ૪ તરફ,
 તેમજ ૫ ઉપાનહ (મોજાઈ પ્રમુખ) ગાદી ઉતારી નાભીને જ અંદર
 પ્રવેશ કરવો ઠવિત છે અથવા દેવગુરુની આજ્ઞાતના કરી લેવાય.

દેવ-ગુરુના નર્શન પૂજાદિક કરીને પાત્ર પલ્લતા (બાહર નિસ
 રનાં) આપણા પરમ પૂજ્ય દેવ-ગુરુને પુઠ વાળીને (પુઠ દઈને)
 ચાલતું નહિ પણ ત્રિવેકર્યા તેમને આપણી પુઠ ન પડે એમ ઉપયોગ

ગમ્બીને અદ્ય સર પાછા ફરતુ જૂઓ ! લૌકિકમા કોઈ શદેનશાહ
 પ્રમુદ્ધ માતરની સલામે ગયા હોય તેમને પણ સલામી લઈ પાઠા
 પગલે ચાલ્યુ પડે છે તેમ છતાં કોઈ જાણતાં અજાણતા પુઠ ઢાંચે
 ચાલ્યુ હોય તો તેને તે માતરનુ અપમાન કર્યુ લેવાય કે ડ્યારે ખામ
 ને ત્યારે ત્રણ જગતના પરમ ઉપકારક પ્રમુદ્ધો (શુદ્ધ દેવ-ગુપ્તો) આ
 પળે કેટલો ઘથો વિનય સાચવવો જોઈએ ? આ વાત સ્વાસ કરીને
 સહુકોઈ સજ્જનોએ વિશેષે સમાઠ રાહી વ્યવહાર શુદ્ધિ સાચવવા પૂરતો
 ગ્યાલ કરવો જોઈએ દરેક હિત કાર્ય પણ વિશેષ પૂર્વક કરવાથીજ
 વ્યવહાર શુદ્ધિ પડે છે. શ્રી શ્રુજયાદિક પવિત્ર તીર્થોની સ્પર્શના
 કરતી ધવતે, અને ગમે ત્યાં દેવાગિદેવ (ચીતરાગ પરમાત્મા) ને
 પ્રશરતી ધવતે તેમજ ગ્રામચર્ય, નિ સગતા પ્રમુદ્ધ સત્તમ ગુણોથી અ
 ભૂત આચાર્યાદિક પવિત્ર આત્માશ્રેના દર્શન કરવા અર્થ તેઓની
 મમીએ જતા, સુટા (અલવાણા) પળે barefooted ચાલીને જતુ
 જોઈએ. ચાલતાં જતા અને ગયા ઘડ હૃદયમાં તેમના પવિત્ર ગુણોનુ
 ત સતત સ્મરણ અને ઘની શ્રદ્ધે તેટલું તેમ સદગુણોનુ અનુસરણ કરતુ
 જોઈએ. તીર્થાદિક પવિત્ર સ્થાને પુણ્યપોષે આપી તેની સારીરીને સેવા
 વગવી, પણ દેશાદિક જહ વસ્તુઓ ઉપર મોહ મમતા રાગ્યને મુગ્ધ
 નીલ થઈ કેવળ તેમાં રહેવાનુ અથવા ઇન્દ્રિયાદિકની લગાવ મોઝઝી
 મૂકી દૈ સ્વેચ્છાપ મહાત્માનુ નથી જે ધીરો અહીં આવી લાભ લઈ
 જવાને ઘડલે અગ્રહો વ્યાપાર કરીને ઉલ્ટો તોળે ગાયે છે તે હત
 ભાગ્ય જનોનો યથાય ટૂંકો યશનો નથી પણ દાંત્યા વિચારી પ્રમાદા
 ધરણ તજી, પોતાનુ ઋણ મુચારી મુક્ત ઉપાર્જન કરવા જન્મી સાચ

ધાન થઈ જતુ જોડે. દુર્ગમચાત્ર અવઠે રસ્તે ચાલેના છતા શ્રી
 શત્રુજય જેવા પરમ પવિત્ર તીર્થસ્થળનો તન મનથી દૃઢ આશ્રય કરી,
 ફરી ધર્મે સામુદય થયેના પાપી જીવો પણ પાવન થઈ આવે છે, જૂઓ!
 ગૃહગુણે કે “ચાર દત્તારા નર પરદારા, દેવગુરુ દ્રવ્ય ચોરી સ્વાલે, પેત્રી
 કાર્તિકી પુનમ જાયા, સપ જપ ધ્યાનથી કર્મ જાગ્યે, ગિરિધર દર્શન
 વિરલા પાવે ” ધર્મજ એક અગ્રગણે શરણ આપનાર અને
 અધર્મનો પણ હઠ્ઠાર કરનાર નિષ્કારણ ગુરુ સધાન છ અત્ર પ્રસ્તાવે
 શત્રુજય માહાત્મ્યમાં વિસ્તારથી વર્ણવેલુ કડ્ડ રાજાનુ ચરિત્ર મનન
 પૂર્વક ગાંધી થઢા નેના યોગ્ય છે નેના પ્રસંગે કહ્યુ છે કે “ ધર્મનાજ
 પ્રભાવે સુગ્ય સાહેલી પામીને જે કુતન, જજ ધર્મનો અનાદર કરે છે તે
 સ્વ સ્વામી દ્રોહ કરનાર પાપીમાર્ગીનુ ભવિષ્ય શીરિતે મૃતરી શકશે ?
 નહિજ સુધરી શકે ” આગા માર્મિક (હઢી અસર કરનારા) વચ
 નોથી ધડગાજા ચમકી ઉઠયો હતો, તેમ મરમીર જનોળ જાગતુ જો
 ઇફ નહિતા પડી “ લમ વેલા ગઈ ઉધમા, પડી યર પસ્તાય ’ એના
 મેરુ વરાતુ શાળા માળસને ષ્ટ્ટલી શિશ્વામળ વસ છે સસારિક પાપ
 આરમમાં રગદોલાયારી મચીન થઈ ગયા છતા છેવટ નિર્વેલ થવા
 ઇચ્છતા મન્ય જનોળ પવિત્ર તીર્થસ્થળમાં આર્યાને અદ્ભૂત વીર્યોટા
 સર્પી પ્રમુ પ્રતિમાનુ અથગા નિગથ સાલુ પુરુષાદિસ્તુ ઉત્તમ આલયન
 લહી સ્થિર ચિત્તથી ચપલતા રહિત પ્રેમ પૂર્વક-રચિ વહુમાન સદિત
 પ્રમુનો પવિત્ર માર્ગ આદરવો જોડે અને અનાદિ કાલથી દૃઢ રુદ
 યયેના દોષ જાલનો હઠ્ઠેદ કરવા પ્રયત્ન પુરુષાર્થ સેવકો જોડે.
 શત્રુજયાદિક મહાતીર્થના ઉચ્ચ પ્રદેશમાં સદ્ગુરુના ચરણમાં આર્પીન

મહા યયાશક્તિ તપ જપ સપમરડે અનાદિ કર્મ મલનો ક્ષય કરવા
 “ઉત્તમાલ્લ ધનુ જોડણ. પૂર્વ અનત આત્માઓ પરિત રત્નત્રયીનુ યથાર્થ
 આરાધન કરી જેમ સફળ કર્મનો સય કરી શાશ્વત મુક્ત મેલવ્યુ છે
 તેમ મારિક જનો પરત્નત્રયીનુ આરાધન કરવા અત્યારે પણ ત્વ રાત્રનુ
 જોડણ. શાશ્વત-મોક્ષ મુક્ત મેલવતુ પણ આપણુ સામ્ય મિત્ર હોતુ જોડણ
 અને ઇનોજ ઉપાય મહેપીને આદરવો જોડણ

શાશ્વત-મોક્ષ સુખનો ઉપાય

તત્ત્વાર્થ સુત્રકાર કહે છે તેમ સમ્યક્ દર્શન, જ્ઞાન અને ચારિત્ર
 રૂપ રત્નત્રયીનુ સેવન કરતુ એ મોક્ષ પ્રાપ્તિનો અમોગ ઉપાય છે

થી જિનેશ્વરે (સર્વજ્ઞ પરમાત્મા) માલેલા તત્ત્વોમાં યથાર્થ
 શ્રદ્ધાને તે સમ્યક્ દર્શન અથવા સમ્યક્ત્વ, તે તત્ત્વોનો નિર્મલ [ચાંગવો
 ગ્રહા રહિત] અગ્રોધ તે સમ્યક્ જ્ઞાન અને એ ઉપયોગના પરિણામે ત-
 જરા યોગ્યનો ત્યાગ અને આદરવા યોગ્યનો આદર એ સમ્યક્ ચારિત્ર
 જાણતુ અથવા આત્માને અનત વિભૂતિ (સત્તાગત ગુણ સમૃદ્ધિ)
 ની પ્રતીતિ થતી તે સમ્યક્ત્વ, તેનુ યથાર્થ માન થતુ તે જ્ઞાન અને એ
 ઉપયોગના પરિણામે સ્વરૂપ સ્થિરતા કહો કે નિજ ગુણવાન રમણના ધર્મ
 તે ચારિત્ર, એ રીતે આત્મશ્રદ્ધા, આત્મજ્ઞાન અને આત્મરમણના રૂપ રત્ન
 ત્રયીનુ સતેવન કરતુ પણ મોક્ષનો સ્વરૂપ ઉપાય છે

શત્રુજયાદિક મહાનીર્ધારીનુ સેવન પણ પણ હેતુથી કરવાનુ
 છે એ પૂર્વોક્ત રત્નત્રયીરૂપ મોક્ષ માર્ગ પામવા માટેજ અને એમાંજ આ-
 ગત ધર્મવા માટેજ શુદ્ધ દેવ-ગુરુનાં, સપુરુષોનાં, શત્રુજયાદિક પાવન

તીર્થોનાં, તેમજ તેમાં પાવન થવા આવતા અને આવેલા શાસન રસિક શ્રી ચતુર્વિધ સંઘના દર્શન, સ્પર્શન, વહુમાનાદિક સદ્ભાગ્યથી કરવાના છે. એ લક્ષ ભાગિક માત્રિકોષ સદાય રાખી રહેવાનું છે—મૂલ-વાનું નથી. એ લક્ષ વગરની કરણી ફક્ત વગરના મીઠાજેરી જાણથી પરિત્ર તીર્થ સ્થળોમાં પુન્યયોગે અનાયાસે અથવા અલ્પ શ્રમે પ્રાપ્ત થતા સન્ સમાગમનો અર્પણ લાભ લઈ, ઘને તેટલી તત્ત્વ ગત્રેપણા કરવી, સ્વ શકાસ્થલોનું સમાધાન મેઝી નિ શક થાવું, અને એમ તત્ત્વજ્ઞાન વડે આત્મ શ્રદ્ધા રૂપ સમાક્રિયનો પાપો મજબૂત રહી તે ઉપર ઘઘાશ ક્તિ ત્રત નિયમ અંગીકાર કરી લેવા રૂપ શુભ ફમારતનું ઘનતર કરવું. મહુજ હિતકારી છે. પણ આ વડુ જો કલ્પિત મુલની ઇચ્છા—વામના રહિતજ (નિષ્કામપણે) ઘરમાં આવે તો પરિણામે તે અજ્ઞય—મોક્ષ મુલ આપવાવાલું થઈ શકે. ક્ષણિક અને કલ્પિત મુલની આગાધી ધર્મ કરણી કરવી એ તો ઝોરની રાતર ચિતામણિરત્ન ગુમાવી દેવા જેવું જાણવું. એમ સમજીનેજ મોક્ષના અર્થી મુમુષુ જનો આ લોક સગી ક્ષણિક અને કલ્પિત મુલની ઇચ્છા કે આશા રાગ્યા વગર જ કેવલ નિષ્કામપણેજ ધર્મ સાધના ઘરે છે. અને એજ રીતિ નીતિ અલ્પવાર કરવી હરેક આત્માર્થી જીવને સ્વેચ્છર હિત કારક છે.

ઘેન્નાદિક અન્ય શાસ્ત્રોમાં પણ મોક્ષના ઉપાય તરીકે કહેવામાં આવેલું અત્ર મસાગત જનાવવામાં આવે છે. તેમાં કહ્યું છે કે “ મોક્ષ—મુલ મેઝવવાનો ઉપાય, પરમાત્મ સ્વરૂપનું યથાર્થ જ્ઞાન થવું એજ છે ” અત્ર મસ્તોરે ‘ મમુષુને પ્રમુ ઓલ્લસીરે, અમલ વિમઝ ગુણ ધામ, સાધ્ય દાદિ સાધકપણેરે, વડે ઘન્ય નર તેહ ’ ઇત્યાદિક આપ્ત ઘવનો તેનું સમર્થન કરે છે. “ મનનો લય કરવો એ પરમાત્મ સ્વરૂપનું જ્ઞાન

ધરાનો ઉપાય છે ” (યોગી-યોગનિષ્ઠ-સંયમી પુરુષો એનો અનુભવ કરી શકે છે) ” શુદ્ધ-નિષ્કામપણે કર્મ-ઉપાસના કરવી એ મનના લ્પનો ઉપાય છે. ’ તેમજ વઢી

“ આ સર્વ જગન્ વિનાશી છે એમ વિચારપૂર્વક જાણતું અને અનુભવતું અને તેરો દૃઢ નિશ્ચય કરવો, એનિષ્કામ ધરાનો ઉપાય છે (જ્ઞાત મૃતારસ ભાવનામા પણ પવોજી ઉદાર આશ્રય સમાયેલો છે) અને ણજ ખાવતું અનેજ મહાશયોષ અનેક રીત્યા સમર્થન કરેલું જણાય છે એમકે—

“ તાહરે વ્યાન તે સમકિન સ્વ, તેહિજ જ્ઞાન અને ચારિત્ર તેહ છે જી, તેહથી જાયે સગળા હો પાપ, વ્યાતા રે ખેય સ્વસ્થ હોયે પટે ખી ’ ઇત્યાદિક અનેક આત્મ પુરુષોના વચનો અત્ર સમર્થન સ્વ છે

જે મન-વજનોને તારે અથગા તરવાનું સામર્થ્ય આપે, જેનારંદ મન-વજનો મન સાથર તરી પેટે પાર જઈ શકે, તે તીર્થ સ્થાપર અને જગમ પે પ્રકારનાં છે તમા શ્રી ગુરુજપાદિક સ્થાપર તીર્થ છે ત્યાં જાસનરમિક શ્રી ગણગર પ્રમુત્ર ચતુર્વિંશ સગ જગમ તીર્થ ગણાય છે મોતારી જનોણ એ ઉમય પ્રકારના તીર્થનો ગયાયોગ્ય વિનય સત્કાર કરવો અત્યત હિત સ્વ છે પરંતુ અને પ્રકારના તીર્થમાથી કોઈનો પણ અનાદર કરવો યોગ્ય નથી વિકથાદિક પ્રમાદાચરણનો ત્યાગ કરી તે ઉમય પ્રકારના તીર્થનો સર્વ પ્રકારે ત્યાગ લેવા પ્રયત્નગીત થાવું એ આ મનુષ્ય જન્માદિક દુર્લભ સામગ્રી પામ્યાનું ઉત્તમોત્તમ ફલ સમજવાનું છે આવું ઉત્તમોત્તમ ફલ મેલવવા આપણે ક્યારે ભાગ્યજાલી પ્રદેશકિયે ’ જ્યારે આપણામાં ઉક્ત પવિત્ર તીર્થો પ્રત્યે અવિદ્ધ પ્રીતિ-ભક્તિ જાગે ત્યારેજ

અવિહ્વડ પ્રીતિ-ભક્તિ કેવી હોય ?

પ્રીતિ રીતિ કન્ઠુ આગ દે, જાણે જાણનાદાર,
ગુણે ગુહ સ્વાયા તેનો, સ્વાદ કહે શુ વાર ?

અર્થ—સ્વરી અતરંગ પ્રીતિ (પ્રેમ-ભક્તિ) ની સુગંધી કઈ રિલ
ક્ષણજ છે એ તો જે જાણના હોય તે જ જાણે છટ્તે એવી અદ્ભુત
પ્રીતિ-ભક્તિ જેના હૃદયમાં જાગૃત થયેલી છે, જેને તેનું અપૂર્વ રસા
સ્વાદન મળ્યું છે અને તેથી જેનામાં નવું ચિંતન્ય રેહાયું છે, એ રિતે
ચિન્હોરહે તેવી પ્રેમ-ભક્તિની સ્વરી સૂચી જેના જાણવામાં-કઠરામાં
આવી હોય છે તેજ તેને પિઠાની શકે છે કોઈ યગે માણસે ગોલ
સ્વાદો હોય-તેનો રસાસ્વાદ ગીધો હોય તે તેનું સ્વસ્થ બીજાને પોતા
ની શક્તિ ઉપગત હોયાર્થી ની રીતે સમજાવી શકે ?

પ્રીત મેહ મોરડી, આવત દે અતિ માન,
પુકારિકે જગમેં કહત, આવત મેહ મહાન

અર્થ—મેઘ અને મોરલીને જેવી પ્રીત લાગેલી છે, તેવી અદ્ભુત
પ્રીત હોવી જોઈએ જ્યારે મેઘ આવે છે-આવવાની તૈયારીમાં હોય
છે ત્યારે તે કેતારવ કરી મુર્ચ્ચિને જણાવે છે કે અમારા પ્રાણાધાર
અતિ ઘટાલા અને ઉપગામી મહાન્ મિત્ર-મેઘરાજ પાસે છે

મેહ પિંગનત મોર નહી, મોર કરી તસ પ્રીત,
પૂર્વ જન્મકે કર્મથે, હોત પ્રીત ઇસ રીત

અર્થ-જો કે મેઘરાજ મોરને કઈ ઓઠસવતા પાઠ્યમ્મતા નથી તેમ તેને મોરની તમા (દરકાર) પણ નથી, છતાં જેમ મોર મેઘના મગલકારી ગુણોની પિઠાન કરો તેનું આગમન દુઃખના ઉમલકારી વધાવી છે છે અને મુક્ત રૂઠથી તેના નામોત્કર્ષિતન પુર્વક ગુણ ગાય છે, યામ્ મેઘને દેસી દેસી જેમ તે નાચે માચે છે તેમ પૂર્વોપાર્જિત કર્મના સમર્થથી એવા પ્રકારની ગાત્રી પ્રીતિ વધાય છે કે જે જતરની શેઠાથી અતુઠ્ઠ-મતિઠ્ઠ સવાગોમા પણ વાયમ પની રહે છે, અને પરિણામે સ્વપર ઉમયન અનેક જાતના વત્તમ લાભ સમર્પે છે

પ્રીત પ્રીત સય જન કદે, જુદી પ્રીતકી રીતિ,

લોહ ચમક જડ દોર પે, દરલત ચલન સુનીતિ ૪

અર્થ -પ્રીત પ્રીત સદુ કોઈ મુલ્યથી વોરાર છે, પણ પ્રીતની રીત કઈ વિલક્ષણ જ છે જુઓ ! લોહ [તોટ] અને ચમક ઉપર (લો હચુલક પાયાણ) એ અને જડ પદાર્થ છતાં એક યોગ્ય તરફ કોટલુ વધુ આકર્ષણ ॥ ? તરી પ્રીતિ-મત્તિ એવી આકર્ષણવાળી અને દમ વગરનીજ હોવી જોઈએ અને એવી અકૃત્રિમ ઉલ્લસતી પ્રીતિ-મત્તિજ મત્ત જનોને વધુ લાભપ્રદ થાય છે

લી પથિત્રશાસનરુચિ મુનિ કર્પૂરવિજય

अनुक्रमणिका



१ श्री शत्रुजय महातीर्थ यात्रा विधि	१ थी ४
१ शत्रुजय महात्सव	१
२ तीर्थराजना उत्तम २१ नामो	२
३ तीर्थराजने मान-प्रमाण	३
४ तीर्थकरोतु अवारनवार आगमन	३
५ सघपाते थई यात्रा करवा आवनारनो विवेक	४
६ गिरिराजनो अद्भुत महिमा	६
७ नवाशुयात्रा करता पाळरी जोईती छरी	१०
८ रसास अगत्यनी सूचना	१३
९ तीर्थना आश्रयणी उद्धार पामेला कंदूराजा	१७
१० सिद्धि पद परेल्लानी डुक नोंध	२१
११ सोळ मोटा उद्धारोनी डुक नोंध	२२
१२ तीर्थराजना अनेक उत्तम नामो	२४
१३ २१ नामना गुण गर्भित स्वमासमण	
आपराणा दृष्टा	२५
१४ २१ नामगर्भित चैत्यवदन	२९
१५ १०८ स्वमासमणना दृष्टा	३०

૧	ઉક્ત તીર્થસંદેષી કેટલીક પવિત્ર વસ્તુની ઓલ્લસાણ અને તેનો અદ્ભુત મહિમા	૪૧ થી ૫૩
૧	રાજાદની અને તેની નીચે રહેલાં પ્રમુખાચારણ	૪૧
૨	શુબ્રજયા નદી	૪૨
૩	આદીશ્વર ભગવાનનું મહત્ત્વ મંદિર	૪૩
૪	સૂર્યોગાન અને સૂર્યકુન્ડ	૪૫
૫	ચિલ્લણ તલાવડી	૪૬
૬	તાલજ્વજ ગિરિ ઉપર સાષા દેવ	૪૭
૭	મહુવા (મધુમતિ) માં મહાબોર સ્થાપી	૪૮
૮	રૈવતાચઠ ઉપર નેમિનાથ ભગવાન	૪૯
૯	ચંદ્રમખાસ તીર્થ	૫૦
૧૦	અમારા પાર્શ્વનાથ	૫૦
૧૧	આયુ તીર્થ ઉપર શ્રી આદિનાથ અને નેમિનાથ	૫૨
૧૨	સારંગ તીર્થ ઉપર શ્રીઅજિતનાથ	૫૨
૧૩	પંચાસરા પાર્શ્વનાથ	૫૩
૩	સાત પ્રકારનો શુદ્ધિ સાચવવાની જરૂર	૫૩
૪	અઘાપદ કલ્પ સારાંશ	૫૮
૫	ગિરિનાર કલ્પ સારાંશ	૭૨
૬	સમંતશિલ્પર કલ્પ સારાંશ	૭૬
૭	વૈત્પવદનાનિ	૭૮
૮	ચિદાચલ સ્તવનાનિ	૮૩
૯	સ્તુતિ,	૯૨

१० तपनो प्रभाव तथा तप करवानी आवश्यकता	९३
११ वीश स्थानक तपनु दुक विवेचन	९८
१२ नवपद नमस्कार काव्य अर्थ साथे	१००
१३ अरिहतादिक आराधन उपदेश	११३
१४ सिद्धचक्र आराधन विधि	११७
१५ वर्द्धमान तपनी ओळीनी समज	१२१
१६ तीर्थाभो सवधी तपनी समज	१२३
१७ पार्श्व जिन स्तवन	१२५



सूचना

आ पुस्तक खरी जीनेने भेट तरिके आपवानु छे मोटे पोए
 खर्चनी एक आनानी टीकाट मोक्लाने प्रसिद्धकर्ता पासेथी अग
 नीचेने सारनामथी मगाती लेवु

शा शिवनाथ छुवाजी जैन पुस्तकालय.
 ठे वेतालपेठ न ४९. पुना सीटी



શ્રી શત્રુંજય મહાતીર્થ યાત્રા વિધિ.

શ્રી શત્રુંજય માહાત્મ્ય

પ્રથમ તીર્થકર શ્રી કૃપમદેવ મગયાનના આદેશથી તેમના મથમ ગગર શ્રી પુર્વગીઠ મહાગજાળ જગતના કલ્યાણ માટે સર્વતરવ્યુક્ત એને અનેક આર્ચ્યથી ભરેલું ' શ્રી શત્રુંજય મહાતીર્થનું માહાત્મ્ય ' સવાગમ્ય શ્રોત્રીથી પ્રગટ કર્યું હતું. ત્યારનાં શ્રી મહાગીર સ્વામીના શામનથી તેમના ગગર શ્રી સુગર્ભાસ્વામીએ ભાવી મનુષ્યોના આયુષ્ય ખતિ અલ્પ જાળી તેમના ઉપકાર માટે ઉક્ત માહાત્મ્યને સંક્ષેપી ૨૪ હજાર શ્લોક પ્રમાણ કર્યું ત્યાર પછી શ્રી સારાષ્ટ્ર દેવના મહારાજા 'શિલાદિત્ય'ના આગ્રહથી તેમના સમર્થગુરુ "શ્રી ધનેશ્વરસુરિય" તેમથી સાર સાર ગ્રંથી પટ્ટમીપુર્ગમા લગભગ ૨૦ હજાર શ્લોક પ્રમાણ સુલ્લ-યોધક શત્રુંજય માહાત્મ્ય પનાવ્યું આ સુલ્લવોધક શ્રી શત્રુંજય માહાત્મ્ય ઉપગત એક શત્રુંજય લઘુકલ્પ અને વીજો શત્રુંજય મહાતીર્થકલ્પ ૫

પણ પૂર્વ મહાપુરુષ પ્રણીત હોવાથી પ્રમાણભૂત છે તેમાં પણ વહુ અગત્યની યાવતનો સમાવેશ કરેલો છે જ્ઞાતામૂત્ર તથા અતગદ દશાંગ સૂત્ર પણ આ પવિત્ર તીર્થરાજની ઉત્તમ સાક્ષી આપે છે

તીર્થરાજનાં ઉત્તમ ૨૧ નામ.

૧ શત્રુજય, ૨ યાહુવલી, ૩ મન્દેશ, ૪ પુઢરીઝાગિરિ, ૫ રૈવત ગિરિ, ૬ વિમલાચલ, ૭ સિદ્ધરાજ, ૮ ભગીરથ, ૯ સિદ્ધસેન, ૧૦ સહસ્રકર્મ, ૧૧ મુક્તિનિલય, ૧૨ સિદ્ધાચલ, ૧૩ શતમૂઢગિરિ, ૧૪ દક્, ૧૫ કોઢી નિવાસ, ૧૬ કદશગિરિ, ૧૭ લોહિત્ય, ૧૮ તાલ ધ્વજ, ૧૯ પુણ્યગણિ, ૨૦ મહારત્ર અને ૨૧ દૃઢ શક્તિ એ તેનાં મુખ્યસિદ્ધ ઉત્તમ ૨૧ નામ છે. શત્રુજય મહાતીર્થ કલ્પમાં કહી પાઠાતરે જુદા નામ પણ કથા છે. ઉક્ત યથા નામ મુજ નર અને મુનિજોષ તેના ઉત્તમ ગુણને અનુસરી ઘડેલા છે. વગી તેના ૧૦૮ નામ પણ મમળાય છે, જેમાંના ૧૦ નામ તો નવાણુ પ્રસારની પૂજામાં જ આરેલા છે તે નરાયુ નામ ઉપરાંત વીજા પણ નામ શ્રી શત્રુજય માહાત્મ્ય પ્રમુખમાં દેરાય છે. એ યથાએ નામ કદને વાં ઉત્તમ હેતુથી જ પ્રસિદ્ધ થયે ૩ તેમાં પણ દરુ, કદશ, કોઢીનિવાસ, લોહિત્ય અને તાલધ્વજ એ પાંચ કટ તો દેવતાધિષ્ઠિત ર નલાળો, મુક્તાઓ, ઔષધી અને રસકૃષિકા યુક્ત છે તે પાંચ કટ સજીવન રહેલાં છે.

તીર્થરાજનું માન-પ્રમાણ

દરેક અવસર્પિણી કાઢના પ્રથમાદિક છ આરામાં તેનું માન અનુક્રમે ૮૦, ૭૦, ૬૦, ૫૦, ૪૦ યોજન અને ૭ હાથનું ઘટનું કહેલું

છે. તેવીજ રીતે ઉત્સર્પિણી કાઢના ચઢતા છ આરામા તેનુ માત્ર
અનુક્રમે ૭ દાયર્ધી વધતુ જતુ છેકટે ૮૦ યોજન પ્રમાણ થડ જાય છે
રૂપમદેવ (પ્રથમ તીર્થંકર)ના મમપે તેનુ માન ઉચપણે ૮ યોજન, મૂઠમા
વિસ્તાર ૫૦ યોજન, અને ઉપર ફિતરતઠે ૧૦ યોજન હતુ. ૫ ત્રીજા
આગના ડેહે રહેલુ ગિરિનુ માન જનાવ્યુ તેવીજ રીતે ચોથા આગના
ડેહે મૂઠ ધેરાવમા ૧૦ યોજનનુ માન સમજી લેવુ

સિદ્ધાચલ ઉપર તીર્થંકરોનુ અવારનવાર આગમન

અતીત કાળમા રૂપમસેન પ્રમુખ અસંગ્ય તીર્થંકરોણ ગિરિરાજ
ઉપર સમયસરી અનેક જીવાને ડહરી પોતે સિદ્ધિપદને પામ્યા છે
અગિયકાળમા પશ્ચનાથ પ્રમુખ તીર્થંકરો ત્રીણ આવી મમવસંગ,
નેમજ રતેમાન ચોરીનીમા શ્રી નેમિનાથ વગર ૨૨ તીર્થંકરો આવી
સમવસર્યા છે કેવળગાન-દર્શનરૂઝે અનેક ગમ જાળીને, તીર્થંકર
ભગવાનો ત્ર અવારનવાર આવી સમવસર્યા છે તેમા પણ વર્તમાન
ચોવીશીના પ્રથમ તીર્થંકર શ્રી રૂપમદેવ ભગવાન તો પૂર્વ ૦૦ સા
અત્ર આવી સમવસર્યા છે

પ્રથમ તીર્થંકર ભગવાનના પ્રથમ ગણર શ્રીપુટ્ટીક મહારાજ અત્ર
ત્રક માસતુ અણસણ પાલી ચંચી પૂર્ણિમાના દિવસે પાંચ કોઠ મુનિઓ
સાથે મોક્ષપદ પામ્યા છે, તે દિવસર્યા ત્ર ગિરિરાજ “પુટ્ટીક” નામથી
પ્રસિદ્ધિ પામ્યો છે

રૂપમદેવ ભગવાન પહેલા ૧૮ કોઠાકોઠ સાગરોપમ જેટલો કાઢ
ધર્મ ધ્યયધાન પહેલુ તેથી તે વલતે ખાવી જનોના કલ્યાણ અર્થે સૌધર્મ

ઇંદ્રના આદેશથી પ્રમુના પુત્ર ભરત ચક્રવર્તી પ્રમુના મુગ્ધથી
 રાજના ગુણ સાંભળી શ્રીસત્રપતિ તીલક કરાવી ચક્રવર્તી સ
 સમૃદ્ધિ સાથે લઈ શ્રીનામ ગણધરને આગળ કરી શ્રીતીર્થરાજને
 ત્યાં વર્ષકી રત્નની પાસે ૨૨ જિનાલય યુક્ત ઉત્તમ
 પ્રાસાદ બનાવ્યો ૨૨ જિનાલય સાથે શ્રીરૂપભદ્રે પ્રમુનો પ્રાસાદ
 બનાવવાનો હેતુ ૬ જણાય છે કે નેપિનાથ શિવાય ૨૧ તીર્થકરો અત્ર
 સમયમરેલા છે

સઘપતિ ૪૬ સઘ સાથે યાત્રા કરવા આનંદનારનો વિવેક

પ્રથમ ઉત્તમ ગુરુમહારાજ પાસે અક્ષત વાસથેપ કરાવ્યો ત્યાર-
 બાદ મહર્ષિક શ્રેષ્ઠી પ્રમુલે સઘપતિને તેમજ સઘયણને ઉત્તમ પુષ્પમાળા
 પહેરાવવી પડી સત્રપતિ સર્વ સ્થાનકથી શ્રી સઘને આમંત્રણ કરી
 ઘોડાએ અને સ્વનગર ચૈત્યોમા પ્રથમ મહોત્સવ કરે પછી જ્ઞાની
 જનોને ભક્તિથી પોતાના ઘરે ગોળી સર્વ વિનોનો નાશ કરવા
 પ્રથમ નાતિકર્મ કરાવે, જેથી મનોરંજે પ્રત્યક્ષ એવા દેવતાઓ નિઘ્રે
 યાત્રા પૂર્ણ કરાવે સત્રપતિ સાથે એક મનોહર ચૈત્ય શ્રી આદીશ્વરમુખી
 પ્રતિમા યુક્ત રાગે શુભદિવસે શુભમુહૂર્તે શુભશુકનયોગે ત્યાંથી પ્રયાણ
 કરે ગુરુ મહારાજને આગળ કરી, માર્ગમા જિનગ્રાસનની પ્રભાવના
 કરતા, ઝીર્ણ ચૈયાદિકનો ઉદ્ધાર કરતાં, દીન દુ સ્ત્રીને યોગ્ય આલસન
 દેતા અને સત્ર સામાયિક જનોની યયાયોગ્ય ભક્તિ કરતા અનુક

તીર્થરાજ નજદીક આપે અર્ધાર્થી તીર્થરાજના દર્શન થાય છે એવી
 હવથામળી આપનામ્ને અતિ ઉદારતાથી 'તુષ્ટિદાન' આપે. અને ગિરિ-
 રાજના સામ્ના દર્શન કરી ગાદનનો યાગ કરી ત્રિકસ્થાન ગેચનવડે
 નિર્ધારિતરાજને નિરર્થી પચાગ પ્રણામ કરી પ્રમુના ચરણની પેરે ગિરિ-
 રાજની સેવા કરે ગિરિરાજન ચમર દેખ્યા પછી શ્રીમયની ભક્તિ કર-
 ગાથી ગદુ ગમ થાય કે, તો પછી ગિરિરાજને સામ્ના નજરે જોયા
 ગાદ શ્રી મયની ભક્તિ કરવાના કઠનુ કંઠેજુજ શુ' ગિરિરાજના દર્શન
 થયા ગાદ ત્યાજ નિવાસ કરી સપતિષ મહાશયોની સાથે ઉપવાસ
 કર્યો અને શુદ્ધ થઈ ઉત્તમ રત્ન અન્કાર ધારી પત્ની સહીત દેવાલય-
 મા આવી પ્રમુની આત્ર પૂજા કરવી પછી ઉત્તમ ધૂપ દહન કરી મગઝ
 સ્વનિ સહિત મગઝ ગીત ગાતા શ્રી ગિરિરાજ તરફ ઘોડા પગથા જઈ
 ઉત્તમ યજ્ઞ કર્દમવડે ધૂમિ ઉપર વિલેપન કરી શ્રી મયને સ્વાસ્તિ-
 કલ્યાણહારી એવા અક્ષતનો કે મોનીનો એક સ્વસ્તિક (સાચીઓ)
 કાઢ્યો પછી યયો કોળાદલ શાત કરાચી ગુપ્ત મહારાજને આગઝ કરી
 સપતિષ વિશવિષ ટ્રાયોથી પૂજનોત્સવ કર્યો, અને સપ પૂજા સાધ-
 મિવાત્સલ્ય તમા દેવાગ્યમા સર્ગીત ભક્તિભાવથી કરગ, તે સમયે મહા-
 ધયોઈ તેમજ અય મહાશયોઈ પછી પત્ની સહિત સપતિની રત્નાન્કાર
 તથા પુષ્પમાઝાથી ગદુ માનપૂર્વક પૂજા કરી તે દિવસ દેવગુપ્તની
 ભક્તિ કરતા સદુષ્પ ત્યાજ રહેતુ અને ભરન મહારાજની પેરે શ્રી તીર્થ-
 રાજની સ્તુતિ કરવી, જે મળ્યજનો ભક્તિભાવથી ગિરિરાજની સ્તુતિ
 કરે છે તે સ્વસ્થાને રહ્યા ઊતા તીર્થયાત્રાનુ ઉત્તમ ફળ પામે છે.

વીજા દીપસે મમાતે સપ સહિત જિનાલયમા જડ તીર્થકર ભગ-
 તને તથા ગુરુ મહારાજને વદના કરી સપપતિ વિગેરે પારણું કરે. ત્યાર
 પછી ગુરુ મહારાજને આગલ કરી સપપતિ સપ સહિત શ્રી તીર્થરાજને
 પેડરા આતુરતા ધારી આગલ ચાલે, મગલ વનિ સહિત શ્રી ગિરિરાજ
 ઉપર ચઢતા વાટમા ગિરિરાજની અદ્ભુત શોભા જોડ દીલમા અતિ
 માલ્હાદ પામે.

ગિરિરાજનો અદ્ભુત મહિમા

અન્ય સ્થળે અતિ ઉગ્રતપ અને દ્રઘચર્યથી જે ફઠ મળે તે અત્ર
 શુદ્ધભાવથી નિવસવાવડે જ પ્રાપ્ત થઈ શકે છે

કોટિ ગમે મનુષ્યોને શ્ચિત્ત મોજન કરાવવાથી જે ફલ પ્રાપ્ત
 થાય તે અત્ર એક ઉપવાસ માત્રથી પ્રાપ્ત થઈ શકે છે

સ્વર્ગ મૃત્યુ અને પાતાળમા જે જે ત્રીયો છે, તેમના દર્શનનુ ફઠ
 પુઢરીક ગિરિરાજને મારથી મેળ્યા વડે પ્રાપ્ત થઈ શકે છે

શ્રી જાતુજપના માર્ગમા યાત્રાર્થે જતા સાલુ સપની ભક્તિ, પ્રમા
 વના, વૈષાવચ પ્રમુલ્હ કરતા ગિરિરાજ દૂર હોય ત્યાં મુખી ક્રોડ ગણ
 ફઠ અને સાક્ષાત નજર પડતા અનતગણ ફઠ પ્રાપ્ત થઈ શકે છે

જે જે મહાનુભાવ મુનિઓને અત્ર કેવલજ્ઞાન ઉત્પન્ન થયું છે,
 તેમજ નિર્વાણ પ્રાપ્ત થયું છે, તે સર્વને વદન કરવાનુ ફઠ શ્રી પુઢરીક
 ગિરિરાજને ભાવમહિત વદન કરતા પ્રાપ્ત થઈ શકે છે અષ્ટાપદ,

સમેતશિવર, પાવાપુરી, ચપાપુરી અને ગિરનારજીને વદન કરતાં જે પુણ્ય ફળ થાય તેથી સોગણુ ફળ આ ગિરિરાજને શુદ્ધભાવથી વદન કરવા વહે મળી શકે છે

અત્ર પ્રમુ પૂજા (શુદ્ધ દ્રવ્યથી) કરનારને જે ફળ મળે તેથી સોગણુ ફળ શાસ્ત્ર રીતિ મુજબ નિર્માણ થયેલી જિનપાડિમા ભરાવવાથી પ્રાપ્ત થાય છે. હજાર ગણુ ફળ શાસ્ત્ર રીતિથી જિનમુવન કરાવતા મઠે જે પરતુ આ તીર્થનુ યથાર્થ રક્ષણ કરનારને તો અનંત ગુણુ પુણ્ય પ્રાપ્ત થઈ શકે છે પ્રમુ આજ્ઞાનુ રહસ્ય જાણી તે પ્રમાણે પરમાર્થ દાને કરનારનીજ ચાલિદારી છે શ્રેષ્ઠ ફળ તેજ મેલવી શકે છે આ ગિરિરાજને મન, યતન અને કાવાની શુદ્ધિથી સ્મરણ કરતો જે કોઈ મન્યાત્મા અત્ર ગિરિરાજ ઉપર શુભ નિષ્ઠા રાખી મોક્ષફળની દ્રષ્ટીથી નવકારથી, પોરસી, પુરિમદ્, ણકાસણુ, આયશિલ અને ઉપવાસ કરે છે. ॥ અનુક્રમે છઠ્ઠ, અઠ્ઠ, દમમ (ચાર ઉપવાસ), દુવાલસ (પાંચ ઉપવાસ) અર્ધમાસ અને એક માસ ઉપવાસનુ ફળ મેલવી શકે છે

જે મન્યાત્મા અત્ર પાણી રહિત (ચોચિદારો) ડહ કરીને સાત યાત્રા (જયણા પૂર્વક) કરે છે તે યજિં મોક્ષપદ પામી શકે છે

રાજ પણ આ ગિરિવરના પસાયથી ગમે તેવા આચાર વગરના જીવ પણ અનગન આરાધી સુખે સ્વર્ગે જઈ શકે છે

આ ગિરિરાજ ઉપર પ્રમુમક્તિ યોગ્ય પૂજોપગરણ દેવાવડે મનિ-પ્રિયમાં તે દાતા ઉત્તમ સમદ્ધિ પામી શકે છે

આ તીર્થરાજ ઉપર તાજા અને ઉત્તમ સુગંધિ પુષ્પોની જડનાથી ગુથેલી માલાઓ ચઢાવવા પડે મોટું પુણ્ય પાયા છે (સોયપટે વિધવા ફુલોની માલા કરતા ઘુટા સારા સારા ફુલ ચઢાવવા વધારે શ્રેયકારી છે સાથ ઘોંચવાથી ફુલના જીરૂને કટલી મિલામતા થતી હોય તે આપણા પોતાના જ દાગળાથી સહજ સમજી શકાય તેવું છે. વધારે શક્તિ હોય તો શ્રેષ્ઠ સુગંધિ ફુલોના પગર પળ ભરાવી શકાય, આ ધ્યાન ચાલ્તો આરિય દાપ ટાળવા દરેક મન્યજને રાસ ૧૯ દેવાની જરૂર છે)

આ ગિરિરાજ ઉપર કૃષ્ણાગર પ્રમુખના રૂપ કરવાથી ૧૯ ઉપ ચાસતુ ફળ મળે છે અને ઉત્તમ કર્પૂરમિશ્રિત રૂપ કરવાથી ૧૬ માસ ઉપચાસતુ ફળ મળી શકે છે વળી સાદુ—મુનિરાજને શુદ્ધ આદાર પાળી વસ્ત્ર પાત્ર ઔષધ ભેષજ અને રહેવા સ્થાન વિગેરે આપવાથી કેટલાક માસના ઉપચાસતુ ફળ મળે છે

જય તીર્થોમા સુવર્ણ ધમિ અને ભૂષણોનું દાન દેવાથી જે પુણ્ય પ્રાપ્ત થાય તે આ ગિરિરાજ ઉપર પ્રભુની પૂજા અને જ્ઞાન માત્રથી પ્રાપ્ત થઈ શકે છે

જે મન્યાત્માઓ શ્રી ગુરુજય ગિરિગજને સદાય પોતાના હૃદય નમઝમા ધ્યાયા કરે છે તેઓ સકલ મહામયોથી મુક્ત થાય છે જો કે સત્યા રહિત તીર્થકરાદિકના ચરણ સ્પર્શપડે તથા અનત કોટા વોળી જનો અત્ર સિદ્ધ (સર્વથા કર્મ મુક્ત) થયા વડે આ મહાતીર્થ સદાય પૂજનીય છે તાપણ મન્ય જનોને વિશેષે આલમનમત થાય પણ હેતુથી

ડન્ડ મહાગજની મેરણા યેડે મરત ચઝવતીણ અવ એક ઋષભ પ્રમુના
પ્રાપાદ પાલીમ જિનાન્ય ચુક્ત રનાવ્યો. તે પ્રથમ ઉદ્ધાર

પ્રીતો ઉદ્ધાર સગર ચઝવતીણ શ્રી અજિતનાથ પ્રમુના મમયે
કરાવ્યો તે પગ્ગતે પ્રથમની રત્નમય પ્રતિમા નેમણે પડતો કાલ જાળી
મુરળ ગુફામા પરાવેલી દીર્ઘી

તે મુરળ ગુફામા વિરાજમાન કરેગે રત્નમયી શ્રી ઋષભ પ્રતિ
માને કોડ ધન્ય કૃતપુન્ય મન્ય આમાજ જોડે નકે છે તેને માટે પગ
જાનુજય રત્નમા આસો અધિકાર કરેગે છે કે-ચેળજ નગવટી સર્પાપે
રહેતે (ત્રિપ્રાશિષ્ઠિત) ગુફામા પરાવેલી મરત મહારાજાણ વગવેલી પ્રમુ
પ્રતિમાને મેટનાર-નમન કરનાર મહાપુરુષ જાણવતારી થાય છે. ડાઉ-
ફલ (કોડા) ના રૂક્ષ સર્પાપે અગત્ય દેવડીની નજડીરૂના મારમા
મોક્ષના દ્વાર જેવું તે મુરળ ગુફાનું દ્વાર ઝગાડીને અદ્ભુત તપના આગ
ધનવી તૃપ્તમાન થયેલો વર્ષદી યજ્ઞ તે ગુફામા પરાવેલી મરત મહા-
વેલી પ્રમુ પ્રતિમાના ઈર્ષન કરાવે છે (તે મહાનુભાવ મત્રિ આત્મા
જાણવતારી ધન મોગ પાપેડે) મહાવિદેહ ક્ષેત્રમા વિચરતા (વિહગમાન)
સીમર પ્રમુ પણ ત્યા રહેગે મન્યજનો આગલ (દ્વાદશ વર્ષદા મયે)
શ્રી જાનુજય મહાનૌર્થના ગુણ ગાય છે જવુ એનું અદ્ભુત માહાત્મ્ય છે

આ ગિરિગજ ઉપર અસમ્ય ઉદ્ધાર, અસમ્ય જિનપદિરો, અને
અસમ્ય પ્રતિમાઓ પુનઃજાગી જીવોળ કરાવેડ છે તેમાં મોગ ૧૬
ઉદ્ધારની વાન ૦૦ પ્રકારની પૂજા વિશેષમા સુપ્રસિદ્ધ છે.

તીર્થયાત્રા કરતાં પાઘ્વી જોડતી છ રી

- ૧ સચિત પરિહારી—કાણુ પાળી, કાચાં ધાન્ય, કાચી વનસ્પતિ (ફલ્લ ફુલ વગેરે) તે ગ્રંથાં અપરિપક્વ હોય, સર્વેત હોય, ત્યાંસુધી તેનાં જ્ઞાનપાનનો ત્યાગ.
- ૨ ઇક્લબ્રાહ્મી—ઇક સ્થાને રેમીને નિયમીત ઇક્લ વગ્વત નિરવધ—નિર્દાષ અન્ન પાનનુજ સેવન કરતુ
- ૩ ગુર સાથે પદ્ધતી—ગુર મહારાજને આગત કરી તેમની પડયાંડે વિનયપૂર્વક ડગાહા પગે વાજન વગર ચાલતુ
- ૪ ભૂમિમયારી—માચા, પલ્લગ તજી કેવળ ભૂમિ ઉપર સધારતુ
- ૫ બ્રહ્મચર્યયારી—યાત્રાના દિવસોમા સ્ત્રી પુરુષોળ ત્રિપય ત્રિઢાનો સતોપટ્તિથી ત્યાગ કરી નિર્મલ શીલ પાત્રતુ
- ૬ આશ્વક દોયયારી—ઉમય ટક દેવસી અને રાઈ મતિક્રમણ કરી જાગેગં તદ્દ પળ દુષળ તાઠયા ગ્રંથી થતુ, અય સ્થળે “આશ્વક દોયયારીના તદ્દલે શુદ્ધ સમ્યક્ત્વધારી” ઇમ કહેલુ છે ઇટલે કોડ પ્રકારના લૌકિક કે લૌકોત્તર મિયાત્ત સેવનથી સદતર અન્ન ગાજ રહેવા મયત્નશીલ થાતુ

નવાણુ યાત્રા કરનારે ઉક્ત છરી ઉપરાંત કરવાની કરળી

- ૧ ઇક લક્ષ નરકાર—મહામયનો જાપ પુરો કરવો ઉક્ત જાપ સ્થિર ચિત્તથી (મન વચન અને યાયાની શુદ્ધિથી) ગળવો ડચિત છે જાપ ગળતા કોઈ સાથે યાત્રાળાપ નજ કરવો માર્ગમાં ચાત્રતા

गणना करता स्थिर मुकामे गणवो सारो छे केमके चालता जीव
जयणा पाळवानो खास स्वप करयो जोइए, जो हर हमेश (रांधी)
१० नरकागवाटी गणी शकाय तो ९९ दिवमे ते जाप पुरो थड
शके, कारणसर कदाच न गणी शकाय तो ते आगळ पाठउ
गणीने पण ठेव्हे पुरो लय जाप गणी देवो

- २ प्रतिदिन तीर्थ जळादिकथी शुद्ध थड शुद्ध रत्न अन्कार धारण
करी जयणा सज्जित, घनी शके त्या सुगी निरंतर एक एकज यात्रा
आशातना टाळीने करवी
- ३ हरहमेश रनी शके त्या सुगी अष्ट प्रकारी पूजा करवी तेभा
रापरवाना द्रव्य पोताना ररना शुद्ध निर्दोष रापरवा
- ४ जोके दरेक जिनमदिरमा प्रभुना दर्शन करता 'नमो जिणाण'
अथवा एकाद नमस्कार लोक प्रमुखया सामान्य चैत्यवदन तो
करुन, परंतु मनहर पाचरु स्थळे विशेषे चैत्यवदन प्रमुख
करी भावनी श्रद्धि वाय तेम करु
- ५ मूळनायक श्री आदीश्वर भगवानना देगसर फरती नण मद
क्षिणा (रनता मुधी बीजा ररा चैत्योना दर्शन साथे साथेन थड
जाय तेम) दरेक यात्रा वखते देवी.
- ६ श्री तीर्थराज आराधन अर्थे तेमना उत्तम गुणतु स्मरण करीने
प्रतिदिन ० स्वयासमण देवां. तेमज नव लोगस्वनो काउस्तग
त्रिगेरे यथायोग्य करु.
- ७ १० यात्रानी पूर्णाहुति यतां एकी साथे मूळनायकजीना चैत्यफ-

સ્ત્રી ૦૦ પ્રદક્ષિણા તેમજ ૧૦૮ સ્વપાસમણ દેવાં તેવીજ રીતે
યથાશક્તિ વિશેષ પ્રકારે પ્રભુની પૂજા (૦૦ પ્રકારી વિગેરે) મ-
ળાવવી અને તેવે પ્રસંગે યથાશક્તિ દ્રવ્ય ભાગ્યથી ભક્તિની વૃદ્ધિ થાય
તેમ લક્ષ રાખવું

૮ વધી પાગોની ફરસના કરવા ઉપરાંત ગિરિરાજની ૬ ગાડની, ૧૨
ગાડની વિગેરે પ્રદક્ષિણા ખરવા વનતો સ્વપ કરવો તેવે પ્રસંગે ૪-
નતા મુડી છુટા પગે ચાલી જયનાપૂર્વક પૂર્વોક્ત મર્યાદા સહિત
ગિરિરાજની સેવા ભક્તિ કરવી

૯ પ્રતિદિન યાત્રાથે જતા માર્ગમા પ્રભુની પાદુલાઓ તેમજ સિદ્ધ
થયેલા મહાશયોની પ્રતિમાઓ આવે તેમને ભાવ સહિત નમન
પૂજન વિગેરે કરવા રૂપ રાખવું પામે થર્મને અનાદર કરી ચાલ્યા
જવું નહિ.

સાત છઠ્ઠ અને ઘે અઢમનો તપ કરી શ્રી ગિરિરાજનું ધ્યાન કરતા
યાત્રાદિકનો પ્રમાદ રહિત લાભ લેવો

સાતે છઠ્ઠમાં અનુક્રમે આવી રીતે જાપ જપતા ૨૦ નવ કારવાળી ગણવી તેમજ ૨૧ લોગસસનો કાઠ મ્સગ તથા ૨૧ સ્વપાસમણ (ગિરિરાજના ઉત્તમ ૨૧ ગુણ ગમિત નામના દુહા ચોલીને) દેવા વને અઢમમા	}	૧ શ્રી આદીશ્વર પરમેષ્ઠિને નમ ૨ શ્રી આદીશ્વર અર્હતે નમ ૩ શ્રી આદીશ્વર નાથાય નમ ૪ શ્રી આદીશ્વર સર્વજ્ઞાય નમ ૫ શ્રી આદીશ્વર પારગતાય નમ ૬ શ્રીશત્રુજયસિદ્ધક્ષેત્રપુઢરીકાય નમ ૭ શ્રી સિદ્ધક્ષેત્ર પુઢરીક વિમલ- ગિસ્વિરાય નમ ૮-૦ શ્રી સિદ્ધાદિ શત્રુજય સિદ્ધાગિરિરાય નમ
--	---	--

खास अगत्यनी सूचना (लक्ष्मणा राखवा योग्य)

१. जयणा पूर्वक साते शुद्धि साचरीने यात्रार्थे जाता विरुधा-
दिक प्रमाद सेवरो नहि विरुथाथी पोतानु तथा परनु पण वगडे छे-
तेथी हृदयमा श्री गिरिराजना गुणनु स्मरण करता करता यथा शुभ
परिणामे उपर चढवु

२. धर्मनु मूल विनय होराथी नम्रता राखी चालवु यात्रार्थे जाता
देहनु दमन करवु. खास मोटी मांदगी विगेरे कारण वगर ' डोळी '
करी तेमा घेसी जत्रा करता खुला पणे चालीनज रीजा कोईने तव-
लीफ आप्पा शिषाय यात्रा करी. प्रभु पूजा चैन्यवदनादिक बगवते
पण विनयगुण विसरी जवो नहि सदगुणी साधु, साध्वी, श्रावण,
श्राविका विगेरेनु य गयोग्य मान साचववा भूलु नहि

३. तीर्थजळ पवित्र होराथी तेने उष्ण करी क करावी स्नान क
रवा करता ते शुद्ध जळधीज जयणा पूर्वक स्नान करी प्रभु पूजनमा
प्रवृत्त धनु युक्त छे

४. यात्रा पूजादिकमा भाईभोए तेमज व्हेनाए वरावर पोतपाता
नी मर्यादा साचववा सभान राखरी एकज स्थळे पूजन विगेरे क-
रता मर्यादा जत्राय नहि तो बीजा स्थळे भाय महित प्रभुभक्ति
करी लेवी.

५. डुगर पूजा करवा जता मार्गमाज पगथीया उपर पुष्पादिक
चढाववा करता खास नियमित स्थळोए के डुगरमानी कोई अलापदी
शीला उपर पुष्पादिक चढाववा युक्त छे. तेवे प्रसंगे नजरे पडती

અગુચિ વિગેરે આશાતના દૂર કરવા કરાવવા પૂરું લક્ષ રાખવા ચુકાું નહિ.

૬ સ્નાન કરતી વખતે પહેરવાનું વસ્ત્ર પોતપોતાનું અલાયદુજ રાખવું દુરસ્ત છે, તેમજ તેમ વચ્ચથી મીનું અગ નદિ લુછતા અલાયદા અગુછા વિગેરેથીજ શરીર સાફ કરવું યુક્ત છે. એમ કરવાથી શરીરની આગેગ્યતા જલ્દયાશે અને અયથા થતી આશાતના પણ દૂર થઈ શકશે. આ વાત ઉપેક્ષા કરવી નહિ.

૭ પ્રમુ પાસે ધરવા માટે ફલ, ફૂલ વિગેરે જે વસ્તુ દ્રવ્ય લડ જવાના હોય તે જેમ તેમ અનાદરથી નહિ રહ જતા આદર પૂર્વક લડ જતાં માર્ગમા જતાં કેટલાક મુગ્ધ યાત્રાટુઓ શ્રીફળને ચોટીથી ફાલી નહ જતા દેખાવ જે તે અનુચિત છે શ્રીફલ આદિક આદર સહિત જે દાથમાં અથવા સ્થાન પ્રમુખમાં રાખવાનેજ લડ જવું યોગ્ય છે.

૮ યાત્રાર્થ જતાં ઉપર માર્ગમા પણ કોઈ પણ પ્રકારે અગુચિ પ્રમુખ આશાતના ન વાપ જતી સમાજ રાખવા રહેવું.

૯ યથાશક્તિ પોરસી પ્રમુખનું પચ્ચાણ કરાવવા ઉપર ચઢવું કેમકે અગ કરેલું થોડું પણ પચ્ચાણ મહાન લાભ આવે છે.

૧૦ આ ક્ષેત્રમાં દરેક રીતે સીદાતા સાધર્મી ભાઈઓને વિવેક સહિત સહાય આપી ધર્મમાર્ગમાં જોડવા પ્રયત્ન કરવો.

૧૧ દેહ ઉપરનો માયા ઓછો કરી સુખશીલપણ તત્ત્વોને અંત સ્વશક્તિ અનુસારે દાન, શીલ, તપ અને ભાવરૂપ ધર્મનું સારું રીતે

સેસન કરવું. આ પુણ્યત્રયમાં વિવેકયો કરેલી ઝર્મકરણી મહાલાભ-
કારી થાય છે.

૧૦. પ્રતિદિન ચત્તા સુધી જળણાપૂર્વક (જીવની વિરાધના ન
થાય તેમ) દરુજ યાત્રા કરવી મોટા પર્વ દિવસે ધીજી યાત્રા કરવા
સ્વાસ્થ્ય રક્ષા થાય તો તે વધુ સ્થિતિ સાથે જળણા પૂર્વક વિવિ
યુક્ત કરવી.

૧૧. કેટલાક અળમખજુ ભાઈઓ દેરામર કે દેરી વિંગેરની ભીતો
ઉપર પેનસીલ કે રંગીલા પતી પોતાના નામ ગણી કે ગમે તેવા ચિત્ર
વાદીને ભીતોને વાઙી કરી આગ્રાતના કરે છે, આવી રીતે પોતાનું
નામ અમર કરવાને ટુચ્છતા મૂઢ જનો પોતાના નામ ઉપર તીર્થની
આગ્રાતનારૂપ મળીના કુચો દે છે માટે તેમ સમજુ માણસોજ જાતે
નહિં કરતા કરનારને ચમચાચવા, વારંવાર મચ્છન કરાવે.

૧૨. કેટલાક યાત્રાટુઓ વધુ અગ્રામયા યાત્રાથ જાય છે, તેમ
નહીં જતા મારી રાંતે અજગમ થયા ત્રાદ જળણા સહિત પગે ચાલી
યાત્રા કરવી યુક્ત છે.

૧૩. કેટલાક યાત્રાટુઓ સ્વામ વાળા સાર ઢોઢી કરી યાત્રા
ઓ વરે છે તેથી તેમના નિમિત્તે ઢોઢીયાટા ઉપર કેટલો જાતની
આગ્રાતના કરે છે તે સર્વથી વિચાર કરી સમજુ માણસોજ તેવી
અવિધિ આગ્રાતના વર્જાને જ રનતા સુધી યાત્રાનો લાભ લેવો જોઈએ.

૧૪. યાત્રાંચ આંગેઝ ભાઈ મ્હેનોજ પ્રમુખજા, ગુરુદન, સત્ચાનુકાપા
(માળી-દયા), શુભપાદન, ગુણાનુરાગ અને બ્રાહ્મશ્રવણરૂપ પો-

તાના નિત્યરૂપ વિસારી નહિ દેતાં તે નિયમસર સેવા જોડે.

૧૭ અત્ર સદા સાધાર્મિક જનોની વની શકે તેટલી સેવા ભક્તિ વડે આરાધના કરવી પરંતુ તેની કોઈ રીતે પિરાધના તો કરવી નહિજ

૧૮ તીર્થભક્તિ માટે જેટલું તન, મન, ધનથી કરાય તે ઓઢુજ છ એમ સમજી જે કંઈ યથાશક્તિ કરવામા આવે તેનો ગર્વ તો વરવોજ નહિ, પણ પૂર્વ પુરુષોનું દૃષ્ટાંત લઈ સ્વલઘુતાજી ભાવથી

૧૯ અત્ર માય, કોઈપણ જાતના પાપમા મટુલિ ન થાય તેથી કાઢી રાખવી કોઈ પણ ત્રણી સગતિથી અલગા રહેવું સર્વ જીવને આત્મા સમાન લેખી દયાની લાગણી વધારવી અને પરિણામની શુદ્ધિ કરવી

૨૦ કોઈને કાર્કજ—કઠોર કે ધર્મ વચન કહેવું નહિ, મિષ્ટ મિય વચનજ વદવું ગમે તેમ પ્રસંગમા પણ અસત્ય અને કટુ વચન નજ કહેવું

૨૧ આપણી દૃષ્ટિ દેખી ધીજા તેની અનુમોદના કરે અને તેનું અનુકરણ પણ કરે તેવી શાંત-નિર્મલ-પ્રમાણિક-નિષ્કલ્લ દૃષ્ટિ અત્ર વિગેરે રાસથી શાસનની પ્રભાવનાનો એ સરલ રસ્તો છે

૨૨ કોઈ પ્રકારના દુષ્યસનથી અત્ર સદતર દૂર રહેવાજ પ્રયત્ન કરવો આવા પત્રિજ સ્થળે તો કેવલ ધર્મ સેવનનુજ વ્યસન રાખવું

૨૩ તીર્થ ભક્તને છાજે તેવીજ રહેણી કહેણી અત્ર રાખી રહેવું

૨૪ કોઈ રીતે અનીતિ કે અધાપને ઉત્તેજન મળે તેમ નહિ કરતા, ન્યાય નીતિનેજ ઉત્તેજન મળે તેમ જાતે કરવું, અને ધીજા પાસે કરાવવું

૨૬. આવા ઉત્તમ તીર્થે આપનાનો શો ફેલુ છે? તે પાર પડે છે કે નહિ? તેમાં રુમુર થતી હોય તો તેને સુધારી લેવાની કાયમ કાલજી રાખી પોતામાં જોતા રહેજી.

૨૬. તીર્થંકર ભગવાન સમાન સ્વિત્ર આ તીર્થરાજની સેવા ભક્તિનો લાભ આપણને અનેકવાર મળે તરી ચીવટ રાહી પ્રસંગ પામી તેનો લાભ લેવા પ્રયાદ ન કરવો

૨૭. કોઈ પણ પ્રકારના કદાગ્રહથી અત્ર તજ્જન દૂરજ રહેજી.

શ્રી સિદ્ધગિરિના આશ્રયથી ઉદ્ધાર પામેલા કઢૂરાજા

પૂર્વે કઢ નામ ચદ્રપુરીનો રાજા હતા તે અનેક રોગોં વ્યસનોમાં ગ્રસ્ત મહાપાપી અને યાગ જ્વોં ગ્રર હતા અનેક અન્યાયાચરણથા પ્રજા ને પીડતા તને સચરાં ઉત્પન્ન થયા, તેથી તેનો દેહ ક્ષીણ થવા માડ્યો, પટલ તેને બિચની જેમ ધર્મનુ સ્મરણ થયું મૃદુલિયાલા જીવોં અર્પાં સુધી સર્વ રીતે સુતી ઢાય છે ત્યાંમુધી ધર્મને કિંચિત્ માત્ર સભારતા પણ નહીં પરતુ અર્પાં મૃત્યુનો ભગ લાગે છે ત્યારેજ તેઓ ધર્મને પાદ કરે છે.

એકદા તે કઢૂરાજા પોતે કરેલા અન્યાયાચરણને સભારતા સિવજ્જ ચિત્તે સમામા વેંઠો હનો, પરામા કલ્પવૃક્ષના પત્ર ઉપર લખેલો પદ્મ દિવ્ય શ્લોક કોઈજ આજ્ઞામારી મૂકેજો તેની પાસે આવી પડજો તે શ્લોક તેના પુન્યપાત્રી પૂર્વજોના પુન્યથી ગણ થયેગી તેની ગોમદેવોં

“अविकाए” तेने जाग्रत करवा नांग्वेलो हतो तेनो भावार्थ ए हतोके
 “पूर्व भवमां करेला सुकृतर्था सगळी सपत्तिने पांम्या छतां जे मदा
 त्या आ भवमा धर्मेनेज विसारी देछे ते स्व स्वामीद्रोह करनार मदा
 पातकीनु श्रेय श्री रीते थड शके ?” उक्त श्लोकनो भावार्थ मनमा
 विचारी पोते करेल्य अनेक अन्यायाचरणने समारी बहु रोद पांमतो
 चिंतातुर थपेलो ते राजा रानीना बखते एकलो राज्य छोडी मरवाने
 माटे निश्चय करी चाली नीकऱ्यो जेवां ते नगर बहार नीकऱ्यो के
 तरतज एरु सुंदर गाय तेना जोवामा आवी ते गाय राजानी सामे
 धसी आवी तेने प्रहार करवा लागी ते जोड राजाए पण रीसथी
 खड्ग उगाभीने ते गायना ते टरडा वगी नारया तेमाथी एक हाथमा
 काती नचावती भयवर स्त्री नीकळी ते स्त्रीए आक्रोश करी तेने युद्ध
 करवा काण्यु जेथी ते स्त्रीना गर्वयुक्त वचन सांभळी जेरो तेनी सामे
 खड्ग उगाप्रवा जाय छे तेपामा ते स्त्रीनी कातीवडे पोताने बाधाइ
 गयेलो अने रथिर झरतो जोड कडगजा उडून रोद पांम्यो, पडले ते
 स्त्रीए तेने पुन युद्ध करवा जणाव्यु तेथी ते शोकसागरमा डुबी गया
 उतो विचारया लाग्यो के-अहो ! देव ज्यारे रिपगीत थयु तयारे हु
 एक स्त्रीथी पण पराभव पांम्यो अहो ! हु मरवा माटेज नीकऱ्यो हतो
 ते भूली नइ ॥ गौहत्यानु महापाप कर्तुं हवे मारी नी गति यशे ? हय
 आपत्तिमां आवी पडेलो हु शु कर ? अथवा “ देव पठ तयारे कृपा
 खोदयो शा कामनो ? ”

आवी रीते ते शोकग्रस्त रानी विचार करता हतो तेपामां तेने ते
 सुंदर युवती, जे अविका हती, तेणे कह्यु के हे मृद ! हजी नारा चि-

સમાં ધર્મે યુદ્ધિ મગરી નથી પક્ત તુ દુઃસ્વાચિષ્ઠ થવાથી દરખા તેને
 સમારે છે જોરે યદાધિપતે ત અનેક કૃત્યો કર્યા છે, તોપણ દેવે તુ
 ધર્મનો આશ્રય ને કારણ કે તેના જેવો કોઈ ઉપગારી નથી. છેવટે પણ
 જે તેના આશ્રય ને છે, તેને તે તારે છે. હુ “આરિકા” નામે તારી ગોત્રદેવી
 હુ તારી પરીક્ષા કરવા માટે મ આ રમી પ્રવૃત્તિ કરી છે. હજુ તારામા
 ધર્મની યોગ્યતા નથી, તેથી તુ દેશાટન અને તીર્થાટન કર કમાયુક્ત
 સર્વે દુઃખ સહન કર પડી ગ્યારે તારામા યોગ્યતા જોડશ પારે ફરી
 મગદ થટ તેને ડચિત માર્ગ જગ્ગ પતાયીન એમ કહી દેવી અતર્થાન થદ
 ગદ કડગમા વિચારે છે કે હજુ મારા ભાગ્ય જાગતુ છે, કે મારી ગોત્ર
 દેવીન શિવ યુદ્ધિથી મને નર્મન ત્રીવુ દેવે હુ પ્રમાદગતિન એવો ઉત્તમ
 કાકે જેથી થોડાજ વ્યવતર્થાધર્મને યોગ્ય આ આત્મદિન માધી નહુ એમ
 વિચારી પ્રમાને તે ત્યાથી કોઈ દિના તમ્ક ચાગી નીકળ્યો. પ્રમદ્ધ
 રિન થવાથી તે દુઃખ ભુગે ગયો પત્રી તે કાંટાક ગિરિ ઉપર આવી
 રાત્રી વાસ રહ્યો, પાત્રે મહેરે કોંટક વેરી યસે મગદ થટ પ્રોધ યુક્ત
 વચનથી વશ્તુ કે જે દષ્ટ તે પ્રવ મને મારી, મારી સ્ત્રીનુ દરખ કરુંછે
 ને તેને માખેરે છે? દેવે તારા મરણ નજદીક આનુ છે માટે તારા દષ્ટ
 નુ સ્મરણ કર એમ કહો તેણ તેની પ્રહુ પડે કદર્યના કરી. ડેવે તેને
 સોડ એક ગુફામા જીવતો મુકીને યસ અતર્થાન થઈ ગયો. આ વાતે
 ને રાજા પોતે પૂવ કરેન્નાં અન્યાયાચારણને સમારી સમારી મનમા ચિતવે
 છે કે આ દુઃખ ને શુ માત્ર છે? શુ જાગુ તેના કેવા કડક પડ આગત
 મોગવરા પડે?

एयी रीते पोताना दुष्कृत्योंनी निदा करतो ते पापना क्षय
 माटे अहीं तहीं भयना लाग्यो एयामा तेनी गोत्रदेवी अम्बिका प्रगट
 थई चोली के हे वत्स ! हे जया त्यां करवानी तने जरूर नहीं फक्त
 शत्रुजयगिरिनुज तु सेवन कर ते पूज एया दुष्कृत्यों कर्या ते के त
 गिरिराजनु सेवन कर्यार्थीज सर्व पापनो क्षय थई शक्यो ते बगर
 तेनो क्षय थई शक्यो नहि. एयी रीते गोत्रदेवीए कहेला हितकारी
 वचना साभळी अने तेनाज मुखे त गिरिराजनो मंद महिमा श्रवण
 करी, अति उत्साहपूर्वक ते तीर्थराज तरफ चाली नीकृत्यो अने तेना
 दर्शन थाय त्यामुधी तेणे खानपाननो त्याग कया अनुक्रमे गिरिराज
 ना अने एक शात मुनिना तेन दर्शन थाया मुनिना सदुपदेशथी तेणे
 तेमनी पासे चारित्र अंगीकार कर्यु चारित्र अंगीकार करी अनुक्रमे
 श्री तीर्थराजने शुद्ध भावधी भेटी, तीर्थाधिपति श्री आदिनाथनां
 बारबार अनिमेषपणे दर्शन करी, ते महादुष्कर तप करवा लाग्यो
 तेथी तेना सब्ज कर्म क्षीण थई गया अने शुद्ध ध्यान योगे ते शिव
 रमणीनो भोक्ता थयो एयी रीते एक निष्ठाथी जे भव्यजनो श्रीशत्रु
 जय तीर्थनु तेमज श्री आदीश्वर प्रभुनु सेवन कर्यो, ते पण कष्ट
 नरपतिनी परे सर्व दुःखनो अंत करी अनुक्रमे परमपद पापणे नितारी
 राजा पण ए तीर्थाधिगजना मेवनथी सर्व रीते मुखी थयो गातनु
 राजा पण पोताना पुत्रो सहित शत्रुजय तीर्थ तथा श्री शत्रुजयीनदीनु
 सेवन करी पोताना दुःखनो अंत करी मुख समृद्धि पाय्यो पूज कर्म-
 ना योगधी मंद रोगाणिष्ट थयेलो महीपात्र कुमार फक्त सूर्यकुंडना
 जन्मा स्पर्श मात्रथी रोग मुक्त थ काचन जेवी कायावाळो थयो

‘एरी रीते तीर्थपतिनां सेवनया कङ्क जीयोना कल्याण यया छे, धाय
छे, अने भाविकाले पण थने

જો કે એ ગિરિરાજ ઉપર કાઠની અનનતાથી અનત કોટિ જીવો
સિદ્ધિપદ પામ્યા છે, સોપણ વર્તમાન ચોવીસી વિગેરેમાં સિદ્ધિપદ
વરેલા જીવોની અત્ર ટુક નોંધ આપવામાં આવે છે

કોણ

કેટલી સરયા

શ્રી ઋષભદેવ મમુના રાજરાજાઓ	અસંખ્યાતા.
શ્રી પુઢરીક ગણધર (ઋષભદેવ સ્વામીના મધ્યમ ગણધર) પાંચઠોડ સાથે.	
દ્વાવિઠ વારિલિઠ્ઠ (ઋષભદેવ મમુના પૌત્રો)	દશ ક્રોડ સાથે.
આદિત્યશા (આદિનાથના પૌત્રો)	એક ત્યાગ સાથે.
મૌમયશા (આદિનાથના પુત્ર)	તેર ઠોડ સાથે.
ચાક્રુચલિના પુત્ર	એક હજાર ને આઠ
નમિ ત્રિગાધરની પુત્રી ચર્ચા મમુર	ચોસઠ.
નમિ ત્રિનમિ ત્રિગાધરો	તેર ક્રોડ સાથે
સાગરમુનિ	એક ઠોડ સાથે,
ભરતમુનિ	પાંચ ક્રોડ સાથે.
અજિતમેન	અત્તર ક્રોડ સાથે.
અજિતનાથ મમુના સાચુઓ	દશ હજાર.
શ્રી સાર મુનિ	એક ક્રોડ સાથે.
શ્રી શાંતિનાથ મમુમાયે ચતુર્માસ રહેગ	૧૮૨૬૫૭૭૭ મુનિઓ.
રામ ભરત (દશરથ પુત્રો)	ત્રણ ઠોડ સાથે.

पाच पाडयो
 वसुदेवनी श्रीओ
 वेदभी
 नारद ऋषि
 णार प्रभुस्र
 दभितारि मुनि
 धारवा पुत्र
 शुक परिव्राजक (शुकाचार्य)
 सेल्गाचार्य
 सुभद्रमुनि
 कालिक मुनि
 कदर गणधर (गत चौविशीमा)
 संपति जिनना धारवागणधर

बीस क्रोड मुनिओ साथे
 पानीश हजार
 सुमालीशसे (४४००) साथे
 एकाणु गख (साथे)
 साईआठ क्रोड साथे,
 चौद हजार साथे,
 एक हजार साथे
 एक हजार साथे
 पाचसे साधु साथे
 सातसो साधु साथे
 एक हजार साथे
 एक क्रोड साथे
 एक हजार साथे

आ शिष्याय रूपमसनजिन प्रमुख असम्पाता, देवकीजीना छ
 पुत्रो, जाठी मयाळी ने उवयाळी (जादव), सुप्रत शैठ, मडकमुनि,
 सुकोसजमुनि, तेमज अयमत्तामुनि विंगेरे सग्था रहित महात्माओ
 अत्र सिद्धि पद र्या छे

अत्र वयेला १६ मोटा उछारोनी डुक नोध

- १ भरतचक्रवर्तीए श्रीनाभ गणधरनी साथे परागी कराव्यो
- २ भरतचक्रवर्तीनी आर्या पाटे थयग दडवीय भूपाले कराव्यो-
- ३ सीमधर स्वामीनो उपदेश श्रवण करी इशानेन्द्रे कराव्यो

- ૪ ચોથા દેવલોકના ઇન્દ્ર મહેન્દ્રે કરાવ્યો
- ૫ પાંચમા દેવલોકના સ્વામી બ્રહ્મેન્દ્રે કરાવ્યો
- ૬ મુખનપતિના ઇન્દ્ર ચપરેન્દ્રે કરાવ્યો
- ૭ અજિતનાથ સ્વામીના વધુ સગર ચક્રવર્તીએ કરાવ્યો
- ૮ અભિનન્દન સ્વામીના ઉપદેશથી વ્યતરેન્દ્રોએ કરાવ્યો
- ૯ ચંદ્રપ્રભુના શાસનમા ચંદ્રજેશ્વર મુનિના ઉપદેશથી તેમના પુત્ર ચંદ્રપ્રજ્ઞાએ કરાવ્યો
- ૧૦ શ્રી શાંતિનાથજીના પુત્ર ચક્રાયુધજીએ દેશના સામંતોને કરાવ્યા.
- ૧૧ શ્રી મુનિસુવ્રત સ્વામીના શાસનમા રામચંદ્રજીએ કરાવ્યો
- ૧૨ શ્રી નેમિનાથજીના ઉપદેશથી પાંડવોએ દેવ સહાયથી કરાવ્યો
- ૧૩ જાવડાના પેઠે બ્રહ્મસ્વામીની સહાયથી સમ્ ૧૦૮મા કરાવ્યો
- ૧૪ શ્રી કુમારપાઠ રાજાના વચ્ચતમા યાદવપત્રીએ ૧૦૯મા કરાવ્યો
- ૧૫ સમરાજા ઓગવાજે સમ્ ૧૩૭મા કરાવ્યો
- ૧૬ કરમાજા જેઠે સમ્ ૧૫૮મા કરાવ્યો

આ મુખ્ય ઉદ્ધારોનીજ વાત છે તે શિરાય ધનુજય વલ્લભમા
 કથા મુજબ અત્ર અમરગ્ય ઉદ્ધારો, અસમ્ય ચૈત્યો અને અસમ્ય
 પ્રતિમાઓ યદ્યપિ છે પણ આ ઉત્તમગિરિરાજનો જ પ્રભાવ જાણવો

“प्रतिदिन जाप (स्मरण) करवा योग्य आ तीर्थ
राजना अनेक उत्तम नामोनी यादी”

१ शत्रुजय, २ राहुजनी, ३ मन्देय, ४ पुड्याकगिरि, ५ रैषत
गिरि, ६ त्रिमलाचल, ७ सिद्धराज, ८ भगोरथ, ९ सिद्धक्षेत्र, १०
सहस्रकमल, ११ मुक्तिनिलय, १२ सिद्धाचल, १३ शतकूटगिरि,
१४ ढक, १५ कोंढी निवास, १६ रुद्रगिरि, १७ लोहित्य १८
तालपत्र, १९ पुष्पराशि, २० महावज्र अने २१ हृद शक्ति, २२
शमपत्र, २३ विजयानंद, २४ भद्रकर, २५ महापीठ २६ मृगगिरि,
२७ महागिरि, २८ महानंद, २९ कर्ममृडण, ३० ईशस, ३१ पुण्य
दत्त, ३२ जयत, ३३ आनंद, ३४ श्रीपद, ३५ हस्तगिरि, ३६ शा
श्वतागिरि, ३७ भव्यगिरि, ३८ सिद्धजेश्वर, ३९ महापश, ४० माल्य
वत्, ४१ पृथ्वीपीठ, ४२ दुग्धहर, ४३ मुक्तिराज, ४४ मणिकत,
४५ मेरुमहीधर, ४६ कचनगिरि, ४७ आनंदेश्वर, ४८ पुण्यकंद, ४९
जयानंद, ५० पाताळमूल, ५१ विभास, ५२ विशाल, ५३ जगत्तारण,
५४ अकल्क, ५५ अकर्मक, ५६ महातीर्थ, ५७ हेमगिरि, ५८ अनंत
शक्ति, ५९ पुरपोचम, ६० पर्यतराजा, ६१ ज्योतिष्प, ६२ विलास
भद्र, ६३ सुभद्र, ६४ अजरामर, ६५ क्षेमकर, ६६ अमरवेनु, ६७
गुणकंद, ६८ सहस्रपत्र, ६९ शिखर, ७० वर्मक्षय, ७१ तमोवद,
७२ राजराजेश्वर, ७३ भयतारण, ७४ गजचंद्र, ७५ महोदय, ७६
सुरकात, ७७ अचल, ७८ अभिनंद, ७९ सुमाने, ८० श्रेष्ठ, ८१
अभयकंद, ८२ उज्ज्वलगिरि, ८३ महापद्म, ८४ विश्वानंद, ८५ वि

मयभट्ट, ८६ इन्द्रमहा ८७ कपर्दीयास, ८८ मुक्तिनिकेतन, ८९ केरळ-
दापक, ९० चर्चगिरि, ९१ अष्टोत्तर शतक, ९२ सौंदर्य, ९३ यशो-
धर, ९४ प्रीतिमदन, ९५ कामुक राम 'रामदायी' ९६ सहजानन्द,
९७ महेन्द्र राज, ९८ सार्वभौमिन्द्र, ९९ मियकर.

आ नामो सियाय श्री शत्रुजय माहात्म्यमा ब्रह्मगिरि, नान्दि-
गिरि, श्रेयापद, प्रथो पद, सर्वकामद, क्षितिमङ्गलमदन, सहस्राग्न्य,
तापमगिरि, स्वर्णगिरि, उमागुगिरि, मर्णगिरि उदयगिरि अने
श्रुदगिरि, त्रिगेरे नामो एण जणाय छे

श्रीशत्रुजय तीर्थ सन्धी एरुवीश नामना गुण गर्भित
एरुवीश समासमण आपणाना दोहा

१ सिद्धाचल समर सदा, सोरठ द्वा मोक्षार, मनुष्यजन्म पाप्मी
करी, बहु वाग इमार १ १ अग 'वसन' यन 'भूमिका', 'पृजोप
गण सार, न्यायद्रव्य ० गिरि शुद्धता, शुद्धि सात प्रकार २. का
निक शुद्धि पुनम दिने, दश कोणी परिवार, द्वाविद शरित्विष्टनी, सिद्ध
धया निरधार ३. तिणे वागण कानिके दिने, सत्र सयल परिवार,
आदि जिन मनमुख रही, स्वमासमण बहुवार ४ एरुवीश नामे वरण
ग्यो, तिहां पहेटु अभिधान, शत्रुजय शुकराय्या, जनक वचन बहु
मान ५. (अर्थात् "सिद्धाचल समर सदा" ए दुहो मत्प्रेरु समासमण
दीउ कहेंवो) १.

१ शरीर शुद्धि २ वस्त्र शुद्धि ३ चित्त शुद्धि, ४ भ्राम शुद्धि,
उपकरण शुद्धि, ५ द्रव्य शुद्धि, ७ यथाय विप्रिशुद्धि

૧૬ શિવચંદ્ર વિગાહ ઉસરે, મહાપ રચિયો સાર, મુનિસર વ
ચેઠક મળી, પૃથ્વીપીઠ મનોહાર ૩૦ સિં ૧૨.

૧૭ શ્રી સુમદ્રાગિરિ નમો, મદ્ર તે મગજ સ્પ, જગત્કરજ ગિરિવર
મળી, શિસ ચંદાવે મુષ ૩૧ સિં ૧૭

૧૮ વિગાસર સુર અપજ્ઞરા, નર્મી જનુજી વિગાસ, કરતા દરતા
પાપને, મર્જીવે મર્ચિ કૈગાસ ૩૨ સિં ૧૮

૧૯ ત્રીજા નિરગાળી પ્રમુ, મદ્ર ચોરીતી મોઝાર, તસ ગણધર
મુનિયા વદા, નામે કદર અળગાર ૩૩. પ્રમુ વચને અળસણ કરી,
મુક્તિપુરિયા ઘાસ, નામે રુદ્રગિરિ નમો, તો હોય સ્ત્રીલ વિગાસ
૩૪ સિં ૧૦

૨૦ પાતાલે જમ મૂલ છે, ઉગ્ગલ ગિરિનુ સાર, ત્રીફરણ યોગ
વદતા, અલ્પ હોયે સસાર ૩૫ સિં ૨૦

૨૧ તન મન ધન સુત પદ્મમા, સ્વર્ગાદિક મુલ મોગ; જે વહે
ને સપજે, શિવરમણી સયોગ ૩૬ ત્રિમલાચલ પરમેષ્ઠીનુ, ધ્યાન ધર
સ્વદ માસ, તેજ અપૂરવ વિસ્તરે, પુરે સઘડી આશ ૩૭ ત્રીજે મર સિદ્ધિ
લેહે, ણ પણ પ્રાયિક વાચ, સત્કૃષ્ટા પરિણામથી, અનર મુર્ત સાચ ૩૮
મર્વે કામદાયક નમો, નામ કરી ઓગ્તવાળ, શ્રી શુભવીરવિજય પ્રમુ,
નમતા કોડ કલ્યાણ ૩૯ સિદ્ધાં ૨૧

शत्रुजय तीर्थना उत्तम २१ नाम गर्भित चैत्यवदन.

- सिद्धाचल गिबरे चढी, यान धरो जगदीश,
 मन बध काय एनाग्र शु. नाम जपो एकवीश. १
 १ शत्रुजय गिरि बदिसे, २ ग्राह्यलि गुणधाम,
 ३ मन्त्रेय ने ४ पुडरीकगिरि, ५ रेतगिरि विश्राम २
 ६ विमलाचल ७ सिद्धगजर्जा, नाम ८ मर्गारय सार,
 ९ सिद्धेश्वर ने १० सहस्र कमर, ११ मुक्ति निलय जयकार ३
 १२ सिद्धाचर १३ शतमूट गिरि, १४ दक ने १५ कोडिनिवास,
 १६ कदमगिरि, १७ गेह्मनमो, १८ तालरम १९ पुष्पराम ५
 २० महायल ने २१ दृढ शक्ति सही, एम एकवीश नाम,
 साते शुद्धि समाचरी, करिये नित्य प्रणाम. ८
 १ दग्ध २ गून्य ने ३ अविधि दोष, अति ४ मट्टि जेह,
 चार दोष छडी भजो, भक्ति भाव गुणगेह. ६
 मनुष्य जन्म पापी करी, सद्गुरु तीर्थ याग,
 श्री शुभरीरने शामने, शिव रमणी मयोग ७

-
- १ घमस्वर्णी करता अप धावतम मनना क्षेप विक्षेप करयो
 २ उपयोग शून्य जडघम् समुच्छिन्नी पेरे करणी करयी
 ३ जे करणी जेम करयी वही होय ते उल्टसुन्द स्वमनिथी
 करयी
 ४ स्वशक्ति तपास्या विना तेमज शास्त्र मयादा उर्हुर्धन करणी
 करयी

યોગીશ્વર જસ દર્શને, ધ્યાન સમાધિ લીન,	
તે તીરથેશ્વર પ્રણમીયે, હુઆ અનુભવ રસ લીન	૨૦
માનુ ગગને સૂર્ય શશી, દિયે પ્રદક્ષિણા નિત્ય,	
તે તીરથેશ્વર પ્રણમીયે, મહિમા દેવળ ચિત્ત	૨૧
સુર અસુર નર નિન્નગ, રહે છે જેહની પાસ,	
તે તીરથેશ્વર પ્રણમીયે, પામે લીલવિલાસ	૨૨
મગલકારી જેહને, મુક્તિ આ દરિમેટ,	
તે તીરથેશ્વર પ્રણમીયે, હુમાતે કદાગ્રહ મેટ.	૨૩
હુમાને 'કૌશિક જેહને, દેશ્વી જાણ્યા થાય,	
તે તીરથેશ્વર પ્રણમીયે, સાંચ તસ મહિમા ગાય.	૨૪
સૂરજ હુડના નીરથી, આધે ધ્યાધિ પઠાય,	
તે તીરથેશ્વર પ્રણમીયે, જસ મહિમા ન કરાય	૨૫
સુદર ઢુક સોજામળી, મેરસમ પ્રાસાદ,	
તે તીરથેશ્વર પ્રણમીય, ઘૂર ટલે તિલ્લવાદ.	૨૬
બ્રહ્મ ભાવ ધરી તજા, નિહાં આંત્રે દાય શાત,	
તે તીરથેશ્વર પ્રણમીયે, જાયે ભવની ખાત	૨૭
જગદિતકારી જિનવરા, આજ્યા ઇળે ટામ,	
તે તીરથેશ્વર પ્રણમીયે, જસ મહિમા ડદામ	૨૮
નદી શેનુજી જ્ઞાનથી, મિલ્યા મલ ધોયાય,	
તે તીરથેશ્વર પ્રણમીયે, સર્વે જનને સુલ્લદાય	૨૯
આઠ કર્મ જે સિદ્ધિગિરે, ન દાયે તાવ ત્રિપાક,	

ते तीरथेश्वर प्रणमीये, जिह्वा नवि आवे वाक.	२०
सिद्धशिला १ तपनीयमय, रत्नस्फाटिक खाण,	
ते तीरथेश्वर प्रणमीये, पाम्प्या केवल नाण	३१
सोवन रुपा रत्ननी, ओषधि जात अनेक,	
ते तीरथेश्वर प्रणमीये, न रहे पातक एक	३२
सपमशरी सयमे, पावन होय जिण खेन,	
ते तीरथेश्वर प्रणमीये, देवा निर्मल नेत्र	३३
श्रावक जिह्वा शुभ द्रव्यथी, उत्तम पूजा स्नात्र,	
ते तीरथेश्वर प्रणमीये, पोषे पात्र सुपात्र	३४
साहाभिवत्सल पुण्य जिह्वा, अनतगुण कहेराय,	
ते तीरथेश्वर प्रणमीये, सोवन फुल वधाय	३५
सुंदर जात्रा जेहनी, देवी हरखे चित्त,	
ते तीरथेश्वर प्रणमीये, श्रीभुवनमाहे विदित २	३६
पाथीताण पुर भट्ट, सरोवर सुंदर पाल,	
ते तीरथेश्वर प्रणमीये, जाये सकल जनाल	३७
मनमोहन पागे चढे, पग पग कर्म स्वपाय,	
ते तीरथेश्वर प्रणमीये, गुण गुणिमान लखाय.	३८
जेजे गिरि रत्न सोहामणा, कुडे निर्मल नीर,	
ते तीरथेश्वर प्रणमीये, उतारे भयनार ३	३९

મુક્તિમદિર સોપાન સમ, મુદર ગિરિવર પાજ,	
તે તીરથેશ્વર પ્રણમીયે, લહિયે શિવપુર રાજ	૪૦
કર્મકોટિ અગ્ર વિવટમટ, દેસી ધ્રુજે અગ,	
તે તીરથેશ્વર પ્રણમીયે, દિન દિન ચઢતે રાગ	૪૧
ગૌરી ગિરિવર ઉપરે, ગાયે જિનવર ગીત,	
તે તીરથેશ્વર પ્રણમીય, સુલે શાસનરીત	૪૨
કવલ યક્ષ રત્નચાલ જસ, અહોનિશ રહે હજુર,	
તે તીરથેશ્વર પ્રણમીયે, અમુરા રાત્રે દુર	૪૩
ચિત્ત ચાતુરી ચણેસરી, વિત્ર વિનાસણહાર,	
તે તીરથેશ્વર પ્રણમીયે, સગ્ર તળી કરે સાર	૪૪
સુરવરમા મગનાઃ યથા, ગ્રહગણમાં જિયે ચંદ,	
તે તીરથેશ્વર પ્રણમીયે, નિમ સગ્ર તીરથ રૂદ	૪૫
દીઠે દુર્ગાને ચારણો, સમર્પા સારે કાજ,	
તે તીરથેશ્વર પ્રણમીયે, સગ્ર તીરથ શિરતાજ	૪૬
પુહરીક પદ્મ કોડીશુ, પામ્યા કેવલ નાળ,	
તે તીરથેશ્વર પ્રણમીયે, કર્મ તળી હોય હાળ	૪૭
મુનિવર કોઠી દશ સહિત, દ્રાવિડ અને ગારિસ્થેળ,	
તે તીરથેશ્વર પ્રણમીયે, ચઢિયા શિવ નિથેળ.	૪૮
નમિ વિનમિ વિગ્રાધરા, દોય કોઠી મુનિ માર,	
તે તીરથેશ્વર પ્રણમીયે, પામ્યા શિવપુર આથ	૪૯

ऋषयश्चक्षुषीय नरपाति घणा, ईश गिरि पद्मोत्ता मोक्ष,	
ते तीर्थेश्वर प्रणमीये, टाल्या प्रातिक दोष	५०
गम भरत विदुः राधिका, त्रण कोटी मुनियुक्त,	
ते तीर्थेश्वर प्रणमीये, ईशगिरि शिखर सप्त	५१
नारद मुनिवर निर्मल्यो, सायु एकाणु लाम्ब,	
ते तीर्थेश्वर प्रणमीये, प्रवचन प्रगट प भास्व.	५२
साय प्रमुञ्च ऋषि कथा, सादी आठे कोटि,	
ते तीर्थेश्वर प्रणमीये, पूर्वकर्म वित्रोदि	५३
धावज्जामुल सहस्रशु, अणसण गगे कीय,	
ते तीर्थेश्वर प्रणमीये, बेगे निवपद् गीर	५४
शुक परमाचारज रगी, एक मय जगत्तार;	
ते तीर्थेश्वर प्रणमीये, पाम्या त्रिरुद्र द्वा	५५
शैल मूरि मुनि पांचगे, सखि दूना दिवना,	
ते तीर्थेश्वर प्रणमीये, अथ धर्म उमाह	५६
ईश बहु सिया टणे गिरे, कटना नात्र पार,	
ते तीर्थेश्वर प्रणमीये, गाम्भर्षि अधिकार	५७
बीज टण समस्तिन नगु गेरे आनम भोम;	
ते तीर्थेश्वर प्रणमीये, टांठ पानक स्तोम,	५८
ब्रह्म स्त्री भृगु ^१ गोदिया, पाये भारित जेह;	
ते तीर्थेश्वर प्रणमीये, पद्मोत्ता शिखर गेह	५९

जग जोता तीरथ सजे, ए सम अर न दीठ,	
ते तीरथेश्वर मणमीये, तीर्थमाहे उरिठ ^१	६०
धन धन सोरठ देश जिहां, तीर्थमाहे सार,	
ते तीरथेश्वर मणमीये, ^२ जनपदमा शिरदार	६१
अहोनिश आवत दुकडा, ते पण जेहने सय,	
ते तीरथेश्वर मणमीये, पाण्या गिर वतु रग	६२
विराधक जिनआणना, ते पण हुआ विशुद्ध,	
ते तीरथेश्वर मणमीये, पाण्या निर्मल बुद्ध	६३
महास्लेष्ठ शासन रिपु, ते पण हुआ उपसत, ^३	
ते तीरथेश्वर मणमीये, महिमा देखी अनत	६४
मत्र योग अजन सजे, सिद्ध हुवे जिण ठाम,	
ते तीरथेश्वर मणमीये, पातकहारी नाम	६५
सुमति सुधारस वरसते, कर्मदावानल सत,	
ते तीरथेश्वर मणमीये, उपशम तस उद्भसन	६६
श्रुतधर नितु नितु उपदिसे, तत्वातत्य विचार,	
ते तीरथेश्वर मणमीये, ग्रहे गुणयुत श्रोतार. ^४	६७
प्रियमेलक गुणगण तणु, कीरतिकमत्रा सिंगु,	
ते तीरथेश्वर मणमीये, कलिकाले जगयु	६८
श्री शांति तारण तरण, जेहनी भक्ति विशाज,	
ते तीरथेश्वर मणमीये, दिन दिन मंगलमाल	६९

श्वेत वजा जस लइकती, भाखि भविने एम,	
ते तीरथेश्वर प्रणमीये, भ्रमण करो छो केम ?	७०
साधक सिद्धदशा भणी, आराधे एक चित्त,	
ते तीरथेश्वर प्रणमीये, साधन परम पवित्त.	७१
सत्यपति रई एहनी, जे करे भावे यात्र,	
ते तीरथेश्वर प्रणमीये, तस होय निरमल गात्र.	७२
शुद्धात्म गुण रमणता, प्रगटे जेहने सग,	
ते तीरथेश्वर प्रणमीये, जेहनो जस अभग	७३
रायणवृक्ष सोहामणो जिह्वा जिनेश्वर पाय,	
ते तीरथेश्वर प्रणमीये, सेवे सुरनरराय	७४
पगला पूजा ऋषभना, उपशम जेहने चग,	
ते तीरथेश्वर प्रणमीये, समता पावन भग.	७५
विद्याधरज मले रहू, मिचरे गिरिवर भृग,	
ते तीरथेश्वर प्रणमीये, चढते नवरस रग.	७६
माल्ती मोर केतकी, पारिमल मोहे भृग,	
ते तीरथेश्वर प्रणमीये, पूजो भावे एकंग	७७
अजित जिनेसर जिह्वा रदा, चोमासु गुणगेह,	
ते तीरथेश्वर प्रणमीये, आणी अविहड नेह.	७८
श्रुति जिनेसर सोलया, सोल कषाय करी अन,	
ते तीरथेश्वर प्रणमीये, चरु मास रहत	७९

नेमि विना जिनवर सवै, आख्या छे जिण ठाम,	
ते तीरथेश्वर प्रणमीये, शुद्ध करे परिणाम.	८०
नमि नेमि जिन अंतर, अजितज्ञातिस्तत्र कीब,	
ते तीरथेश्वर प्रणमीये, नादिपेण प्रसिद्ध	८१
गणधर मुनि उवज्झाय तिम, लाभ लब्ध कैं लाख,	
ते तीरथेश्वर प्रणमीये, ज्ञानभमृते रस चाख	८२
नित्य घटा टकारे, रणज्जेण जठरी नाद;	
ते तीरथेश्वर प्रणमीये, दुदुभि मादल नाद.	८३
जेणे गिरे भरत नरेश्वरे, कीघो प्रथम उद्धार,	
ते तीरथेश्वर प्रणमीये, मणिमय मूर्ति सार	८४
चौमुख चडगाति दुव हरे, सायनमय सुविहार। ^१	
ते तीरथेश्वर प्रणमीये, अक्षय मुख दातार	८५
ईत्यादिक महोटा कथा, सोल उद्धार सफार,	
ते तीरथेश्वर प्रणमीये, लघु असख्य रिचार	८६
द्रव्यभाज घरी तणो, जेहपी थाये अन,	
ते तीरथेश्वर प्रणमीये, शत्रुजय समरत	८७
पुडरीक गणधर हुआ, प्रथम सिद्ध ईणे ठाम,	
ते तीरथेश्वर प्रणमीये, पुडरीक गिरि नाम	८८
कांकरे कांकरे ईणे गिरि, सिद्ध हुआ सुप्रविष्ट,	
ते तीरथेश्वर प्रणमीये, सिद्धलेख समचित	८९

મલ દ્રવ્યભાગ વિશેષથી, જેદથી જાયે દૂર, તે તીરથેશ્વર પ્રણમીયે, વિમલાચલ સુગ્ધપૂર.	૬૦
સુરવરા ઘટ્ટુ જે ગિરે, નિવસે નિરમલ ઠાળ, તે તીરથેશ્વર પ્રણમીયે, મુરગિરિ નામ પ્રમાણ	૦૧
પરવત સદુમાદે યદો, મહાગિરિ તણે કહત, રથેશ્વર પ્રણમીયે, દરશન લહે પુણ્યવત	૦૨
પુણ્ય અનર્ગલ જેદથી, થાયે પાપ વિનાશ, તે તીરથેશ્વર પ્રણમીયે, નામ મટુ પુણ્યરાજ.	૧૩
લક્ષ્મીદેવી જે મળ્યો, કુદે કમલ નિવાસ, તે તીરથેશ્વર પ્રણમીયે, પદ્મનામ સુવાસ	૦૪
સાચે ગિરિમા મુરપતિ સમો, પાતક પક વિલાત, તે તીરથેશ્વર પ્રણમીયે, પર્વત દ્વર વિરપાત	૦૫
ત્રિમુવનમા તીરથ સંગ, તેમા માંડો અદ્ર, તે તીરથેશ્વર પ્રણમીયે, મહાતારથ જસ રેદ્ર	૧૬
આદિ અત નહિં જેદની, વોડ કાલ ન વિભાવ, તે તીરથેશ્વર પ્રણમીયે, નાશ્વતગિરિ કહેવાય	૧૭
મદ્ર મલા જે ગિરિવરે, આલ્યા હોય અપાર, તે તીરથેશ્વર પ્રણમીયે, નામ સુમદ્ર સમાર	૧૮
વીર્ય વધે શુભ સાચુને, પામી તીરથ ભક્તિ, તે તીરથેશ્વર પ્રણમીયે, નામે જે દદશક્તિ	૧૦

- િવગતિ સાધે જે ગિરે, તે માટે અભિપ્રાન;
 તે તીરથેશ્વર પ્રણર્મયે, મુક્તિનિલય ગુણસ્વાણ ૧૦૦
 શ્વ સુગ્ગ સમર્થિ ધરી, મેવ કરે શુભ વિન,
 તે તીરથેશ્વર પ્રણર્મયે, પુન્યદત્ત સિદ્ધિન, ૧૦૧
 ભિક્ષ રહે ભવગત ધરી, જે ગિરિ સ્થંદે નિવાસ,
 તે તીરથેશ્વર પ્રણર્મયે, મહાપદ્મ મુનિભાસ ૧૦૨
 મૂર્ધિ ધરી જે ગિરિસ્થં, વદન્તિ ન ભોવે સીદ્ધ
 તે તીરથેશ્વર પ્રણર્મયે, પૃથિવીપીઠ અર્નાદ ૧૦૩
 મગ્ધ મતિ મળ્યા તથા, પીઠ પદ અભિગમ,
 તે તીરથેશ્વર પ્રણર્મયે, મહર્ષાદ જસ નામ ૧૦૪
 મૂલ જસ પાનાલમે, રત્નમય મનાહાર,
 તે તીરથેશ્વર પ્રણર્મયે, પાનાલ મૂલ વિહાર, ૧૦૫
 કર્મ ક્ષય દોષે જિહા, હાય સિદ્ધ સુગ્ગેન્,
 તે તીરથેશ્વર પ્રણર્મયે, અર્ચ્ય કરે મન મેલ ૧૦૬
 કામિત સાધિ પૂરણ દોષે, જેહનું દરિગણ પામ,
 તે તીરથેશ્વર પ્રણર્મયે, મર્ચકામ મન ઠામ ૧૦૭
 ક્રિયાદિક પકર્ણીનું ભર્ણ, નિરપમ નામ ઉદાર;
 જે સમર્પા પાતક દેરે, આનંદ ગતિ અનુદાર ૧૦૮

કલશ

ઇમ તીર્થ નાયક, સ્તવન લાયક, સચુષ્ણો શ્રીસિદ્ધગિરિ,
 ઝઠોતરસય ગાહ સ્તવને, મેમમક્તે મનઘરી, શ્રીવલ્યાળમાગર સૂરિ
 શિષ્યે, શુભ જર્ગીએ સુખ કરી, પુણ્યમહોદય સકલ મગલ, વેલિ
 તુજસે જપસિરી રૂતિ સિદ્ધગિરી મુતિ.



ઉક્ત તીર્થના સવધે કેટલીક પવિત્ર વસ્તુઓની
 ઓઝાણાણ અને તેનો અદ્ભૂત મહિમા

રાજાદની (રાયળ દુક્ક) અને તેની નીચે રહેલ પ્રમુનાં ચણ

આ રાયળનુ દુક્ક શ્રી ઋષભદેવ ભગવાનનાં પાદુકામહે પવિત્ર
 ગણાય છે શ્રી ઋષભદેવ ભગવાન અનેક વખત આવીં એ રાયળ
 નીચે સપ્તસર્પા છે, તેથી તે પાદેર તીર્થનાં પેરે વદાનેક છે તેના
 પત્ર, ફઠ તથા શાલા ઉપર દવનાઓના વાસ હોવાથી પ્રમાદવહે તે
 સોદગા કે છેદવા નહિં જ્યારે કોઈ સરપાને પૂર્ણ ભક્તિભાવથી તેની
 પ્રદક્ષિણા દે છે ત્યારે જો તે રાયળ તેના ઉપર હર્પથી દૂધ ચર્પાવે છે
 તો તે ઉભય લોકમા મુખી યાય છે જો તેની શુદ્ધ દ્રવ્યથી આદર

સહિત પૂજા કરાયા આવી તો તે સ્વપ્નના આવી સર્વ શુભાશુભ કહી
 દે છે વહી તેની આદર સહિત પૂજા કરાયા મત, વેતાલ, શાકિની,
 રાક્ષસ, પ્રમુખનો વલગાડ હોય તે પણ જતો રહે છે અને ગીજા વિકાર
 પણ થઈ શકતા નથી એ ઉત્તમ દૃક્ષના પત્ર, પુષ્પ કે શાખાદિક
 સહેજે પડેલા હોય તો તેને આદર સહિત લઈ આવી જીવની જેમ
 સાચવ્યાં એનો જલ્લનુ સિંચન કરવાથી સર્વ વિત્રની શાંતિ થાય છે
 એ પવિત્ર દૃક્ષને સાક્ષી રાખી જે દોસ્તી વાપે છે તે અત્યંત સુખ
 અનુભવી છેવટે પરમ પદ પ્રાપ્ત કરે છે એ રાયણવૃક્ષથી પશ્ચિમ દિશા
 તરફ એક દુર્લભ રસકુપિકા છે, જે આસ્થા સહિત અહમ તપનુ આ
 રાધન કરે તેવો કોઈક માગ્યમાન પુરુષ તેના પ્રભાવથી તે રસકુપિકા
 નો રસ મેળવી શકે છે તે રસના ગત્ર માનવી લોહુ સુરર્ણ થઈ જાય
 છે એક રાજાદનીજ જો પ્રસન્ન હોય તો ગીજી શાંતી જરૂર છે ?

શત્રુજયા નદી

સૌરાષ્ટ્ર (સોરઠ) દેશમાં અનંત મહિમાથી પૂર્ણ અને અનંત
 સુકૃતનુ સ્થાન પણ શત્રુજય નામે મહાતીર્થ છે તેના દર્શન, સ્પર્શન,
 શ્રવણ અને સ્તવનથી પણ પાપનો લોપ થઈ જાય છે તે ક્ષણરૂપા
 પ્રાણીઓને સ્વર્ગના અને મોક્ષના સુખ આપે છે તેના જેવું પણ લોકને
 પાપન કરનાર કોઈ પણ વીજી તીર્થ નથી તે શત્રુજય મહાતીર્થની દ
 ક્ષિણ વાજુષ પ્રભાવિક જલથી પૂર્ણ એક શત્રુજયા નામની નદી છે
 શત્રુજય મહાતીર્થને સ્પર્શી રહેલી હોવાથી તે નદી મહા પવિત્ર છે અને
 ગંગા સિંધુના દિવ્ય જલથી પણ અધિક ફલદાતા છે તેમાં (વિવેક

થી) સ્નાન કરનારનું સકલ પાપ ધોવાઈ જાય છે શનુજય મહાતી-
ર્થની તે જાણે વેળી દોષ તેવી જોમે છે ચઢી તે ગંગા નદીની પેરે પૂર્વ
દિશા તરફ ચઢેનારી, અપૂર્વ સુકૃતનાં સ્નાન રૂપ, અનેક ઉત્તમ દ્રવ્યો-
વદે પ્રભાવવાળી અને અત્યંત આશ્ચર્ય ઉત્પન્ન કરતી છતી શનુજયા,
જાન્ઢરી, પુઢરિકિળી, પાપકપા, સીર્યમૂષિ અને હમા એવાં અનેક ના-
મથી પ્રસિદ્ધ છે તેમા કદવગિરિ અને પુઢરિકાગિરિ નામના શિશ્વ-
રની મંથમાં 'કમલ' નામનો એક મહા પ્રમાણિક દ્રહ છે તેના જલ-
વદે અને મૃત્તિકા (માટી) નો પિટ કરી જો નેત્ર ઉપર બાંધવામા
આવે તો 'રતાધલ્લાપણુ' વિગેરે અનેક પ્રકારના નેત્ર વિકારનો નાશ
થઈ જાય છે યઢી તે જલના પ્રમાણથી યોગ પળ ભૂત વેતાઢાદિક
જય દોષો દૂર જાય છે અંત તેમા જીવની ઉત્પત્તિ થતી નથી

શ્રી આદીશ્વર ભગવાનનુ મહ્ય મદિર

જેમા હાલ મૂલ નાયક શ્રી આદીશ્વર ભગવાન વિરાજમાન
છે તે મહ્ય મદિર સવધી કુમારપાલ પ્રગમમા આવી હકીકત છે કે
એકદા કુમારપાલ રાજાના 'ઉદયન' મતી સૌગઢ્ઢ દેશમાં યુદ્ધ પ્રસંગે
ગયા હતા, તે વખતે શ્રી આદીશ્વર ભગવાનનાં દર્શન કરવાની ઈચ્છા
થી પોતે શનુજય ગિરિ ઉપર ચઢ્યા ત્યાં શુદ્ધ થદા સહિત પ્રભુની
પૂજા આરતિ પ્રમુલ્ય કૃત્ય કરીને જ્યારે ચેત્યવદન કરવા વેઢા ત્યારે
કોઈ એક ઉદર દીવાની ઘાટ લડ્ઢ કાષ્ઠમય મદિરની પાટમાં પેસતો
હતો તેને પૂજારીઓ વારતાં જોયો. તે જોઈ કાષ્ઠમય માસાદનો નાશ
થઈ જવાની સમાવના વિગેરેથી રોદ પામી મતીશ્વર મનમા વિચારક-

रवा लाग्या के मागी पासे सारी समृद्धि तथा अधिकार छाना आया
उत्तम तीर्थ उपरना देरासरना उद्धार कर्षो नथी त्या सुधी मारी
सघटी सपत्ति निरर्थकज छे एम विचारी अभिग्रह लीधो के ज्यो
सुगी आ जिनमदिरनो जोगोद्धार न थाय त्यां सुधी मारे ब्रह्मचर्य
पाळवु, एकज बखत भोजन करवु, भूमि उपर सूई रहेवु अने तातु-
लनो त्यागज करवो. आवी रीतनो अभिग्रह घरीने पाटण तरफ पाळा
आवतां मार्गमाज मन्त्रीश्वरनु मरण थयु ते बखते पोते ग्रहण करेलो
अभिग्रह सामतोने जणावी कधु के आ मारो मनोरथ पूरो करवा
मारा पुत्रने कोहेनु मन्त्रीश्वरे ग्रहण करेल आभिग्रह मुजब सामतोना
कोहेवाथी तेना पुत्र वाग्भट (वाहड) मन्त्रीए शुभ मुहूर्ते शुभ्रजय उपरना
मुरप देरासरना जीणोद्धारनु काम आरभ्यु लगभग धे बर्षे जीर्ण-
काष्टमय चैत्यना स्थाने नवीन आरभेलु चैत्य तैयार थयु तेनी बधा-
मणी लावनारने मन्त्रीए सुवर्णनी धनीज जीभो बसीस आपी, एवामां
बीजा कोई पुरुषे आवी ते चैत्यमां फाट पडयानु जणाव्यु, तेने मन्त्रीए
सुवर्णनी चोसठ जीभो आपी कोईण तेनु कारण पूजवाथी मन्त्रीए
जणाव्यु के अमारा जीवता तेम थयु ते ठीकज थयु केमके अमे
जातेज तेनो फरी उद्धार करावीशु पळी ते फाट पडयानु कारण
शीथी कढावीने माहे मखयामा आवेलो भयनी यजमान पापानो
वडे पूरावी नाखी तण बर्षे जीणोद्धारनु काम पुर्ण थयु ए
शुभ कार्यमा मन्त्रीए लगभग तण क्रोड द्रव्यनो व्यय कर्षो विक्रम
संवत् १२११ (वसचिन् १२१३) श्री हेमचन्द्र आचार्य

સમગ્ર મહોત્સવ સહિત ઉક્ત ચૈત્ય ઉપર સુવર્ણમય દડ, કલશ, અને ધ્વજ ચઢાવ્યા ત્યારવાદ વીજા ઉદ્ધાર કનનારાઓ મૂળ દેવલ ફરીને વધાવ્યુ જણાતુ નથી, એ ઉપરથી મૂળ નાયકજીનુ વર્તમાન મળ્ય દેરાસર વાઢદ મગીશ્વરનુ કરાવેલુ સિદ્ધ થાય છે દેરાસરનો આસાર જોતા પણ પ્રથમ રાગેલી મમતી પૂરી નાલેત્રી હોય એમ અનુમાન થઈ શકે છે

સુર્યોદ્યાન તથા તેમા આવેલો સૂર્યાવર્ત

અથવા સૂર્યકુડ

શ્રી શશુજય ગિરિની પૂર્વ દિશામા સૂર્યાગ્રાન નામનુ અતિ અદ્ભુત નદન વન સરાલુ ઉગ્રાન છે. આ ઉગ્રાનમા સર્વ કાર્યમા ઉપયોગી પૃથ્વી અનેક દિવ્ય ઔપરીઓ થાય છે તેમા સૂર્યાવર્ત નામનો કુડ નિર્મલ જલથી ભરેલો છે, તે સર્વ રોગ સરગી પીડાનો નાશ કરે છે એ સૂર્યકુડના જલના એક ટિંદુ માનથી અદાર પ્રકારના કોઢ દૂર થઈ જાય છે. ચટ્ટચૂડ નામના વિગ્રામ પોતાની પ્રિયા સાથે ચૈત્રી પૂર્ણિમાની યાત્રા કરીને વિમાનમા બેસી જતો હતો, ત્યા શશુજય ગિરિની નગદીકમા આ મનોહર ઉગ્રાન જોઈ પોતાની પ્રિયાની પ્રેરનાથી વિમાન નીચે ઉતારી ઉગ્રાનમા તથા તેમા આવેલ સૂર્યાવર્ત કુંડમા યથેચ્છ ક્રીડા કરી પાછા નિવર્તતા તે કુંડનુ પ્રભાવિક નિર્મલ જલ સાથે લઈ વિમાનમાં બેસી ચાલ્યા. માર્ગમા ચામડાં નીચે દાણે

नाखता महीपाळ राजानी चतुरंगी सेना तेमना जोवामा आवी. चारे तरफ घणा माणसोथी वींटायेला रोगार्च महीपाळ कुमारने जोड करणा लावी विशाधर मत्पे तेनी प्रियाए कहनु के-आपनी आशा होय तो आपणी साये राखेलु सूर्यावर्त कुडनु जळ आ अति रोगार्च उपर सिंचु. विशाधरनी अनुमतिथी तेणीए महीपाळ कुमार उपर ते प्रभाविक जळना सिंदुआं सपण्या के तरतज तेनु शरीर रोगरहित-निरोगी रनी गयु जेम तापथी करमाइ गयेलु दृष वर्षायोगे नवपडव थड जाय छे तेम ते प्रभाविक जळना प्रयोगथी महीपाळनु शरीर पण नवपडव थयु. कुष्टादिक रोग मात्र दूर थवाथी तेनु शरीर दिव्य कातिवालु रन्धु अत्रापि पण तेनी महिमा सुममिद्ध रे

चिह्ण तलावडी

उपार सत्रपाते श्री भरतेश्वर श्री सत्र साहित श्रीनाभ गणरने आगळ करीन श्री शत्रुजय महातीर्थनी यात्राय उपर चढ्या त्पार भरत महाराजा उत्तर तरफना माग चढता हता अन योजना सर्वे पोतपोतानी शक्ति मुजय जूदे जूंद रस्त कौतक बडे चढता हता. श्री सुयर्मा गणरना शिष्य श्री चिह्ण नामना तपस्वी मुनि अनेक यात्रिक लोकीथी त्रिडाइने पश्चिम मार्ग तरफथो चढता हता. उपर चढता चढता आगळ जाता यात्रिक लोकोने अत्यंत दृषा लागराथी तेमणे चिह्ण मुनिने प्रार्थना करी के महाराज ! तृपावडे अमारा प्राण चाल्या जाय छे आ वान राखळयाथी चिह्ण मुनि कृपावडे त्रेमने पोतानु जळपाय चताव्यु. त्पारे तेमणे कहयु के आटला जळ-

પાત્રની અમારા સદ્ગુની તૃપા શાત થઈ શકશે નહિ માટે આપ અમારી ઉપર કૃપા કરી જલિયરે ઇંદુ જલ વતાવો કે સદ્ગુને તૃપ્તિ થઈ શકે સપ્તના લોકોની પ્રકારની પ્રિતિથી ચિટ્ણ મુનિષ પોતાની પાસેના પ્રાગુક [અચેન] જલનુ સેપન કરવાથી તપોજલિયરે એક મુદર સરોવર ઘનાવ્યુ તે જલથી સપ્તલોકો પોતાની તૃપા શાત કરીને સ્વમ્ય ઘયા એને ચિટ્ણ મુનિષ તેનું નિર્માણ કર્યાથી તેનું ચિટ્ણ સગેરર પવુનામ પ્રપાન થયુ તે સરોવરનું જલ ઘણું પવિત્ર ગણાય છે

તાલવજ ગિરિ ઉપર સાચા દેવ

પ્રથમ શત્રુજય મહાતીર્થ યાત્રાવિગિના પ્રસન્ને જણાવેલા ઢકાદિક પાંચ રૂપે પૈવી તાલવજ, તગજા વદરની નજદીક્ષા આપેલ છે આ ગિરિયરમા અનક વિશાલ ગુફાઓ આવેલી છે, તેમા પળ કેટલીક ગુફાઓ તો મહુજ મળ્ય દેલાવવાળી અને, જેમા સહ્યાવધ માણસો સમાઈ શકે તેવી છે પ્રથમ તેમા મહામા પુરુષો ધ્યાનાસ્થ થઈ રહેતા દર્શે એમ અનુમાન થાય કે ગુફાઓના મુખ ભાગમા નિર્મલ જાવાળા ઢાકા રહ્યા છે, અન્યથે તે વધાર વપરાયમા આવતા નથી. આ ગિરિરાજના પરિમરમા તાલવજની નામની મોટી નદી આવેલી છે. તેનો થોડેક દૂર શત્રુજયી નદી સાથે સગમ થાય છે અને તે વચ્ચે નદીઓ પૂર્વ દિશામા સમુદ્રને જડ મળે છે આ ગિરિરાજ ઉચાણમાં વહુ વગરે નથી થોડક ઉચે ચઢતા સાચાદેવની દૃક આવે છે. લોકો તેમને મુમતિનાથના નામથી ઓળખે કે પરતુ પ્રમુનુ લગ્ન જોતા તે કુશુનાયજી સમજે કે. મ્લ નાયકના દેગસર પગતી કેટલીક દિવ્ય

પ્રતિમા યુક્ત દેરીયો આવેલી છે થોડાક વર્ષ પહેલા નાંચે ગામમાંથી પાર્શ્વનાથભગવાનની મોટી પ્રતિમા નીકળી આવેલ છે તે દાન્યા ગામના મંદિરમાં વિરાજે છે. ભરત મહારાજા પણ અત્રે પધાર્યા હતા, તેમણે અહીં પ્રભુમાસાદ નિપજાવ્યો હતો અને તાલ વજ મક્કને અહીંનો અધિષ્ઠાયક સ્થાપ્યો હતો. આ સ્થૂઠ સ્વરેસ્વર રમણિક છે અને ગિરિરામની છેક ઉપર આંડા ચડમુગ્ધના દેરાસર પાસેથી કુદરતી દેશ્વાર અત્યંત ભવ્ય જણાય છે, જે દેશ્વારથી આત્માથી જનોને કારક સદ્વિચારો સ્ફુરે છે અને વૈરાગ્યની વૃદ્ધિ થાય છે તેથી શત્રુજય તીર્થની નજર્દારમાં આવેલ આ તીર્થ પણ ભાવથી ભેટવા લાયક છે નિવૃત્તિના અર્થે જનોને તે વચારે માફક આરે પણ છે. વહી ગામમાં વતરવા વિગેતેની પણ સોડ સારી છે.

મહુવા (મધુમતિ નગરી)માં મહાવીર સ્વામી

શ્રી શત્રુજય તીર્થની યાત્રા કરી રેડ્ડ્યાર ભાવિક જાત્રિક ખાઈ એનો તાલવજ ગિરિને મેટી પડી મહુવામાં વિરાજમાન મહાવીર-સ્વામીની યાત્રા કરવા ગાય છે. લોચાં આ 'જીવિત સ્વામી'ની પ્રતિમા તરારે આંઝાવાય છે. જેમણે શત્રુજય તીર્થ ઉપર તેરમો હદાર શ્રી વ્રજસ્વામીની સદાયથી વિ સ ૧૦૮ માંકરાવ્યો છે તે જાગૃદશા શેઠને આ મધુમતી નગરી ઇનામમાં મળેલી હતી. પડી માત્ર થયેલા અનર્ગલ ધનનો વ્યય કરીને પોને તેરમો હદાર કરાવ્યો હતો. દાન્યા માવનગરના મોટા દેરાસરમાં વિરાજમાન મૂલ નાયક શ્રી રૂપમદેવ ભગવાનની પ્રતિમા તેરમા હદારની છે. પણ એક સ્તવન ઉપરથી જણાય છે. આદ્યતે ઉપરથી પણ આ પ્રભુ પ્રતિમા પુરાતની સમજાય છે.

મેતાચલ (ગિરનાર) ઉપર નેમિનાથ ભગવાન

પહેલાં ગિરનારઝી ઉપર શ્રીનેમિનાથ ભગવાનની ભેષમથી પ્રતિમા
 રતી પણદા 'રતનો' નામે સંઘપતિ મઘ સાથે યાત્રાએ આવેતો
 હતો સઘમહિત શ્રીનેમિનાથનો અધિપેક કરતા તે ભેષમથી પ્રતિમા
 ગતી ગઈ, તેથી સઘપતિ 'રતનો' વહુજ દિલગીર થયા આવી રીતે થયેલી
 આગાતના ટાળ્યા પૂર્વક તીર્થ ભક્તિનો ગમ ભવ્ય જનો કાયમ
 રહી ગઈ એવી મનભરથી સઘપતિ શાસન દેવી શ્રી આરિકાનુ સ્મરણ
 કરી (ધનાગ્ર ચિત્તથી) આગર પાણાનો ત્યાગ કરી ઘેરો તેના
 ન્દ નિશ્વસથી છેલ્લે અધિકાપ તુષ્ટમાન થઈ તેને કચન ગુફામાં ભર
 જઈ રત્નરત્નમયી શ્રી નેમિનાથ ભગવાનની પ્રતિમા મૂઠ નાચક તરીકે
 સ્થાપવા માંડે આથી તે પ્રભુ પ્રતિમા પ્રથમ અનેક દુરોણ પૂજેતી છે
 અને કાલાદિદોષથી તેની કોઈ હાનિ લોકો આજ્ઞાતના ન કરે એથી
 શુદ્ધિથી તે રત્નમયી પ્રતિમાનુ મૂઠ તેજ દેવમાયાએ સદ્ગતી લીધુ
 છે સંપણ તેનો પ્રભાવ તો જગતે તેયોજ પડે છે, તેમજ મહિષ્યકા
 લમા પણ પડે, તેથી તે પ્રભુની પ્રાચીન પ્રતિમા અતિ આદરથી પૂજા
 મેળ્યા લાયક છે, રતન શેઠ શ્રી નેમિનાથ ભગવાનના શામનમા
 થયેલા સમજયા અને આ પ્રભુ પ્રતિમા, પહેલાં બ્રહ્મેન્દ્રે પોતાનુ ભારિ
 કન્યાણ શ્રીનેમિનાથ મહારાજનાજ સાનિધ્યથી થવાનુ ગઈ ચોધિશીના
 ત્રીજા માગર નામના તીર્થંકર મહારાજના અમોઘ વચનથી જાણીને
 અત્યંત હર્ષ સહિત વનાવી છે. ન્યાર વાદ તે અનેક દુઝાદિક વહે આ
 દ્ય મહિત પૂજાઈ છે, અને વહી મહિષ્યકાલમા પણ સારી રીતે પૂજા-

તી રહેશે હાલમાં વિદ્યમાન વિશાળ મંદિર સિદ્ધરાજ જયસિદના વ-
સ્તવતા તેના મંત્રીશ્વરે કરાવેલું ગણાય છે.

ચંદ્રપ્રભાસ તીર્થ (પ્રભાસપાટણ)

શ્રી નેમિનાથ મગવાનની યાત્રા કરી ભાવિક યાત્રાલુઓ પ્રભાસ-
પાટણ યાત્રાર્થે જાય છે. આ પળ પ્રાચીન તીર્થ છે પહેલાં અહીં ચંદ્ર
પ્રમુર્તી પધારી કાઠસ્સગા મુદ્રાણ રહેલા, ત્યારે સમુદ્રના અગ્નિષ્ઠાયક
દેવે પ્રમુર્તી અદ્ભૂત ભક્તિ કરી હતી આ સ્થળ ચંદ્રપ્રમુર્તીના પરિત્ર
ચરણ ન્યાસથી વધારે પ્રસિદ્ધિને પામેલું છે. પ્રથમ અહીં ધરણેન્દ્રે ચંદ્ર
પ્રમુર્તી મહા નિર્મલ પ્રાસાદ કરાવ્યો હતો, તેમજ સીતા (રામપત્ની)
પણ પળ નવીન પ્રાસાદ કરાવી તેમાં ચંદ્રપ્રમુર્તીને સ્થાપિત કર્યા હતા

અજારાપાર્શ્વનાથ (અજયપુર મહાન)

‘રત્નસાગર’ નામે એક મહાન શ્રેષ્ઠિ વિવિધ કિરિયાળાથી વાળા
મરીને જતો હતો, ત્યાં એકાએક મારે તોફાન લાગ્યું પ્રાણ પણ વચવા
મુદકેન્દ્ર જળાયાં તેવામાં તેણે આકાશવાણી સાંભળી, કે “હે મંદ્ર”
તુ મુશ્કાર્શ નહીં આ રુ મેં રચું છે હું પધારતી હું. આ સમુદ્રમાં
કલ્પટક્ષના સપુટમાં રહેલી ભાવી મગવાન શ્રીપાર્શ્વનાથજીની મૂર્તિ છે
તે પ્રમાવિક પ્રતિમાને ધરણેન્દ્રાદિકે ઘણો વરણ પૂજેલી છે, હમણા
અજયરાજાના પુન્યથી તે પ્રતિમા અહીં આપેલી છે. તેને સમુદ્રમાર્થી
ઘટાર વાળીને અજય રાજા (જે રણપુત્ર હમણાં દિગ્વિજય કરીને
દીવપદરમાં આવી રહેલો છે તે) ને અર્પણ કરજે તે પ્રમાવિક
પ્રમુ પ્રતિમાના દર્શન કરતાંજ તેના ૧૦૭ રોગ તત્કાલ નાશ

પામી જશે ” આ પ્રમાણે આકાશ યાત્રી સામર્થ્યને તેણે તત્કાલ નાવિકોને સમુદ્રમાં ઉતારી તે ઉત્તમ પ્રતિમા કઢાવી લીધી. ઇટલે સઘટ્ટુ તોફાન શાત થઈ ગયું અને વદાળ અનુકૂળ પવને દીવ વદરે આવી પહોંચ્યું. રાજાને તત્કાલ વોર્ટિષ્ જઈ વધામણી આપી ઇટલે તે અશ્વા-
 મુદ્ધ થઈને સામે આવ્યો. પ્રતિમા યુક્ત સપુત્રને કિનારે ઉતાર્યા મોટા આડમરથી તેને નગર પ્રવેશ કરાવી, રાજાળ રમણિક સિંહાસન ઉપર સ્થાપિત કરી તેને આદર સન્નિત પૂજા કરી ડાહ્યો, તો તેમાં શ્રીપાર્શ્વનાથ સ્વામીની અદ્ભુત પ્રતિમા જોવામાં આવી. જોના વૈતજાતી સ્પર્ધા
 રાજાળ પ્રભુને પચાગ પ્રણામ કર્યો. ઇટલે આનંદ અમૃત શરીરમાં સચરતા તેનો રોગ તત્કાલ દૂર થઈ ગયો. પત્રી રાજા રત્નસાગરની માથે ભક્તિથી પ્રભુની પ્રજા કરી સુરે રાજ્ય ભોગવવા લાગ્યો. પત્રી અજય નામનું નવું નગર વસાવી તેમાં પાર્શ્વનાથનો એક ઉત્તમ માસાદ કરાવી પ્રભુને વિરાજમાન કર્યા અને પોતે ત્યાં જડ ત્રિકાલ ધૂજા કરવા લાગ્યો. તેમજ તેના કાયમ નિર્વાહાથ તેણે દસ ગામ સહિત તે નગર અર્પણ કર્યું તે પવિત્ર વિર અચારે અજારા પાર્શ્વનાથના નામથી ઓલસાય છે. એ અતિ પ્રાચીન પ્રભુપ્રતિમાના દર્શનનો અદ્ભુત લાભ લેવા ઇન્છનાર ગારે તો થોડા પ્રયાસે જ શકે એમ છે. આ પવિત્ર અને પુરાતન તીર્થ સ્થળની પાસે ઉન્નતપુર (હના) અને દીવ નદરમાં પણ દર્શન કરવા લાયક જૂનાં જિન વિરો છે. તે સ્થળે સુપ્રસિદ્ધ આચાર્ય શ્રી દીરમૃગિંજી પચારેલા છે તેમનો મ્વર્ગવાસ પણ હનામાં થયેલો હોવાથી ત્યાં ઘણી-
 ચામાં તેમનો મ્તુષ્ઠ પણ પનેલો છે. વિશાલ યાત્રીઓ જિન મદિર્ગના

નિર્ગાહાર્યે યાદશાહ તરફથી ઇનામ મળેલો ગણાય છે તે સ્તૂભ પણ દર્શનીય છે. ધવ્વાત્માઓએ પ્રસંગોપાત જળાબેગી ઉપરની સગી ઢઠીકત લક્ષમાં રાખી જેમ સ્વપરના હિતમાં અભિટ્ટિ થાય તેમ પ્રવ-
તા સ્વમાનવ મરની સફલતા કરી લેવી યચિત છે

અર્વુદાચલ (આવગઢ) ઉપર શ્રી આદિનાથ તથા નેમિનાથ ભગવાન

શ્રી આવૃ (દેલગાડા) ગઢ ઉપર વિપલજા મત્રીશ્વરે તથા વસ્તુ પાત્રે અને તેજપાલે ક્રોડો ગમે દ્રવ્યનો વ્યય કરાને ધવ્વ દેરાસરો વળાવ્યા છે તેમાં એવા પ્રકારની ઉત્તમ કોરણી કરામાં આવેલી છે કે દુનીયામાં અત્યારે કોટ પણ તેની ફોડ કરી શકે તેમ નથી પાશ્વિમાત્મ લોચો પણ એકે અવાજે તેની તારીફ કરે છે. વક્ત સ્થંઠ દ્રવ્યથી અને ભાવથી નિટ્તિજનક છે

તારગા (તારણ ગિરિ) ઉપર શ્રી અજિતનાથ સ્વામી

આ ગિરિ ઉપર શ્રી કુમારપાલ મૂળાગ્નો મનાયેલો અતિ ઉત્તમ અને અદ્ભૂત પ્રાસાદ છે તેમાં એવા પ્રકારનું કાષ્ટ વાપરવામાં આવેલું કહેવાય છે કે તે અગ્નિ સયાગે વઢવાને ચડેલ તેમાંથી પાણી છૂટે છે તેમાં શ્રી અજિતનાથ પ્રમુખી અતિ મનોહર શાત મુદ્રા મિરાજે છે આ ઉત્તમ પ્રાસાદની આસપાસ ચોમેર ઘણા ઉચા અને મહિમાવાળા પહાડો છે તેમાં એક સ્થળે કોટિ શિલા છે, જ્યાં એક ક્રોડ મુનિવરોપ અનશન આરાધેલું કહેવાય છે યાત્રાકુઓને ઉતરવા વગેરેની સોદ અહીં મહુ સારી છે

શ્રી પચામરા પાર્શ્વનાથ (અણહિલપુર પાટણમાં વિરાજમાન)

નીચ્છુગુણમૃતિ પાસે કેન્ડયાયેગ વનરાજ ચાવડાની રાજધાનીનું શહેર પચાસર હતું તમા જિનમામાદ રાષ્ટ્રી વિરાજમાન કરેલા પાર્શ્વનાથ ભગવાન પચાસરા કહેરાય છે કાઠ દોષથી પચાસર દાઢ પઢી ધાંગ્યુ છે અને પચાસરાજાને કુમારપાટ રાજાના વાયતગત શહેર પાટણમાં વિરાજમાન કરાયા આલ્યા છે ત્યા સાથે વનરાજની પણ મુતિ છે એ ઉપરાંત સગ્ગલ વન્યાણક ભમિઓ તથા ગર્દી ચોવિંશીમા થયેલા દામોદર નામના નીચ્છુર ભગવાનના સમયમાં અવાઢી આવેલા ભરાવેલી શ્રી ગુલેશ્વર પાર્શ્વનાથ સ્વામીની અતિ અદ્ભૂત પ્રતિમા તથા પ્રતિમાસુદેવ રાવણના વરતમા ભરાવેલી જારિસ પાર્શ્વનાથ સ્વામીની પ્રતિમા તથા જેના સ્નાનાભિષેક જલથી શ્રીપાટ પ્રમુલનો કોડ રોગ નષ્ટ થયો હતો, તે શ્રી રૂપભદ્રેવ (કેશરીયાજી) તથા સ્વધાન શહેરના શ્રી પાર્શ્વનાથ પ્રમુલની પ્રાચીન અને પ્રમાણિક પ્રતિમાઓ પ્રેમ સહિત વદન-પૂજન કરવા લાયક છે.

સાત પ્રકારની શુદ્ધિ સાચવવાની જરૂર

અગ વ્રમન મન ભૂમિષા, પૂજોપારણ સાર,
ન્યાય દ્રવ્ય વિધિ શુદ્ધતા, શુદ્ધિ સાત પ્રકાર.

૧ અગ શુદ્ધિ, ૨ વસ્ત્ર શુદ્ધિ, ૩ ચિત્ત શુદ્ધિ, ૪ ભૂમિકાશુદ્ધિ,
૫ પૂજા ઉપારણ શુદ્ધિ, ૬ દ્રવ્યશુદ્ધિ અને ૭ વિધિ વિધાન શુદ્ધિ,

૫ સાત પ્રકારની શુદ્ધિ આત્માથી જનોઈ પવિત્ર યાત્રા પ્રસંગે પણ અવશ્ય આચરવા યોગ્ય છે વહ્યુ છે કે “ સાતે શુદ્ધિ સમાચરી, કરીયે નિત્ય પ્રણામ ” મતનુષ્ઠ કે ઉક્ત સાતે શુદ્ધિનુ યથાયોગ્ય સેવન કરીનેજ શ્રી તીર્થરાજને પ્રતિદિન પ્રણામ કરવો ઘટે છે

પ્રથમ અંગશુદ્ધિ—સસારીક વાર્ષિક રાખ્યા પાંચા રહેનાર મલી નારખી ગૃહસ્થ જનોઈ પરમપૂજ્ય શ્રીતીર્થપતિની પૂજા સેવામાં પ્રવર્તતા દેહ શુદ્ધિ ત્રિવેક પૂર્વક પરચી યુક્ત છે શ્રીમાન હરિભદ્ર સૂરિવરે અષ્ટકમાં કહ્યુ જ છે કે “ પ્રાય જઠ વ્યતિરિક્ત જીવોની વિરાધના ન થાય તેમ જયણા સહિત દેવાધિદેવ તીર્થસ્થર ભગવાનની તેમજ તિસ્પૃહી મુનિમનોની સેવા ભક્તિ કરવા નિમિત્તે ગૃહસ્થ જનોને દ્રવ્ય સ્નાન કરવાની અનુમતિ છે અને તેમ કરતા ગૃહસ્થ જનોનાં ઉદ્દેશ ઉન્નવ દોષથી તે તેમને પાપપ્રધર્મી નહિં, પરંતુ પુણ્યપુણિ નિમિત્તે થાય છે સામાન્ય રીતે તો શાસ્ત્રમાં વડક ઉપ્પ જઠપહેજ શરીર-શુદ્ધિ કરવા મૂંઝવ્યુ છે પરંતુ તીર્થજલ પ્રસ્તાવે ઉપ્પ જઠનોજ આગ્રહ પડતો નથી, સ્વભાવિકતીર્થજલના રજકળોનોજ વિશેષ મહિમા ઠેકાણે ઠેકાણે શાસ્ત્રમાં તેમજ શ્લોકમાં પણ પ્રસિદ્ધ છે તેમાં પ્રભાવિક તીર્થજલોને તપાવી—ઉપ્પ કરી કે કરાવીને તેવડે સ્નાન કરવાની રીતિ છુગ્વશીલપણાનેજ પુણિ આપનારી જણાય છે, તે ચાતુર પુરતો નિષ્કાર કરી દ્વિતીય માર્ગજ આદરવો યુક્ત છે પવિત્ર જલથી દેહ શુદ્ધિ થયા માત્ર મીઠાના મલોન પસારી શરીરને લ્હણથી પુન અંગ અગુદ્ધ થઈ જાય છે, માટે તેવે પ્રસંગે અભાવતા ગુદ્ધ વસ્ત્રનોજ ઉપયોગ

કરવો ઘટિત છે વનતા સુધી મ્નાન કરતી વચ્ચે પહેરવાનું વસ્ત્ર પણ પેટુ-દુર્ગમીવાલું નહિ વાપરતા તે પણ અભ્યાસદુર્ગ શરણુ જોડણ એમ કરવાથી શરીરનું આરોગ્ય પણ સચવાઈ શકે છે તેવે પ્રસંગે નાહક બન્ધ્ય એકેન્દ્રિય પ્રમુખ જીવોની વિરાગના થયા નપામે તેથી સાચવેલી રાગવાની પણ જરૂરીયાત છે જન્મે સારી રીતે માગ્યા માદજ વપગશર્મા લેવાથી તમજ સક્તી અને નિર્જીવ ભ્રમિનુ યથાયોગ્ય જોયન કરીને સ્નાન કરવાથી તેથી જીવચતના સુખે પડી શકે છે પ્રમુખ જ્ઞાપાત્ર ધર્મ રહેલો હાથાડી અને આજ્ઞા વિરુદ્ધ કરેલી કે કરામા ભાવની ધર્મ કરણી નિઃકલ્પાય, થની હોવાથી સદ્ગુહસ્થોએ જીવ મયના માટે અવશ્ય કાઠજી રાત્રીની રહેતે અને એમજ યત્નતા અનુષ્ઠાને આત્મકલ્યાણ સારી શકાય છે માટે વિવેચની શરીરશુદ્ધિ કરવી જોઈએ રાત્રી રાત્રીમરોપ, વિશ્વચિકા (અર્જાણ) પ્રમુખ રોગ પેદા ન થાય અને શરીર સમયાત મનુ રહે તેમજ ગુદ સાત્ત્વિક સોરાક મિતસર લેવાથી જ સ્વર્ગ-કર્મ મુરત સાધી શકાય છે અને ધર્મી ઉચ્ચ ચાલવાથી શરીરની અસ્વચ્છતા થઈ જતાં ધર્મ કરણી કરામા અતરાય પડે છે અને વચ્ચે દેવ ગુરુની કે તીર્થની સેવા ભક્તિ કરવા જતા આશાતના લાગવાનો પણ પ્રસંગ આવી પડે છે, તે માટે જેમ શરીર શુદ્ધિ મારી રીતે જઝવાઈ રહે તેમ વચ્ચેતોચ્ચત મ્નાનપાનાદિક પ્રસંગે પણ બહુજ વાજની રાત્રીની જરૂર છે એમ કમ્બાવી સ્વહિત સાચનમા અધિક સમ્મતા થઈ ગયે રહી વચ્ચે સમધી શુદ્ધિ રાત્રી વાની પણ જરૂર છે.

વીજી વચ્ચે શુદ્ધિ-ઉચ્ચ દત્ત ગુરુનુ પૂજન-અર્ચન કરવા પ્રસંગે

તેમજ પવિત્ર તીર્થરાજની સેવા પ્રક્રિયા પ્રસંગે પણ અમ શુદ્ધિની પરે વસ્તુ શુદ્ધિની તેટલીજ જરૂર છે તેવા ઉત્તમ પ્રસંગ વહેરવા ઓઢવાના વસ્તુ મેળા કે ફાટેલા તટેલાં નહિં રાખતા તે સારા સાફ કરેલા અગ્નિજ રાખવા જોડણ અને તે પણ દેવ પૂજામા છાને ઇચ્છા ઉમદા રાખવા જોડણ

બધા જાણક ઉત્તરામગ-દેવ ગુરુને વદન કરવા જતા સાધાસુધી કર્યા વગરનું સર્વ અગ્નિજ ઉત્તરામગ રાખવાનું ગૃહસ્થ-શ્રાવકને નહેલું છે તેમ અન્ધ ઉચિત યજ્ઞ આશ્રી પણ સ્વતઃ સમજી લેવાતું છે જેમ શરીર શુદ્ધિથી ચિત્તની પ્રમશ્નતા યત્ન રહે છે, તેમ વસ્તુ શુદ્ધિથી પણ માત્ર ઉપર મારી અમર થઈ શકે છે, તેથી તેથી ધાર્મિકતા કેવળ ઉપેક્ષા કે સ્વોદી કાકસર નહિં કરતા પોત પોતાના ગજા પ્રમાણે તેવા ઉત્તમ પ્રસંગે તો જન્મ વસ્તુ શુદ્ધિ માટે પણ કાળજી રાખવી ઉચિતજ છે જેઓ સાધન સપ્ત જોય (સારી સ્થિતિમા હોય) તેમણે તો સસારિક કાર્યમા વપરાતા વસ્તુથી જુદા જુદા ધાર્મિક વાપો માટે સ્વામ કરીને સારા શુદ્ધ વસ્તુો પ્રત્યાયદાજ રાખી પ્રમતારહિત તેનો યથાયોગ્ય ઉપયોગ કરવોજ જોડણ જેઓ વસ્તુ શુદ્ધિના નિયમનો ભંગ કરી જેવા તેવા મલિન વસ્તુો વહેજ સર્વ ધ્યયહાર ચલાવ છે તેમને તેમની ગમીર ભૂલને લીધે શરીરાદિકના આરોગ્યમાટે પણ વધારે સહન કરવું પડે છે એમ વિચારી જાણા માણસો વસ્તુશુદ્ધિ માટે પણ વધારે કાળજી રાખે છે

ત્રીજી ચિત્ત શુદ્ધિ—મગ્ન રાગ દ્વેષ રૂપ કષાય, મિત્યાત્વ અને અજ્ઞાનતા રૂપ મલને દૂર કરી દેવાથી ચિત્ત શુદ્ધિ થઈ શકે છે અથવા

મય, દ્વેષ અને સ્વેદરૂપ દોષને દૂર કરવાથી પણ ચિત્ત શુદ્ધિ થઈ શકે છે. પરિણામની ચચલતા પણ મય, સદ્ગુણ કે સદ્ગુણચાલી વસ્તુ ઉપર અરુચિ આવવી તે દ્વેષ અને કલ્યાણકારી પ્રિયા કરતા ચાલી જડણ તે સ્વેદ, મતલબ કે જે જે અતર વિકારોવડે ચિત્તશુદ્ધિ થતી થઈએ છે, તે તે વિકારોને વિવેકવડે સમજી દૂર કરવાથી ચિત્ત શુદ્ધિ સંજે સંજે છે. રાગ દ્વેષ અને મોહ પ્રમુખ મહાવિકારોથી સર્વથા મુક્ત થયેલા ધીતરાગ પરમાત્માઈ વતાવેલા મધર્લા આત્મ સાધનનો મૂલ હેતુ અતર શુદ્ધિ કરવાનો જ છે. તે વાત સહુ કોઈ આત્માથી માંડી બેનોઈ સ્વામ કરીને ભક્તમા રાત્વવા યોગ્ય છે. જો એ મુદ્દાની યાત ભક્તમા રાત્વી ગમે તે આત્મસાધનના માર્ગમા યથાશક્તિ પ્રવર્તે તો તેથી અજ્ઞાન, મિથ્યાત્વ, કપાય પ્રમુખ અતર વિકારો ઉપશમ્યા વગર રહેતા નથી. પરંતુ ઉપર જણાવેલી પ્રભુઆજ્ઞા તરફ દુર્લભ રાત્વી, જો આપ્તિથી કે ગતાનુગતિકનાથી ક્રિયા કરવામા આવે તો તેથી અજ્ઞાન પ્રિયાથી રાગ દ્વેષાદિક અતર વિકારો દૂર થયાને બદલે હલટા વધવાનો જ સમ્ભવ વધારે રહે છે. જેમ લાભનો અર્થો વ્યાપારી ગમે તે વ્યાપાર કરતા પરિણામે પોતાને નુકશાન નહિ થતા થોડો ઘણો પણ ધોગ્સ્વો લાભજ થાય તેવો જ વ્યાપાર કરે છે તેમ આત્માથી જનોઈ પણ હરેક ધર્મ કર્મની કરતા પોતાના રાગ દ્વેષ મોહ મિથ્યાન્વાદિક અતર વિકારો દૂર થતા જાય અને ચિત્ત શુદ્ધિ પ્રમુખ ઉત્તમ લાભ મલતો જાય તેવી જ રીતે પ્રવર્તતું હાચિત છે. કોઈ પ્રકારે વિકારની વૃદ્ધિ તો થયા ન જ પામે તેવી પૂરતી કાલ્જની હરેક પ્રમણે રાત્વવી જોઈએ.

ચોથી ભૂમિકા શુદ્ધિ—ત્રે પ્રકારની ભૂમિકા શુદ્ધિ વહેવાય છે
 એક દ્રવ્ય ભૂમિકાશુદ્ધિ અને ત્રીજી ભાગ ભૂમિકાશુદ્ધિ દેવ ગુરુને
 જુદારવા જતા જમણા સહિત વિધિ પૂર્વક ચૈત્યદ્વારમાં ક ઉપાશ્રયમાં
 પેમી દૂરથી પણ દેવ ગુરુનું દર્શન થતા જ અજાતિદ્ધ નમન કરી
 પ્રદક્ષિણા દદ નજરે પહોંતી આગાતના ટાળી દેવ ગુરુ સમુગ્ર અતિ
 નમ્રપણે આવી પચાગ પ્રણામ કરતી વગતે ઉત્તરાસગ પ્રમુગ્ધ બંદે
 યથાયોગ્ય ભૂમિ પ્રમાર્જન કરીનજ શુદ્ધ દેવ ગુરુની પૂજા ભક્તિ ને
 સ્તુતિ કરવી યોગ્ય છે આ પ્રમાણે ચિત્રે સાચાશ્વાનો હેતુ પોતાની
 ભાવ ભૂમિકા-હૃદયશુદ્ધિ કરવી એજ છે પૂર્વાક્ત મય, દ્રવ્ય અને સેવ
 દોષને દૂર કરવાથી ભાગ ભૂમિકાની શુદ્ધિ થઈ શકે છે જેમ જિન
 ચૈત્યાદિકનું નિર્માણ કરતાં ભૂમિકા શુદ્ધિ કરવા માટે ભૂમિમાં રહેલા
 શલ્યાદિક દૂર કરી દેવામાં આવે છે, તેમ હૃદય ભૂમિમાં રહેલા રાગ
 દ્રેષાદિક (કપાય) શલ્ય, મિથ્યાત્વ શલ્ય, તેમજ પર્વાક્ત મયાદિક
 શલ્યા અવશ્ય દૂર કરવામાં જોઈએ સ્વારેજ યથાર્થ અંતર શુદ્ધિ થયેલી
 ગણાય છે જેમ શલ્ય રહિત શુદ્ધ ભૂમિકા ઉપર ચણારેલા માસાદમાં
 મુગ્ય નિર્વાસ કરી શકાય છે તેમ જેમાં અંતર શલ્ય દૂર થયા તેથી
 હૃદય શુદ્ધિમાં જા સજ્જનોજ સદ્ગુણનદમાં નિપદ્ય રહી શકે છે સ્વે-
 ગ્વરુ મુગ્ય હૃદય શુદ્ધિમાં જ છે તેથી જેમ મગ્ય હૃદય શુદ્ધિ થાય
 તેમ પવિત્ર લક્ષ સહિતજ હરેક પ્રસંગે આત્માથી જનાણ પ્રવર્તવાનું છે
 ગાદારિયા પ્રવાહ પ્રવર્તવાથી કયુ આત્માદિત સધાનું નથી તેથી જેવી
 રીતે હૃદય શુદ્ધિ થયા પામે તેવા અંતર લક્ષ-ઉપયોગ માહિતજ મકાઠ
 ધર્મ કરાવી કરવી હિતકર છે ચાકી લોક રજનાર્થ કે અથ પરપરાણ

વર્તવામા યડ પણ અધિક હિત નીજ

પાચમી પૂજા ઉપગરણ શુદ્ધિ—શ્રી તીર્થગજને ધેટતી રમ્બતે શુદ્ધ દેવગુરુની સેવા ભક્તિના પ્રસંગે જે કઈ ઉપગરણો-પૂજા મામગ્રી-ની જમ્મર પડે, તે અતિ ઉદાર દીગ્ધા સારી સમાજપૂર્વક ઉત્તમ પ્રમારની મગટિક ટુલ્યો વંદે નિપજાવેલ દોષ તો ધિત્તની પ્રસન્નતા માથે ખાતર હટાસના ટુદ્ધિ નિમિત્તે પડે છે. ગુરૂ મહા પુરૂષોણ પ્રમુ ભક્તિ પ્રસંગે જે મર્યાદા અવિન વરેલી છે તેન અનુસરી યથાગતિ પ્રમાદ રહિત આપણે પણ આમ કલ્યાણાર્થે લાભ લેવા ઇચ્છિત છે.

સ્વસ્થ શક્તિ-માત્રન પ્રમાણે અનેક પ્રકારે પ્રમુ પૂજા થઈ શકે છે, તેમા અષ્ટ પ્રકારી પૂજા પ્રતિદિન લલ પૂર્વક સ્વસ્થ દરક શ્રદ્ધાહુ માઈ જ્ઞેનોષ હજમાલ રહેતુ જોઈય.

અષ્ટ પ્રકારી પૂજા જેમ અતર ૪૫ સહિત સ્વસ્થમાં આવે તેમજ અધિક આન્મહિત સ્વ હેતુાર્થી તે વાચત અત્ર પ્રમગોપાત મધેપરી પાન કરીય ઊંચ.

૧ જટપૂજા-શુદ્ધ કરેલા પવિત્ર કુમાદિકયા જયણા સહિત ગાઝીને આળગી તીર્થજગદિકથા સ્નાન અધિષેક (પ્રતાગ્ન) કરતા હૃદયમાં ભાવતુર પ્રમુ અધિષેકના પ્રભાવે અમારા અનાદિ ર્મ-કર્મન દૂર થઈ જાય. શુચિ-પવિત્ર જટ મી જયણામહિત સ્નાન કરી શુદ્ધની પેરે ઉત્તમ પ્રસાદપ્રારધાગ્ન કરી નિર્મલ નીરની ધારાર્થી અત્ર લક્ષ્મણક શ્રી જિનેશ્વર પ્રમુને ન્દવરાવતા ઉત્તમ ભાવના યોગે પોતેજ પોતાના આન્માને કર્મ મટ રહિત કરી શકે છે.

न्यायकारी स्वस्तिक रचनार आत्मा उत्तम भावना योगे रत्नत्रयी-
 रूप प्रभुना मार्गने पायी चार गतिने देदी, अते सिद्धि गतिने पायी
 शके छे स्वस्तिक (साथियो) रचता प्रभु समापे उपर जणवेलीज
 प्रार्थना शुभ भावना सहित करी जोईए.

७ नैवेद्य-अनादि देहाध्यास (देह ममता) योगे जीवने जा-
 तजातनां खान पानमा रति लागेली छे तेथी त्रिरक्त थवाने प्रभु
 समीपे त्रि विध जातना पक्वान्न, रसोई दोर्वा एवीज प्रभु प्रार्थना
 करवानी छे के हे प्रभु' अनादि पुद्गलानदीपणु तजावी अमने अणा
 हारीपद् प्राप्त करावो

८ फळ-सरस उत्तम जातिनां विध विर फळ प्रभु पासेदानी
 एवी प्रार्थना करवानी छे के हे जगदीश ! आप अमारां अनादि
 जन्म जरा मरण सगधी अनता दुःख निवारी अमने अक्षय सुखमय
 मोक्ष सुखनी मसीस आपो ! आधी रीते सक्षेपधी हेतु सहित सम-
 जावेली अष्ट प्रकारी पूजा हरेक श्रद्धालु भाई बहनोए प्रातिपिनि
 करवा खेप करवो जोईए उक्त द्रव्य पूजाकर्माबाद चैत्यवदन प्रमुख
 बडे प्रभुना गुणग्राम बरी आत्माने तट्टीन करवो युक्त छे

उठी द्रव्य शुद्धि-प्रभु पूजादिक निमित्ते जोईता वधा पजो
 पगरण याय युक्त द्रव्यरथा मेळववा प्रयत्न करवो जोईए मतलब के
 श्रद्धावत गृहस्थे प्रथम तो अनीति के अयापनो मार्ग तजी नीति-
 न्यायना धोरणनेज अग्रणी रहेतु जोईए, नीतिधी व्यापारादिक
 करता द्रव्य न मळे एवी मायता केवळ शुद्धा भरेलीज जाणरी

શાસ્ત્રકાર તો દ્રવ્ય ઉપાર્જન માટે સ્વરો ઉપાયજ નીતિનો વતાવે છે, નીતિથી દ્રવ્ય મળે છે જાણે નહિ પણ મળેલું દ્રવ્ય મુલ્યે ભોગવી શકાય છે અને સ્થિતિ ટકી રહેવાથી વગ પરપરા સુધી ચાલ્યા રહે છે. વળી નીતિના દ્રવ્યથી સદ્બુદ્ધિ મુજે છે, તેનો સદ્વ્યય થાય છે અને પરિણામે તે મહા લાભદાયી નીવડે છે. વળી અનીતિના માગ ઉપાર્જેલા ધનના ભોગવવાથી બુદ્ધિ વગડે છે, તે ભોગવતા કંઈક વિનાં ભાવે છે, અને થોડા વચનમાં તેનો નાશ પણ થઈ જાય છે. સત્કર્મ ધાન્યની પેરે અનીતિનું દ્રવ્ય ફલદાયી થઈ શકતું નથી તેથી જ જ્ઞાની પુરુષો પોતાની પોતાની નીતિનો જ માર્ગ આદરવા આગ્રહ કરે છે તે માગ ચાલનાર મનુષ્યો આજ્ઞાનું પાલન કરનાર રહેવાય છે અને તે સદ્ગતિનો ભાગી થઈ અંતે પરમ પદ-મોક્ષ મુખનો ભોક્તા થઈ શકે છે.

સાતમી યથાયોગ્ય પ્રિથિ શુદ્ધિ-તીર્થ યાત્રા કરવા જતા આપણા આત્માનું એકાંત દિત સમય તેવી રીત જયણા સહિત જાવું. માર્ગમાં કોઈ પ્રકારની વિરુદ્ધા કમ્બી નહિ કોઈ સાથે રેશમાં ઉતરવું નહિ કોઈને અપ્રિય ભાગે અને અહિંસા થાય તેનું વચન નજ કહેવું. જાત વૃત્તિથી ચિત્તમાં શુભ ભાવના ભાવતા ભાવર્તા અઠવાણા (ઝાંઝે) પગે સમાજ રાગી રાગીને ચાતવું. વિના કારણ કોઈને યોજાવું ન થાવું. પવિત્ર તીર્થરાજનો યોગ પામી સુરમશીલપણ ઓઢું કરવું. પોતાના મન વચન કાયાને વની શકે તેટલા નિયમમાં રાગના કોઈના વચન ઉપર સ્વીનવાડ જડ પોતાના મનની શાંતિ સ્વોડ દેવી નહિ. એવી રીતે વાજી રાગીને પ્રિથિ સહિત તીર્થ સ્પર્શના કમ્બી તેના પ્રસંગે કૃપ-

णनादिक दोषो दूर करी उदार वृत्ति आचरणी तीर्थपति श्री-
 अरिस्त महाराजने भेरी भाव सहित, चढता परिणामे प्रभुनी पूजा
 अर्चा (सेवा—भक्ति) करवी. आपणी समज प्रमाणे प्रभुनी स्तुति
 करवी सामान्य रीते सघळा चैत्यो आदरपूर्ण जुहारवा. अति नम्र-
 पणे प्रभु मुद्रात्रोने निहाळी निहाळी नमन करता जगु अने विनिष्ट
 स्थळोए स्थिरताथी चैत्यउदन प्रमुख करवा पण छत्र राखवु. मद
 क्षिणा देता क्याय कोइ प्रकारनी आशातना थती के थपेली नजरे
 पट तो ते निरारवा—दृग् कच्चा खास चीवट राखणी पोतानाथी
 जे थइ नज शके एतु होय ते करवा अन्य योग्य जनने भग्नमण करी
 देवी पण तरी राखतमां त्रक उपेक्षा तो नज करवी आशातना
 गळणी ते पण भक्तिनुज अग गणाय छे मार्गमा चान्ता के तीर्थ
 उपर चढतां प्रभु आह्वाना खपी पळले पवित्र शासन रागी जे कोइ
 साधु, साध्वी, श्रावक, श्राविश मळे तेमनो उचित विनय साचरयो
 रनी शकै तेदली तेमनी सेवा भक्तिबडे आराधना करवी, परंतु
 विराधना तो कदापि पण करीज नहिं. उपर के नीचे जिन चैत्या
 दिकमां चैत्यउदन वरतां आपणागी जे ज्ञानादिक गुणमां अधिक
 होय तेरा वटील जनोनो अत्रिक विनय साचरयो तेओ चैपयदना
 दिक करता होय तो आपणे ते नम्र वृत्तिथी शरण करवु परंतु
 तेमनाथी जुदु करीने सामु डोळी नाखवु नहिं तेम उता जुदु करवा
 जेवोज प्रसंग होय, तोपण एवा मद स्वरथी करवु के जेथी बीजानी
 भक्तिमां कोइ पण प्रकारे व्याधात पडे नहिं जिन मंदिरमां पेशतां
 के नीकवृत्ता घटादिक बगाडता पण एवो रखाठ अग्र्य राखयो.

मतः के जे कइ करणी आपणे करिये ते एया अतर लभधी करवी के तेधी आपणु एयात हित थवा उपरात बीजा पण आत्मार्थी जनो तनु अनुमोदन तेमज अनुकरण करे. स्थिर चित्तधी करेली धर्म करणी लेखे थाय छे, तेधी आपणी स्थिरता टकी रहै तेवी अने तेदली करणी प्रसन्नचित्तधी करवी दुनियाना सर्व जीवो साथे तेमा पण आपणा साधर्मा भाडओ तथा ब्हेनो साथे विशेषे परीने मैत्री भाय राखवो. धर्मचूस्त सद्गुणी जनोमा भगनी नीरुलेला सद्गुणो निहाळी निहाळीने दीलमा उहुज राजी थावु तेमनामाथी बनी शके तदन्ता सद्गुण ग्रहण करीनेज हृतार्थ थावु द्वेष ईर्ष्या अदेखाई प्रमुख दुर्गुणोने तो देशवद्रोज देगो दोष दृष्टिधी गुण ग्रहण करी शकताज नथी परतु उल्ला आपणामा दोषनीज वृद्धि थाय छे जे आपडा नरीन—शिखाउ होय एदले धर्म अभ्यासमा पश्चात् होय तेमना उपर अनुकंपा लारी जेम तेओ पण अभ्यासमा जागळ गयी आपणी बरो पर थाय तेम इच्छा अने करवु, पण नाहक तेमनी उपेक्षा के भय-गणना करवी नहिज गम तेया पापी तथा देव गुरुना निंदक होय तोपण तेमनी उपर द्वेष करवामा पोताने तेमज तेमने कशो फायदो यता नथी, तेधी द्वेष तो नज करवो तेमज तेवा निर्दय प्राणीओ साथे राग पण करवामा कशु स्वहित के परहित सधातु नथी तेधी राग पण न करवो. तेमनाथी तो तइन उदासीनज रहैतु हितकारी छे उपर संक्षेप मात्रधी कहेली मैत्री, मुदिता, करुणा अने माध्यस्थ्य भावनाथी सदाय आपणा आत्माने सुवासित राखवो. बली विधिना प्रस्तावे शास्त्रकारे कहेलु छे केः—

“ दग्ध शून्य ने अविधि दोष, अति प्रवृत्ति जेह,
चार दोष छडी भजो, भक्ति भाव गुण गेह ”

मतलब के विधि रसिक जनोए दग्धदोष, शून्यतादोष, अविधि दोष अने अतिप्रवृत्तिदोष, ए चार दोषोने अग्रज्य तजरा जोए उक्त चार दोष रहितपणे देव गुरु के तीर्थ सगधी सेवा भक्ति ब्रह्म गुणकारी-अत्यंत लाभदायी थई शके छे, माटे ते चार दोषनु स्वल्प समजवा अने समजने निदोष करणी करवा प्रयत्न करवो घटे छे

१ दग्धदोष-कौइएक धर्मकरणी करता बीजी बीजी करणी करवा मन दोराय, मन मुकामे नहि रहैता, चालती क्रियाना लाभ नहि लेता अन्य अय स्थाने भटके, तेथी चालु करणी निष्फलप्राय थई जाय चालु क्रियामा अगाराना दृष्टिरनु लेखी सकाय

२ शून्यतादोष-जे कई धर्मकरणी करवाया आर ते समुछिमनी परे उपयोग शून्यपणे समज बगर अथवा शब्द, अर्थ के तदुभयना लक्ष बगरज कराय अथवा तो हु शु कः तु ? मे शु कः ? तेमज हरे मारे शु करवानु छे ? तेनु जेमा कशुज भान न होय, एवी शून्य करणीथी सो लाभ थई शके ? कशोज नाह, भाव बगरनी करणीमा सो रस ?

३ अविधि दोष-जे धर्मकरणीनो जेवो क्रम (पर्यादा) अनावेन होय तेथी विपरीत-उलटपालट आपमतिथी करे के ज्ञानीने पृछी यथार्थ समज मेळव्या बगरज जेम फावे तेम गाढ़रीया प्रवाहे करे या तो अधिक ओछी करे अथवा आगळ पाछळ करे तेथी स्वस्ति भाग्येज पाय, अविधिथी तो पण उलटु अहित पण पाय,

४ अति प्रवृत्ति दोष-दिगवरनी परे देश, काळ, भावने तपास्या

ચમર ગમ્મા ઉપરાતની ક્રિયા કરવાનો સ્વોગે આગ્રહ વઢો કે કદાગ્રહ કરે તેથી પણ લાભને રહેલે હાનિજ થાય.

ઉક્ત ચારે દોષોનું સ્વરૂપ ગુરુ ગમ્યથી વિશેષે જાણી જેમ તેને તેમ નિર્દોષ-દોષરહિત ધર્મકરણી-કરવા, સ્વપ-કરવો તેમજ જેઓ વિધિ રસિક દોરે સેવનામાં આવતી ધર્મકરણીનું રહસ્ય ગુરુગમ્ય મેલવી તે પ્રમાણે આદર સહિત આચરણ કરતા હોય તેવા ઉત્તમ પુર-પોનો સમાગમ મેલવી તેમની શુદ્ધ નિર્દોષ ધર્મકરણી નિહાળી પોતાની ધર્મ કરણીમા ચલાવી જેવાતી થયો મુગારવાના રસી થવું વહુ જરૂરનું છે.

જે ભાગ્યવત્ત જનો યથાર્થ વિધિ યુક્ત ધર્મકરણી કરે છે, તેઓ અથ કુલ પુણ્ય છે તેમજ જેઓ પોને યથાગતિ નિર્દોષ ધર્મકરણી કરવા ઉપરાત અથ યોગ્ય જનોને તેમા સહાય કરે છે, નિર્દોષ કર-ણીની અનુમોદના કરે છે-તેની મુક્ત કઠથી પ્રશસા કરે છે, યાત્ તેની પ્રાણાતે નિંદા તો કદાપિ કરતાજ નથી, તેઓ પણ ધન્ય છે નિર્દોષ ધર્મકરણીની તેમજ નિર્દોષ કરણી કરનારની નિંદા કરનારને નિશ્ચયિત કર્મ વધ ધાય છે જેથી તેને વહુજ સમાર પરિભ્રમણ કરવું પડે છે, તેથી તેવી નિંદા તો સર્વથા વર્જવા યોગ્યજ છે.

જેમને ગામ માનમાં ધર્મકરણી કરતા સહજ સ્વલનામ્પ અગિયો દોષ લાગે છે, પરંતુ તેનો યથાર્થ વિધિ જાણવા અને આદરવા જે સ્વપ કરે છે તેઓ પણ શુભ ભાવના યોગે સારો લાભ મેલવી શકે છે, જેઓ કહે છે કે અવિધિથી કરવા કરતા નહિજ કરવું સારું, તે તેમનું કહેવું વિપરીત-શાસ્ત્ર વિરુદ્ધજ છે. આ-માર્થી માઈ ચ્દેનોઈ પ્રમાદ તર્જી વિધિના સ્વીકાર તો થવુંજ જોઈ.



“ શ્રી અષ્ટાપદ ‘કટપ-સારાંગ’ ”

શ્રેષ્ઠ ઈર્ષ કીર્તિ યુક્ત, સન્ જ્ઞાન અને આનંદે કરી સહિત તથા
દેવેન્દ્રોથી વહિત ઈવા શ્રી શાસ્ત્રિનાથ પ્રભુજ જેને પાપન કરેલ છે, તે
અષ્ટાપદ ગિરિરાજ જયવત વર્તે છે ?

જે અષ્ટાપદ પરંતપર શૂત (જુગાર) પ્રમુદ લાલ્લો ગમે દોષોને
હરનાર તથા સુવર્ણ સદાગ ઝાલિવાળા શ્રી રૂપભદ્રેવ ભગવાન થયા છે
(નિર્માણ પામ્યા છે) તે અષ્ટાપદ ગિરિરાજ જયવત વર્તે છે ?

મુનિઓને વિષે શ્રેષ્ઠ ઈવા શ્રી રૂપભદ્રેવ પ્રભુના વાહુવાલિ પ્રમુદ
૦૦ પુત્રો હયા અક્ષય સુરને પામ્યા છે તે શ્રી અષ્ટાપદ ગિરિરાજ ૦૩

૧ અષ્ટાપદાદિક મૂલ્ય કટપ પ્રશમરતિ માથે તેમજ ધનપાઠ
પદ્માશિના સાથે પ્રમિદ્ધ થયેલા છે ત્યાથી જોઈ લેવા

૨ આ કટપના પ્રથમ શ્લોકમા દશાવેલા ગર્ભિત નામોગડ કરીને
પના કર્તા શ્રીમદ્દેવદ્રસુરિ શિષ્ય શ્રીમદ્ ધર્મઘોષસુરિ છે એમ ચોક્કસ
જણાય છે ધર્મઘોષસુરિને પ્રથમ ગણિપદ મળ્યું તે વખતે તેમનું નામ
ધર્મકીર્તિ હતું અને વિદ્યાનંદ મુનિ તેમના ઘડલિ ગુરુ માર્ક હતા.
તેથી પહેલા પાદમા ધર્મકીર્તિ ચીજા પાદમા વિદ્યાનંદ અને શ્રીજા
પાદમા દેવદ્રસુરિ એમ ત્રણ નામ સ્વચ્છતા છે ધર્મકીર્તિ નામ દશા
ધ્યુ છે તેથી આ કટપ તેમણે ગણિ અવસ્થામા રહ્યો છે એમ નિર્ણય
થાય છે.

જાણે પ્રભુના વિયોગથી ખય પામ્યા હોય તેમ પ્રભુની સાથેજ
દશરજાર મુનિવરો જ્યા મોક્ષપદને પામ્યા છે, તે અષ્ટાપદ ગિરિ ૦ /

જ્યા ક્રપમદેર પ્રભુની સાથે પરજ સમયે તેમના નવાણુ પુત્રો
અને આઠ પૌત્રો મમતાએ શિવમુખને પામ્યા છે, તે અષ્ટાપદ ૦ ૦

તીર્થકરની, ગણપરની અને શેષ મુનિજનોની-૪૫ ત્રણ ચિતાને
સ્થાને જાણ સાક્ષાત્ જનપ્રીય હોય તેવા ત્રણ સ્તૂપો જ્યા હટે સ્થા
પન કર્યા (રજ્યા) છે, તે અષ્ટાપદ ૦ ૬

શાશ્વત જિન મંદિર (સિદ્ધાપતન) જેવું સિદ્ધનિપત્થા (સિદ્ધ
વેદો હોય તેવા નામરતુ) નામનું મુશ્કોમિત ચાર દારવાહુ જિન
ચૈત્ય જ્યાં ધરને નિર્માણ કરાવ્યું, તે શ્રી અષ્ટાપદ ૦ ૭

એક યોગ્ય લાકુ, તેથી અર્ધ (૨ કોસ) વહોલું અને ત્રણ કોમ
હવુ પણ મિનર્ચત્ય જ્યાં હવે પ્રસારે (મલમલઢાટ કરતું) વિગણે છે,
તે શ્રી અષ્ટાપદ ૦ /

જ્યા ભરતચક્રીય પોતાની પ્રતિમા સહિત પોતાના નવાણુ માર્ક-
ઓની પ્રતિમાઓ અને ચૌરીય તીર્થકરની પ્રતિમાઓ નિર્માણ કરી,
તે શ્રી અષ્ટાપદ ૦ ૦

પોત પોતાની આકૃતિ (શરીર) મમાણ, વર્ણ અને ઢાઢન
સયુક્ત વર્તમાન ૦૦ જિનેશ્વરોના વિગો જ્યાં (સિદ્ધનિપત્થા
ચૈત્યમાં) ભગત ચક્રીય પસાર્યા, તે શ્રી અષ્ટાપદ ૦ ૧૦

જ્યા પ્રતિમા સહિત નવાણુ પુત્રોના નવાણુ સ્તૂપો તથા એક
પ્રભુનો સ્તૂપ ભગત ચક્રીય નિર્માણ ર્યો, તે શ્રી અષ્ટાપદ ૦ ૧૧

मोहरूप सिंहने हणयाने समर्थ अष्टापद (आठ पगवाळा जान-
वर) जेवा जेना (योजन प्रमाण) आठ पगथीया भरते कराव्या,
तथा ते जेथी आठ योजन उचो शोभे छे, ते श्री अष्टापद० १२

भरतचक्री प्रमुख अनेक कोटी मुनिवरो ज्या सिद्धिपदने वर्षा,
ते श्री अष्टापद० १३

ज्या अनशन करी सर्वार्थसिद्ध विमानमा अने मौक्षमा गयेला
भरतशना (असम्य) राजपिओनी घात सुमुद्धि प्रधाने सगरचक्री
ना पुत्रोने कही, ते श्री अष्टापद० १४

(तेथी) सागर जेवा गभीर आशयवाळा ते सगरचक्रीना
पुत्रो जे गिरिनी चोमेर (फरती) रसा करवा माटे सागरना जेवी
(उडी अने विशाल) खाइ खोडी-नीपजावी, ते श्री अष्टापद० १५

सदा उचा प्रकारे नाचता चपळ तरंगी रपी पोताना सुशोभित
हस्तोपडे जाणे पोतानु पाप सालन करवा दृच्छती होय तेवी गगा-
नदीए श्री जिनेश्वर सगधी जे गिरिराजनो चोमेथी आश्रय कयो,
ते श्री अष्टापद० १६

ज्या (चौवीशे) जिनेश्वरने (मणिमय) तिलक चढायवाथी
तमयती तेना यथार्थ फळ तर्गके पोतानाज ललाटमां अकृत्रिम एटले
स्वाभाविक तिलकने पामी मतलय के तेणीनु कपाज सूर्य जेवु
प्रकाशमान थयु, ते श्री अष्टापद० १७

जे गिरिने कोपथी समुद्रमा फेंकी देवा डच्छता रावणने वाली
नामना मुनिए पोताना पादवडे (परतसाये) दवावीने तत्काळ रोव-
राव्यो, ते श्री अष्टापद० १८

મુજાની નસથી, ક્રુદ્ધે તાત સાંધી લીધેલી વીણાવહે પ્રમુની
મક્તિ કરતો રાગળ જ્યા ઘરણેન્દ્ર પાસેથી વિજય આપનારી અમોગ
વિજયા શક્તિને પામ્યો, તે શ્રી અષ્ટાપદ ૦ ૧૦

વસુદેવની જેમ જે સીર્થેઉપર ધમતા ગુણે મહાર કરતો ત્રિગા
ધર પળ વિગાદીન થઈ જાય છે, તે શ્રી અષ્ટાપદ ૦ ૨૦

સ્વશક્તિનિઠ આ ગિરિવર ઉપર આગીને જે જિનેને વાદે, તે
શ્રવણ અચળ હૃદય (મોક્ષને) પામ, ઈશી રીને શ્રી વીરે જેને વચ્ચા-
ળ્યો છે, તે શ્રી અષ્ટાપદ ૦ ૨૧

દક્ષિણાદિક ચારે ત્રિગાઓમાં સ્થાપેલા ૪. ૮, ૧૦ અને ૨ મ
ગીને ચોવીસે જિનચિંતોને ચતુર ગણધર શ્રી ગૌતમમ્બામીષ જ્યા વદ
ના કરી છે, તે શ્રી અષ્ટાપદ ૦ ૨૨

જે પર્યંત ઉપર ગૌતમમ્બામીષ ઉપદેશેઝ પુડરીક અચપનતુ પઠન
કરનાર્યા (સામલવાર્યા) તિર્યગ્જૃમકદેવ દશપૂર્વરમા મધાન પમા
દગમા પટ્ટર (વજ્રપિ નામ) થયા, તે શ્રી અષ્ટાપદ ૦ ૨૩

જેમણે જિનેશ્વર પ્રમુને સ્તવ્યા છે, પવા શ્રી ગૌતમ ગણરે જ્યા
પદરસો તાપસોને દાક્ષા આપી, તે શ્રી અષ્ટાપદ ૦ ૨૪

આઠ પગથીયાવાઝા અને ચિરકાઠ સ્થાયી રહેવાઝા શ્રીઅષ્ટા
પદ પર્યંતની જેમ મુવર્ણમય અને નિશ્ચલ વૃત્તિવાઝા જે સર્વજ્ઞ પ્રમુણ
આ મહાતીર્થનુ વર્ણન કર્યું છે, તે શ્રી અષ્ટાપદગિરિ અથવા અષ્ટાપદ-
ગિરિના નાયક શ્રી આદિદેવપ્રમુ જયગન વર્તે છે ૨૫

। इति श्री अष्टापदकल्पसारांश ।

નેમીશ્વર પ્રમુની લેખ્યમયી પ્રતિમા જ્યાં થે હજાર વર્ષસુધી (ટર્કી)
રહી, તે ગિરનાર૦ ૧૭

જેપમય મુર્તિનો નાશ થયે સંતે અવાજેનીના આદેશથી રતન -
નામના શ્રાવકે જ્યાં પશ્ચિમ સામુ (નર) ચૈત્ય સ્થાપ્યુ, તે ગિરનાર૦ ૧૮

કાચને થલાનકુની અદરના સમગ્રસરણમાર્થી રતન શ્રાવકે કાચા
સુત્રના તાતળાયેદે સ્વેર્ચીને આ (આજ કાઠે વિગ્રમાન) રિવ અહીં
આપ્યુ, તે ગિરનાર૦ ૨૦

જ્યાં નેમિનાથ પ્રમુને નમસ્કાર કરવામા (યાત્રા કરવામા) ઘોડ-
પટ નિષેધ કરાયેલા શ્રી સત્રે (સહાયને માટે) મત્રવલ્લી આકાશ
માગ ગમન કરી શકનાર જયચંદ્ર મુનિને ન્યાં આરસા ફરમાવ્યુ, તે
ગિરનાર૦ ૨૦

તારા દેવીને ગણ કરીને ઘોડોને પરાસ્ત કરી, જયચંદ્ર મુનિએ
જ્યાં શ્રી સત્રને પ્રમુના દર્શન કરાવ્યા (પ્રમુ ભેટાવ્યા), તે ગિર૦ ૨૧

રાજા સમક્ષ કુમારીના મુલ્લમાર્થી નીકળેળી ગાધાવહે / સિદ્ધ
સ્ત્રી આપીને) અગદેવીએ દિગ્ગરીઓ પાસેથી જે તીર્થ (શ્વેતાંબર)
સત્રને મદાને માટે મોંપાવ્યુ, તે ગિરનાર૦ ૨૨,

ત્યારથી માઠી નિરતર સમસ્ત સઘ નિત્ય અનુગ્રાનમાં જે ૧ ગાથા
નો હમેશા પાઠ કરે છે, તે ગિરનાર૦ ૨૩

દીક્ષા, જ્ઞાન, જ્યાન, ધ્યાનપાન (ઉપદેશ) અને મોક્ષાવલોકનને

૧ ઉદ્ધિતસેલસિદ્ધરે દોલ્લાનાનાર્ણનિસિદ્ધિઆ જસસ । ત ધમ્મચક્ર
વર્તિ અરિદ્ધનેમિં નર્મસામિ ॥

(નિર્ગોળને) સ્થાને જે પ્રમુર્ચત્યથી પવિત્ર છે, તે ગિરનાર૦ ૨૮

રાજીમતિની ગુફા, ચંદ્ર ગુફા, ગર્જેન્દ્રપદ કુટ અને નાગગ્રી
પ્રમુખ સ્થળે જે પ્રમુખતિમાથી યુક્ત છે, તે ગિરનાર૦ ૨૯.

જ્યા મનાંદર અને કન્યાણકારક ડગાસર, ઘર્ગજનનિદુ અને
શિવશિલાદિક (પવિત્ર સ્થળો) રહેલા છે, તે ગિરનાર૦ ૩૬

યાકુર્દી અમાત્ય અને સજ્જન દહેજ પ્રમુખ અનેક ઉત્તમ જનોણ
જ્યા નેમીશ્વર પ્રમુખા ચૈત્યનો ઉદ્ધાર કર્યો છે, તે શ્રી ગિરનાર૦ ૩૭

જેની મેલ્યા (કદોરા) ને સ્થાને તેજપાલ ધર્મીશ્વર ત્રણ કન્યા
પર સવધી ચૈત્ય કરાણ્યુ, તે ગિરનાર૦ ૩૮

અને વસ્તુપાલે શત્રુજય, સમેતગિરર અને જટાપદ તીર્થોની જ્યા
રચના કરી, તે શ્રી ગિરનાર૦ ૩૯

(અવસર્પિણી કાલના) છ આરામાં જે અનુક્રમે છવીશ, વીંગ,
સોલ, દશ અને વ યોજન તથા સો અશ્વ ((ધનુષ) પ્રમાણ ડચો
ધર્ત છે, તે ગિરનાર૦ ૩૦

અત્રાપિ જ્યા મીન નૃત્યાદિકને કરતા સામગ્રાન દેવો સંભલાય
ન્ છે તે ગિરનાર૦ ૩૧

વિદ્યા પ્રાપ્ત (આશ્ર) થકી ઉદ્ધરેલા પાદલિપ્તમૃરિકૃત ડગ્ગયન
કલ્પ વિગેરે ઉપરથી આ પ્રમાણે જેનું મેં ર્ણન કર્યું છે, તે શ્રી ગિર
નાર ગિરીશ્વર જયન્ત વર્તે છે ૩૨.

॥ ઇતિ શ્રીગિરનારકલ્પસારાંગ. ॥

અથ શ્રીસંમેતગિરિચરકલ્પ સારાંશ

આ ભરત ધમિષ્ઠી સ્ત્રીના વિશાળ લલાટ સ્થલના તિલક તુલ્ય સમેતગિરિ સીર્થ કે જે સસાર સમુદ્રના તીર્થ દટલે કિનારા સમાન છે, તેને દુ સ્તુ દુ

જિનેશ્વર અને મુનિજનોના ચરણ કમલને લાગેલી રજના સમાવે જેનો સુદર પ્રદેશ શોભી રહ્યો છે, અને ફિઝર ગળો જેનો યશ ગાઈ રહ્યો છે, તે સમેતગિરિ ગિરિરાજ અવ્યત વર્તે છે

જ્યાં અજિતાટિક ત્રીશ જિનો અનેક મુનિઓ સાથે પથારી કર્મમલ રહિત થઈ મોક્ષ પ્રાપ્ત પામ્યા છે, તે સમેત ૩

આને તીર્થ જાણીને ગ્રીલસગ્રાહ નામે મુર્નાદ્ર જ્યાં અનશન કરી કર્મ રહિત થઈને મોક્ષ પ્રાપ્ત પામ્યા, તે સમેત ૪

ધીના પળ વહુ મુનિઓ જ્યાં આવીને મુલે મોક્ષપદ પ્રાપ્ત થયો જેનો અપાર મહિમા છે, તે સમેત ૫

જ્યાં અનેક અરિહત અને મુનિઓનો મનોહર મોક્ષ મહિમા દ્રાણ કરેલો છે, એવો જગતજનોને આનંદિત કરનાર શ્રી સમેત ૬

ઉત્તમ યાનને અચઠપણે ગવેષતા મુનિવરો અચઠપણાવેદ કરીને ધ્યાનના મિત્રરૂપે ગિરિવરનો આશ્રય લીધેલો છે, તે સમેત ૭

જ્યાં જિનેશ્વરો નિર્વાણ પ્રાપ્ત, તે સ્થાને દેવો કીર્તિસ્તંભ જેવો (અચઠ) ઉત્તમ મણિમય સ્તૂપસમૂહ નિર્માણ કરેલો છે, તે સમેત ૮

સ્ત્રૂપગત ચૈત્યોમા અજિતાદિક જિનપતિની રમણિક પ્રતિમાઓ
જ્યા સુર અને અસુરોયદે પૂજાય છે, તે સમેત૦ ૦.

અજિતનાથથી પહેલાં પણ ત્યાં આગેલા આદીશ્વર મધુ બેન તે
મના શિષ્યોવહે જેના શિષ્યર પાવન થયેલા હોવાથી જે તીર્થપણે પ્રસિદ્ધ
થયેલ છે, તે સમેત૦ ૧૦.

અગાધિ જે અગ્નિનોને પૃથ્વીપરથી સ્વર્ગ અને માંહે સ્થાના
સોપાન (પગારિયા)ની સમાનતાને ધારણ કરતો જણાય છે, તે સમેત૦ ૧૧

કુરુના જલમા પ્રતિરિંચિત થતી ચૈત્યશ્રેણીને જ્યાં સગ્ર સમુદ્ર
પુર્ય પ્રક્ષેપાયદે પૂજે છે, તે સમેત૦ ૧૨

અત્ર જિન મમવસરણ અત્ર જિન દેવના અને અત્ર જિન મુક્તિ
થયેલ છે એવી રીતે જિનેશ્વરના ચરણથી પવિત્ર થયેલા જ્યાંના પ્રદ
શો રમણીય લાગે છે, તે સમેત૦ ૧૩

સાતુ સગથી ઉઠગતા અમગ સમેગ રગથી રગાયેલા હરિણાદિક
પશુઓ પણ જ્યાં દેવગતિન પામ્યા છે, તે સમેત૦ ૧૪

જ્યાં અલ્પ માત્ર કરેલ તપ, જિનપૂજા અને અનશનાદિ તીર્થના
પ્રભાવથી અનલ્પ (વિશાળ) ફલને આપે છે, તે સમેત૦ ૧૫

દેવેન્દ્રો અને મુર્તિદ્રોવહે વરિત અને પ્રસિદ્ધ યજ્ઞ સમેતશિલ્પ
તીર્થને જે ભક્તિથી સ્તવે છે, તે સકલ આપદા રહિત અવિચલ મોખ
પદને પામે છે ૧૬.

॥ ઇતિ, શ્રીસમેતશિલ્પરક્ત્યસારાંશ, ॥

अथ चैत्यवदनानि

श्री तीर्थवदनान्य चैत्यवदन [१]

सद भक्त्या देवलोके रविशशिमयने द्युतगणा निकाये,
नक्षत्राणां निरासे ग्रहगणपत्रले तारकाणां विमाने,
पाताले पद्मगोद्रे मृदुमणिकिरण यन्मसांद्राप्रकाशं,
श्रीमतीर्थवदनगणा प्रतिदिसमद तत्र चैत्यानि वदे ॥१॥

रैताद्रे मेरुश्रृंगे रचकनगररे पुडल हस्तिदत्ते,
वसारे वृद्धनदीश्वरकनकगिरौ नेपरे नीलवते,
चित्रे गङ्गे विचित्रे यमकगिरियरे चक्रपाले हिमाद्रौ ॥श्रीमतीर्थ॥२॥

श्रीशैले विष्णुश्रृंगे त्रिमल्लगिरिवर तर्पुदे पायके वा,
समेते तारके वा कुल्लगिरिशिखरेऽष्टापदे स्वर्णगले,
सयाद्रौ चोज्जयते त्रिपुल्लगिरिवरे गुर्जरे रोहणाद्रौ ॥श्रीमतीर्थ॥३॥

आषाढे मेदपाटे शितितटमुकुटे चित्रवृटे शिवृटे,
लाटे नाटे च घाटे विद्यपे घनतटे देववृटे विराटे,
कर्णाटे हेमवृटे विकटतटवृटे चित्रवृटे च भोटे ॥श्रीमतीर्थ॥४॥

श्री माले मालवे वा मलय निखिले मेखले पीच्छले वा,
नेपाले नाहले वा कुवलपतिवृके सिंहले मेखले वा,
दाहाले कौशले वा विगलितसलिले जगले वा तमाले ॥श्रीमतीर्थ॥५॥

अगे वगे कलिंगे सुगतजनपदे सत्प्रयागे तिलिंगे,
मौंडे चौंडे मुरंडे वरतरद्रविडे उट्टीयाणे चे पुडे,
ओद्रे माद्रे पुगीद्रे द्रविडकुवलये कान्यकुब्जे सुगष्टे ॥श्रीमतीर्थ॥८॥

चपाया चद्रमुष्पा गजपुर मथुरापत्तने चोजायिन्या,
कौशाया कोशल्या कनरपुरवरे देवगिर्या च काश्या,
नागिवये राजगोहे दणपुरनगरे भरिले ताम्रिप्प्या ॥श्रीमतीर्थ॥९॥

म्यगे मत्स्यंतरिक्षे गिरि शिरस दृढे म्वर्नदीनीरतीरे,
शैलाग्रे नागगोके जम्बुनिधि पुत्रिने भूरुहाणा निकुन्ते,
ग्रामेऽरण्ये यने वा जग्स्थग्त्रिपमे दुर्गमये त्रिस ये ॥श्रीमतीर्थ॥८॥

श्रीममेगं कुन्दाद्रा रजतगिरिवरे शात्मन्यौ जमुद्रसे ,
दृक्षाग्रे चैत्यदृक्षे रतिकरचके वृटले मानुषगि,
शुभकारे जिनाद्रा दधिमुखविलसे व्यतरे स्वर्गगोके ॥श्रीमतीर्थ॥१०॥

इत्थ श्री जैनचैत्यस्तवमिममनिग भक्ति भाजविस य,
मोक्षन् कल्पाणहेतु कलिमलहरण ये पदति विशिष्टाः,
तेषां श्रीतीर्थयात्राफलमनुन्मल जायने मानयाना,
कार्ये सिद्धिस्तथोच्चं प्रभवति सतत चित्तमानदम्भारि ॥१०॥

इति श्रीतीर्थवन्दनाय चैत्यवदन समाप्त

अथ श्री सिद्धाचल चैत्यवदनानि

[२]

१ विमल केवल ज्ञान कमला, कल्पित त्रिभुवन हितरर,
 मुरराज सस्तुत चरण परुज, नमो आदि जिनेश्वर १
 विमल गिरिखर शृंग मडण प्रवर गुण गण भूखर;
 मुर असुर किन्नर कोटी सविन, नमो आदि जिनेश्वर २
 करती नाटक किन्नरीगण, गाय जिन गुण मनहर,
 निर्जरावती नमे अहनिश, नमो आदि जिनेश्वर ३
 पुढरीक गणपति सिद्धि साधी, कोटि पण मुनि मनहर,
 श्री विमल गिरिखर शृंग सिध्या, नमो आदि जिनेश्वर ४
 निज साध्य साधन मुर मुनिखर, कोटिनत ५ ए गिरिखर
 मुक्ति रमणी उपा रगे, नमो आदि जिनेश्वर ६
 पाताल नर मुरलोक मांदि, विमल गिरिखरतो पर,
 नही अधिक तीरथ तीर्थपति कहे, नमो आदि जिनेश्वर ६
 इम विमल गिरिखर जिखर मडण, दु ख बिहडण ध्याईए,
 निज शुद्ध सत्ता साधनार्थ, परम ज्योति निपाईए ७
 जित मोह कोह बिजेह निद्रा, परम पदस्थिति जयकर,
 गिरिगज सेवा करण तत्पर, पद्मविजय मुदितकर ८

[३]

आदीश्वर जिनरायना, गणेश गुणरत्न,
 प्रगटनाम पुत्रगेर जास, महीमाहे महत् १
 पचक्रोड मुनिद माध, जणमण जीहां कीर,
 शुद्ध यान भ्याता अमूर्त, कवल तीहा लोच. २
 चैत्री पूनमने दिने ए, पाय्या पद महानद,
 ते दिनधी पुडरीकगिरि, नाम दान मुग्रकद ३

[४]

श्री शत्रुजय माहात्म्यनी, रचना रीधी सार,
 पुटरगिरिना स्थापनार, प्रथम जिन गणेशर १
 एक दिन वाणी जिननी श्रवणी थयां आनद,
 आव्या शत्रुजयगिरि पचक्रोड सह रग २
 चैत्री पूनमने दिने ए, निव शु कीयो याग,
 नमिण् मिग्निने गणेश, आरर नही त्रिलोक

[५]

आदि देव अरिहत नमु, धनुष पाचशे काया,
 नही काम नहि क्रोध मान, मृषा नही माया १
 नही रग नही द्वेष नाम निरजन ताहर,
 उदन दीट विशाल तीहां, सवि पाप गधु माहर २

(८७)

नामे ह्यु निर्मल ययो, जपु जाप जिनवर सणो;
कवि ऋषभ एम उद्यगे, आदि देव महिमा घणो ३

[६]

जय जय नाभिनरिदनद, सिद्धाचर महण,
जय जय प्रथम जिणदचद भवदु खरिहण
जय जय सानु सुग्गिद वृद, वरिअ परमेसर,
जय जय जगदानदफद, श्री रूपभ जिणेसर
अमृतसम जिनधर्मनो ए म्मायक जगमा जाण,
तुजपदपरुज भीत धर निगदिन नमत वल्ल्याण

[७]

परमेश्वर परमातमा, पावन परमिद,
जय जगगुरु देवाग्निदेव, नयणे मे दिद
अचल अकल अविकार सार, कम्णा रस सिधु,
जगति जन आगार एरु, निष्कारण वधु
गुण अनत प्रमु तादमा, किमहि कथा न जाय,
राम प्रमु जिन व्यान सी, चिदानन्द सुख थाय. ३

अथ श्री सिद्धाचल स्तवनानि ॥

(१)

१. श्री आपारे विमलाचलके भेदान,
 १. तति भायारे समवसरण मढाण, , ए आंकणी
 ।ना देवे वीरजी स्वाम, शुभंजय मढिमा वरणवे ताम,
 रया आठ उपर सो नाम तेहपा भाळ्युने पुढेरगिरि अभिधान,
 १० इदारे तव पूजे ऋपान, किम ययु स्वापीरे,
 माम्बो तास निदान. वीरजी० १
- भुजी भावे माभळे इठ, प्रथम जे दुरा रूपम मिणन,
 देवना पुत्र ते भक्त नरिद भग्नेना दुरारे रूपभसेन पुढरीक,
 २. ऋपभजी पासेने देवना गुणी सहकीक,
 दीक्षा लीरीने निपदी ज्ञान अधिक योगजी. २
 गणन पदरी पाम्या जाम, दान्ताली गुयी अभिराम,
 विचरे महीपलमा गुण धाम अनुक्रमे आपारे श्री सिद्धाचल सार,
 भुनिर कोटिरे पयतमे परिवार, अनजन कीमरे, निज आत्मने
 उद्धार वीरजी० ३
- चैत्री पुनम दिवसे णह पाम्या केवळज्ञान अठेह,
 गियमुल धरिया अमर अदेह, पूर्णानर्शने अगुर लघु अरगाह,
 अज अविनाशीरे निज गुणमोर्गी अवाह,
 निज गुण कमतारे पर पुत्रगन् नाहे स्वाह. वीरजी० ४
 नेणे प्रमदगु पुढरिक गिरि नाम, माभळो सोहम देवलोके स्वाम,

एहनो महिमा अतिदि उज्जाम, इणे दिन कीजेरे तप जप प्रजाने दान,
 वत बली पोसोरे जेह करे जनिदान, फल तस पामेरे, पचसोडी गुण
 मान वीरजी ५

भक्ते भव्य जीव जे होय, पञ्चम भवे मुक्ति लहे सोय,
 तेहमा वायक छे नहि कोय, व्यवहार केरीरे, म यप फलनी ए वात-
 उत्कृष्ट योगरे अतरमुहूर्त गिन्याम, नियमुग्य साधेरे, निज आतम
 अयदात वीरजी ६

चैत्री पुनम महिमा देख, पूजा पच प्रकारी शिष्य,
 तेहमा नहि उणिम काट रेख, दर्शापेरे भांगेरे, जिनयर उत्तम वाण,
 सांभली बुझपारे, केदक भविक सुजाण, इणीपर गापोरे,
 पञ्चविजय सुप्रमाण वीरजी ७

(૨)

प्रणमो मेमे पुडरीक गिरि राजीयो, गाजीयो जगमा र एह सोभागी
 यात्राए जाता पगे पगे निर्जेरे, बहु भयसन्नि रोज सोभागी प्र १
 पाप होय वज्रपे समोपडे, ते पण जायेरे दूर सोभागो,
 जो एहरे गिरिनु दरान कीजीए, भावभक्ति भरपूर सोभागी प्र २
 गौहत्यादिक हत्या पच छे, कारक तेहनो जे होय सोभागी,
 ते पण ए गिरि दरशन जो करे, पामे शिखगति सोय सोभागी. प्र ३
 श्रीशुक्रराज नृपति पण इणागिरि, करतो जीनवर ध्यान सोभागी,
 पण्मासे रिपु विजय गया सवे, वाप्यो अधिक तस वान सोभागी. प्र ४

ચત્રેશ્વર નિજ ભગિની ભોગસી, જીવુ પાપ મદન સામાગી,
 ને પણ ય નીચ્ય આગમતા, પામ્યો શુભગતિ સત સોમાગી. પ્ર૦ ૫
 મોર સર્પ વારણ મમુચ ચદ્ધ, જીવ છે જે ત્રિકાગ્ર સોમાગી
 ને પણ ય ગિરિ દરગઢ પુષ્પથી, પામે મુગતિ રિલાઠ સોમાગી પ્ર૦ ૬
 પલા મરિયા ય તોરથ તળો, ચૈત્રી પુનમ રિણેય સોમાગી,
 શ્રી વિનયગમ ગૂરિશ્વર નિપ્પને, દાન ગયા દુઃખગેશ સામાગી પ્ર૦ ૭

(૩)

વાપગ્દાર પાતીકડાં, તમે શું કર્યો રહે રહીને રે ॥
 થી સિદ્ધાચર નયને નિરખ્યો, દૂર જાઓ તુમે યરીને રે ॥૧॥
 ॥ વાપગ્દાર રે૦ ॥
 વાલ્લ મનાદિ લગે તુમ સાથે, ધીન કરી નિશ્વરીને રે ॥
 ખાન ધરી મમુ ચરણે રહીશું, યમ શિલ્પીયુ મનેનેરે ॥ ૨ ॥
 ॥ વાપગ્દાર રે૦ ॥
 દુષ્પરકારે ણેં મરને, મુક્તિ નહીં સરણનેરે ॥
 પણ તુજ મક્તિ મુક્તિને સંજે, ઘણક રૂપ જોય મોહનેરે ॥૩॥
 ॥ વાપગ્દાર રે૦ ॥
 શુદ્ધ મુરગન ધૂરણ આપ્યુ, વિધ્યા પદ જોયનેરે ॥
 ખાનય ખાન ગયો મર નિશ્ચલ, આજીવન તુજ મનેનેરે ॥૪॥
 ॥ વાપગ્દાર રે૦ ॥

अखय निर्धान तुम समवित्त पायी, कोण वछे'चल धनेनेरे ॥
 शांतसुधारसं वनरुक्चोले, मांचो सेवक तनेनेरे ॥ ८ ॥

॥ वापलडा रे० ॥

द्याद्य अभ्यतर शत्रु फेरो, भय न होवे मुज मननेरे ॥
 सेवक सुगीयो मुजस विलासी, ते महिमा प्रभु तुजनेरे ॥ ९ ॥

॥ वापलडा रे० ॥

नाम भव तुमारो साभ्यां, ते यथा जग मोहननेरे ॥
 तुज मुख मुद्रा देखी हरखु, जीम चातक जलधरनेरे ॥ १० ॥

॥ वापलडा रे० ॥

तुम विण अवर देव नहा जाचु, भ्यानु फरि फरि आ मननेरे ॥
 ज्ञानविमल कहे भवजन् तारो, सेवक राग ग्रहीनेरे ॥ ११ ॥

॥ वापलडा रे० ॥

(८)

नीलुडी^१ गायण तर तळे, गुण सुदरी ॥

धीलुडा^२ प्रभुना पायरे, गुणभजरी ॥

उज्ज्वल व्याने ध्याईए ॥ गुण० ॥ परीज मुक्ति उपायरे ॥ गुण० ॥

शितळ उपाए घेईए ॥ गुण० ॥ रातडो^३ करी मनरगरे ॥ गुण० ॥

पूजीए सोवन फूलडे ॥ गुण० ॥ जेम होय पावन अगरे ॥ गुण० ॥

सौर क्षरे जेह उपरे ॥ गुण० ॥ नेह घरीन एहरे ॥ गुण० ॥

त्रीजे भवे ते शिव लहे ॥ गुण० ॥ याये निरमल दहरे ॥ गुण० ॥

પ્રાંત ધરી પ્રદક્ષિણા ॥ મુણ૦ ॥ ત્રીણ પદને જે સારે ॥ ગુણ૦ ॥
 અથગ પ્રીતિ હોય જેહને ॥ મુણ૦ ॥ મર મર તુમ આધારે ॥ ગુણ૦ ॥ ૪
 કુમુદ પત્ર પાઠ મજરે ॥ મુણ૦ ॥ શાન્વા યદ ને મૂકરે ॥ ગુણ૦ ॥
 ત્રેય તણા વાસાઅ છે ॥ મુણ૦ ॥ તીરથને અનુકૂળરે ॥ ગુણ ॥ ૫
 તીરથ ધ્યાન ધરી મુદા ॥ મુણ૦ ॥ સેવો પદની છાયરે ॥ ગુણ૦ ॥
 નાન વિમલ ગુણ ભાલિયો ॥ મુણ૦ ॥ શત્રુજય માહાતમ માયરે ॥ ગુણ૦ ॥ ૬
 ॥ શ્રી ॥

(૫)

મુરપતિ આગલ એમ જાણે શ્રી ચીર જિનેશ્વર, ગિરિરાજ.
 એ તા મરુલ તીરથમાહિ સાગ શત્રુજય મુલકર, ગિરિરાજ ॥ ૧ ॥
 સિંધ્યા ઇદા સાયુ અનત, અનત કેવલ ઘરા, ગિરિરાજ
 જિનવર ઇદા આઘ્યા અનેક જાળીને પાવનઘરા, ગિરિરાજ ॥ ૨ ॥
 રામણ તઠે ત્રપમ જિણત્ર ગુણાકર મેત્ર શુ, ગિરિરાજ
 વદાન્ત પુરિ નચાણુ વાર પથાર્યા પ્રેમ શુ, ગિરિરાજ ॥ ૩ ॥
 જનો મોચ શત્રુ પરવાની પીઠ વલ્લાણિયે, ગિરિરાજ
 વિમુચન નારણ પદ તીરથ જગમાહિ જાણિયે, ગિરિરાજ ॥ ૪ ॥
 દીઠે કરે દુરગતિ દૂર એ દુષમ કાઠમાં, ગિરિરાજ
 વાદીનેરે જડણ સિદ્ધસત્ર રહિયે જની ચાલમાં, ગિરિરાજ ॥ ૫ ॥

सिद्धाचल गिरि भेट्यारे, धन्य भाग्य हमारा,
 विमलचल गिरि भेट्यारे, धन्य भाग्य हमारा
 ए गिरिरत्नो महिमा मोटा, कहेता नावे पार;
 रायण म्हण्य समोसर्पा स्वामी, पुन्य नगणु वार रे, ४ १
 मुल नायक श्री आदि जिनेश्वर, चामुख प्रतिमा चार,
 अष्टद्रव्यशु पूजो भावे, समकित मुल आधार रे ५ २
 भाव भक्तिशु प्रभु गुण गावे, आपणा जनम सुधार्या,
 यात्रा करी भविजन शुभ भावे, निग्यतिर्यच गति वार्या रे ५ ३
 दुर देशांतरधी हु आव्यो, श्रवण सुणी गुण तारा,
 पतित उद्धारण भिन्द तुमारु, ए तीरथ जग सारा रे. ५ ४
 सवत अठार त्याशी मास अपाढे, वदि आठम भोमवारा,
 प्रभुजीके चरण प्रतापके सधमें समारतन प्रभु प्यारा रे. ५ ५

(७)

मनना मनोरथ सवि फण्याए, मिथ्या बछीत काज,
 पुजो गिरिराजने ए, भावे ए गिरि शास्वतो ए
 भवजल तरवा आज, पूजो गिरिराजने ए,
 मणि माणिक्य भुगताफळेण, रजत कनकना फुल ५०
 केशर चंदन घडी घणाए, बीजी वस्तु अमृत्य ५०

उठे अगे दाखीयोए, आठमे अगे भाख.	पृ०
सिरावरी पयले वरणव्योए, ए आगमनी श्वाख	पृ०
विमल करे भवि शेकने ए, तेणे विमलाचल जाण	पृ०
शुक गजाधी विमन्यो ए, गजुजय गुण खाण	पृ०
पुडरीक गणवग्धी धयोए, पुडरीक गिरि गुण धाम,	पृ०
मुरनर जन एम माणीएए, उत्तम एरुगी नाम	पृ०
ए गिरिगिरिना गुण घणाए, नार्णीए नरी कहेंगाय.	पृ०
जाणे पण कही नवि शके ए, मुगद घुटने न्याय.	पृ०
गिरिवर फगुन नवि कयो ए, ते ग्यो गरभायास	पृ०
नमन दर्शन फगुन कयो ए, पुरे प्रगती आस	पृ०
आज महोदय में ल्यो ए, पाय्यो प्रमोद रसाळ.	पृ०
मणी उद्योन गिनि मेवता ए, घेर घेर मगळ माल	पृ०

(८)

चालो चालो विमलगिरि जहरे, भवजळ तरवाने;
तुमे जयणाण वरजो पायरे, पार उतरवाने ए आकणी,
माल काळनी चेष्टा टाळी, हु तो धर्म योजन हवे पापोरे भव०
मूल अनादिनी दूर निवारी, हु तो अनुभव मनमा लायारे
पार० चालो० १

भय नरवा सवीदुरनिवारी, मारी जिनचरणे लय लांगारे, भव०
सगर भावमा दिल हवे ठरीयु, मारी भवनी भावठ भांगारे
पार० चालो० २

सचित सखनो त्यागकरीने, निन्य करासणा तपकारीर; भय०
पडिगमणां दोय टक्का करशु, भली अमृतक्रिया दिशारीरे

पार० चालो० ३

घन उग्रशु गुहनी पामे, हु तो ययाशक्ति अनुसारे भय०
गुहसाथे चडशु गिगि पामे, जे भवांढाये चडता तारे

पार० चालो० ४

भव तारक ए तीरथ फरसी, हु तो सुरज जुडमा नागोर भव०
अष्टमकारी कपभजिणदनी, हु तो पुता करीण लय लावीरे,

पार० चालो० ५

तीर्थपतिने तीर्थमेवा, ए तो साचा मोक्षना मेवारे भव०
सात उग्र दोय अष्टम करीने, मने स्वामी वच्छुम्नो हेवारे,

पार० चालो० ६

प्रभुपदपद्म रायणतळे पूत्री, हु तो पाभीज हरग्व अपाररे भय०
रपविजय प्रभु यान पसाए, ए तो पामे सुख श्रीकाररे,

पार० चालो० ७

(९)

सिद्धाचल उदारे नग नारी २

नाभिगया मरुदेवा नदन, ऋषभदेव सुखकारी सिद्धा० ॥१॥

पुढरीक पमुहा मुनियर सिद्धा, आतम तत्त्व विचारी. सिद्धा० ॥२॥

शिव मुख कारण भयदुःखवारण, त्रिभुवन जनहितकारी सि० ॥३॥

समकित शुद्ध कर्ण ए तीरथ, मोह मिट्यात्व निहारी सिद्धा० ॥ ४ ॥
 ज्ञान द्योत प्रभु केरु धारी, भक्ति कर एकतागी सिद्धा० ॥ ५ ॥

(१०)

प्रभु तुहि तुहि तुहि तुहि तुहि घग्ना यानरे ए देशी
 विमल गिरिधर शिरसर मुदर, सक्ळ नीत्य माररे,
 नाभि नदन त्रिजग उदन, रूपम जिन सुगमारेर विमल १
 धैत्यतले उर म्म रायण, सोहे अति मनोहाररे,
 नाभि नन्न तणां पगलां, भेन्ता भव पाररे विमल २
 समरसरिया आदि जिनगर, जार्णा लाभ अनतरे,
 अजित ग्राति चवपास रहिया, दम अनेक महार विमल ३
 साधु सिन्ध्या जिहां अनता, पुडगीरु गणशारे,
 शास्त्र जे प्रभुस्न पाडव, प्रभुग्व बहु अणगाररे विमल ४
 नेमि जिनना शिष्य थावजा, सहस्र परिवाररे,
 अतगडजी मुरमाही, ज्ञातासुत्र मझाररे विमल ५
 भाग सहित भवी जे फरगे, सिद्धसेत्र सुठामरे,
 नरक तिर्पणु टो निवाररे, जपे लाव जिन नामरे विमल ६
 गवणमय जे रूपम प्रतिमा, परसय धनु मानरे,
 निय प्रत्ये जिहा इद्र पूजे, दुपम समय प्रमाणरे विमल ७
 श्रीजे भवे जे मुक्ति पहुँचे, भविक भेटे तेहरे,
 दर सानि य सकळ वंशित, पुरवे ससनेहरे विमल ८

पत्नीं पेरु नदनो सवळ मदिमा, वणो धाम्म मत्ताण्हे;
 ज्ञानविमळ गिरिपान पाती. आरागमन निवार्गे विमळ ० ०

(११)

धी गिद्धाचळ भेंव्हा, मुज मन अविज उपाधी,
 कृपभंडेर घुमा वरी, माजे भरतणा माढो धीरे ०
 मणिमय घुल्ल श्रीकृष्णभनी, निताड अधिराम,
 भुवन वराणो कनकमय, राम्पो भगवती नाम धीरे ०
 नेम विना जेवींग जिन, भापा गिपणेन जाली,
 जेतकजा गमतीरधनरी, धोन्वा गिपरर वानी धीरे ०
 पुनर नाराणु समोमयी, स्वामी कृपम जिनदा,
 गम पादव सो खां रया, पाण्या पद्मानदा. धीरे ०
 पुनर पुनर पसावळे, पुढगीक गिरी पापा;
 कानि विजयहरणे वरी, धीसिद्धांत गायो धीरे ०

अथ स्तुतय

(१)

धी नमुजय तीव्र मार, गिरिवर्मा अप मेरु उदार;
 ठासोर रामापर
 मय मांटी नवकारज जगु, तागमां जय चंद्र चम्रागु,
 जट्पर मज्जा नाणु

પગ્નીમા ઉત્તમ જેમ દસ, કુલમાહી જેમ રૂપમનો રંગ,
 નામિ તળો ન અગ
 સમાવતમા શ્રી અરિહત, તપમુરા મુનિવર મહત,
 નાતુજય ગિરિ ગુણવત ॥૧॥

(૨)

શ્રી સિદ્ધાચલ મહાન, રૂપમ જિણદ ત્યાલ,
 મસ્તેવા નેદન, રત્ન કમ રણ કાજ
 ન સીરથ જાળી, પૂર્વ નવાણુ ચાર,
 પ્રાદીશ્વર આદ્યા, જાળી ત્યામ અપાર ॥ ૧ ॥

(૩)

પુત્રીક મહાન પાય પ્રણર્મજી, આદીશ્વર જિન ચંદાની,
 નેમિ પ્રિના ત્રેશીશ્વ તીર્થકર, ગિરિ ચંદ્રિયા આણદાની
 આગમમાદે પુટરીક મહિમા, ભાગ્યો જ્ઞાન દિણદાની,
 ચંદ્રી પનમ દિન દેવી ચંદ્રેમરી, સાંભાગ્ય થો મુલકદાની ॥૧॥

(૪)

પુટર ગિરિ મહિમા આગમમા પ્રસિદ્ધ,
 વિમલાચલ મેટી ત્વદિષ અવિચલ કદ્ધ,

પંચમ ગતિ પહોંચ્યા મુનિસ દોંડા રોટ,
 પળે સીરથે આવી કર્પે વિપાક તિહોર

(૫)

આદિ જિનવર ગયા જામ સોરખ કાયા,
 મરદેવી માયા ધોરી નજન પાયા,
 જગત સ્થિતિ નિપાયા શુદ્ધ ચારિત્ર પાયા,
 કેવલ સિંગી રાયા મોક્ષ નગરે મિથાયા

તપનો પ્રભાવ તથા તપકરવાની આવશ્યકતા.

“ સમતા સહિત રચ્યામાં આરના તપની તિકાગિત કર્મનો
 પણ કય થઈ શકે છે ” તો પછી યોજા કર્માનુ કહેનુ શુ ?

“ પ્રતીત કરેલા તપ-અગ્નિરહે અશુદ્ધ એવી નીચ-સુવર્ણ વિ
 શુદ્ધ થઈ શકે છે. ” જ્યારે કે નીચ તપ મેરનથી આરમા ઉગ્ગર
 થાય છે

“ તીર્થરોગ પોતે પણ તપ મે-પો કે અને તેથી અદમુત લાભ
 જાણી ભવ્ય જનોના દિનમાટે તીર્થરોગજ તપનુ મેરન કરવા પ-
 રમાન કરેનુ છે તપથી દ્રવ્ય માય નિર્ધીની પ્રાપ્તિ થાય છે, મર
 મનતિનો કય થાય છે, રોગનુ નિર્મૂલન થાય છે, કર્મનો અત થાય
 ને, વિનો વિસરાઈ થઈ જાય છે, શ્રદ્ધિયોનુ દ્યન થાય છે, મગ
 ઝમાલા વિસ્તરે છે, શુદ્ધ અર્થ સિદ્ધ થાય છે, દેવતાનું આરપણ

થાય છે, નેમજ તેથી કામવિકાર નष्ट થાય છે, માટે મોરના અર્થા જનોએ તપનુ સેવન અવશ્ય કરવું જોઈએ. ”

૧ ઋષ્યપદેર ધમવાન એક વર્ષ પર્વત અને વર્ધમાન મ્વામી ૩૩ માસ પર્વત અશ્વનાદિક આદ્ય રહિત ઉપોષિતપણે વિચર્યા અને પ્રમાદ રહિત સયમ માર્ગને પાળતા ધ્યાનમાં શ્વસ્રોઠ રજા હતા એમ ઉપદેશપાઠાદિક શાસ્ત્રથી જાણી આન્યાર્થી જનોએ એ રીતે તપનુ યથાશક્તિ સંવન કરવામા અધિર આદર રાખવો સુક્ત છે

૨ દુષ્કર તપવટે સગઠા યનગ્રાતિક રમોનો ક્ષય કરી નિર્મલ કેરલ જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરી તીર્થકરોએ મત્ત્ય જીવોના દિત માટે દ્વાદશ વિર (ચાર મકારના) તપનુ પ્રતિપાદન કર્યું તેમા ૧ અનશન ૨ વર્ણાદરી ૩ હનિમક્ષેપ, ૪ રમત્પાગ ૫ કાપસ્થેશ (દેહ દમન) અને ૬ વ્રમયત્ કાયસત્તીનતા, ૭ એ છ મકારના શાસ્ત્રનય અને ૧ પ્રાયશ્ચિત્ત, ૨ ત્રિનય, ૩ ત્રિપાચ્ચ, ૪ સ્વાધ્યાય, ૫ યાન અને ૬ કાયોત્સર્ગ, એ છ મકારનો અભ્યતર તપ કરવો પ્રમાણલ છે ગાયત્રી સેવન કરવાનુ અભ્યતર તપની પુષ્ટિમાટે મ મવાને કહેલું છે તેથી જેમ વિનયાદિક તપોગુણની ટાલિ વરા પામે તેમ ત્વ પ્રવર ત ગાયત્રી સેવન કરવું ઘટે છે અને ત્યારે જ તેની સાર્થકતા છે, અભ્યતર તપથી એવાત દિત સપને છે.

૩ તપવટે મુવર્ણ પુરુષાદિક મિદ્ધિયો પ્રાપ્ત થાય છે, તેમજ

૪ વાચમાની પેરે શરીરના અગોષાગ શ્વસ્રોર્ચનિ રાખવા.

તપરટે ચિત્તાનિપુષ્પાટિકની દેર 'મયમનગિનો' દળ મય થાય છે.
 'તુમો' ચિત્તાનિપુષ્પે ઉપગમ, ચિંતક પ્રત સર પ પ્રગત દર્શના
 ધરણ, ધનન યત તિદિષામનમ્ય સત્તરટે પાતર્યતુ ચિદાગ
 રતી પોતાના પ્રામાના ઉદ્ધાર કપા છગ્ગ ધર્મી ભર્તાનગ્ગી તમેમા
 ધના હય રતી મોજ રમ્યાગા ૫૫ મરને, માં મીર જ વહુ
 ને કે ' જ રહે ર, દુગરા પ અને દવગામોન પગ દુર્ગત છે મે
 મરટે તપરટે માય થાય છે નતો મમાર ચમગ્ગ મચિર છે ' "

૧ શ્રી તિદ્ધપગ્ગુ આગમન રમ્મી આપરિત તપરટે શ્રીપાટ
 રામાનો મુદ્ધાગ (વા) નાન મયો અને તેની તાપા કાન
 રતી થઈ ન રતે ધીજા માગે તુલ્લિમોના મોજ પગ દૂર મદો

■ કમ્પ-શ્રી વાટ-મોદગ્યાદિર દુર્ગમ રમ્મના રૂદનદારો નર
 રદ કળ્પ રમ્મનો હય રતી સદ્ગાત વામ્પા

૬ દ્વાવિવાનગરીમાં દેશપાદેરહન ચપમગો આપરિત તપના
 મમાયથી દ્વાદશ વર્ષે વર્ષન મચ્છી નમ્યા ગ્યારે મોરા તપ રમ્મા
 મા મદ-ગિમિત પરિણાદી થયા ચારેત ચપમગો મગટ થયા

૭ " દ્વિતિયા રપ ચિરમરટે વાટારપ વરનનુ મરણ કરી
 તિતરવી નરડીયામા મ્થિતિ નરનારા રામાદિવ ચોવમ્પ મુર્ગો

૮ જમ મરણની પરપરા

૨ શ્રી સૌર્યજર પદર્યા પ્રાત કરયા પહેગન. પ્રીજા મયમા મરિ
 દ્વાવિવ વીશસ્થાતવ પંક્તિ વજ વે થાયતુ યાદા સ્થાનરોતુ યથા
 વિધિ આગવત કપોજ વોર વિરત મદાગવો શ્રી સૌર્યજર નામ
 વર્મો તિજાએ છે એના પરિગામ તમો ત્રિમુરતો પુજયા સ્થાય વનેહે

અતિ મયંકર વને છે પરંતુ જો તેમને સર્વથા મૂર્યા રાખવામા આવે છે તો સ્વેસ્તર થોડાજ વસ્તુમા તેઓ નાન પામે છે અને પછી પૂર્વે નહિ અનુભવેલું અતિ અદ્ભુત સુખ મળે છે ” ૯૧ી રીતે તપવદે ઇન્દ્રિયમન અને રાગાદિ દોષોનો પણ નિગ્રહ થાય છે

૮ કુગ્રહ પીડા અને દુનિષિત્તાદિકનો ક્ષય કરનાર અને મુખ સપ્તશને મેઠવી આપનાર તપ ગ્વેસ્વર મગઠાચારી છે

૯ અદ્ભુતતપના પ્રભાવવડે માગ્ય, યજ્ઞ, ગંગા, સિંધુ અને પ્રભાસાગ્રિય દેવોનો પણ મનમાનતો જય ચત્રવર્તીઓ કરી શકે છે

૧૦ તપવદે હરિકેશીચલ મુનિની પેરે દેવનું આરુપણ થાય છે જ્યારે તપના પ્રભાવે દેવતા પણ દાસ થઈ તપસી જનોની સેવા ભક્તિમા દાખર રહે છે

૧૧ “ એક રસનેન્દ્રિયદ્વારા ઝ્યાંસુધી અન્ન જલ નિયમ માર મર્યા કરે છે ત્યાંસુધી માણીઓના હૃદય કમ્ય, વેદ-દુર્ગને તર્જાને જતા નથી ” ૯૨ રીતે તો રાગાદિક હલ્લા મનમૂતજ વને છે આ હેતુથી જ અનશન, ઉતોદરી પ્રમુખ વાચ્યતપનું નિર્માણ કરેલ છે, અને સરસ-માદક આહાર તેમજ અતિગ્રાહ (જરૂર કરતા વધારે) નીરસ આહાર પણ વ્રાત્રચારી જનોને અપ્રશ્ય વર્જવો વધો છે. ઇત્યાદિક અનેકાનેક હેતુઓવડે તપનો પ્રભાવ અને તપ કરવાની આવશ્યકતા સદૃશ સિદ્ધ થાય છે ઇતિ શમ્

વીશસ્થાનરૂપદનુ ટુક વિવેચન

(એ તપનુ આરાધન કરવા ઇચ્છનારને સ્વાસ્થ્ય ઉપયોગી)

૧ શ્રી અરિહતપદ-‘ સર્વી જીવ કર્મ શાસન રસી ’ એવી ઉત્તમ ધારનારૂપ ભાગદયાના પરિણામપૂર્વક નિર્મલ આચાર વિચાર-વહે તીર્થંકર નામ ઉપાર્જન કરી પ્રાપ્ત ઉત્તમ પ્રકારના દેવલોકમાં ઉપજી, સ્વાધી ચ્યવી ઉત્તમ કુલમાં ત્રણ જ્ઞાનસહિત મનુષ્યપણે અવતરી, અનુક્રમ સકલ ભોગ સામગ્રી તર્જી, પરમ ઘરામ્યપામી, વરસીદાનવહે દાન-દુઃખી જનોનો ઉદ્ધાર કરી, સહુ રમન વર્ગ મમુખને સતોષી, જે અમમત્ત ભાવે દીક્ષા ગ્રહી, દુષ્કર તપવહે ઘનઘાતિ કર્મને સ્વપાવીને કૈવલજ્ઞાનાદિક અનત આત્મ-સપદા પામે છે, અને સકલ ઇદ્રોવહે અર્ચિત સતા, દેવનિમિત્ત સમયસરણમાં સ્થાપિત કરેલા સિદ્ધાસન ઉપર ધિરાજમાન થઈને, મન્ય જનોને અમૃતસમાન હિત-વપદેશ અલ્લાનપણે આપ છે તે અરિહત-તીર્થંકર પદ(પદવી) સહુ કરતા શ્રેષ્ઠ ઉપકારક હોવાથી અરદ્ય આરાધવા યોગ્ય છે એ પછી અરિહત પદ પદ પરમેષ્ઠીમાં પ્રધાન છે અને નામ સ્થાપનાદિક ચારે નિષ્કેપે સદાય ધ્યાન કરવા યોગ્ય છે

૨ શ્રી સિદ્ધપદ-સકલ કર્મ ઉપાધિ સર્વેયા નિવારીને આત્માનુ સહજ નિરૂપાધિક શાશ્વત્ સુખ આપવા સમર્થ શ્રી જિનેશ્વર ભગવાનના સનાતન માર્ગને અનુસરી સમ્યગ્ દર્શન, જ્ઞાન અને ચારિત્રરૂપ રત્નત્રયીનું ચર્યાર્થ આરાધન કરી આત્માની અનત શક્તિ-અનત સુખ સમૃદ્ધિને આવરનારાં સકલ કર્મવધનને તોડી નાખી, જેઓ

જન્મ જરા મરણાદિક દુઃસ્વપ્ની મહિત, અક્ષય-અવિનાશી શિવ મપદાને
પ્રે છે તે સપઠા સિદ્ધ પરમાત્માઓનું આરામન આ મિહ્નપદથી થઈ
શકે છે તે પદ પરમ નિર્મલ છે

૩ શ્રી પ્રવચનપદ—તીર્થંકર મગવાનના પ્રકૃષ્ટ વચન-આજ્ઞા
મમાણે ર્ત્વનારા સાચુ, સાચી, શ્રાવક અને શ્રાવિકામ્પ ચતુર્વિધ
સત્રને તીર્થંકરનો પરે પરમ પ્રેમભાવથી સેવ્યો યોગ્ય છે શ્રી તીર્થંકર
મહારાજ પળ દેશનાના આરમ્ભમાં 'નમો નિઃચમ્સ' કહે છે છટ્ટે શ્રી
સત્રન નમસ્કાર રહે છે, તો પછી તીર્થંકર મગવાને માન્ય કરેલા શ્રી
સત્રને કાળ ન માને? અપિ તુ સદૃ કોઈ શામન ગાત્રી જનાઈ શ્રી
સત્રનો વિશેષે આદર વરવો જોઈએ. શ્રી સત્ર અનેક સદ્ગુણી આત્મા
ઓના સમુદાયરૂપ હોવાથી તેને અનન ગુણ-રત્નોનો નિઃશન માની
મદાય સેવવા યોગ્ય જ છે શ્રી સત્રની શુભ દાદિ પ્રાણીયાના ગમદે
પાદિકે ભાવ રોગોને ટાઢવા અમૃત સમાન ઉપયોગી છે કોઈ ધન્ય-
કૃતપુન્ય જનો શ્રી સત્રનું યયાવિધિ આરામન કરે છે-કરી શકે છે.

૪ શ્રી આચાર્યપદ—પાંચે શ્રિયોનું દમન, નવવિધ પ્રત્યર્ચન
પાલન, ચાર કપાયનો જપ, પાંચ મહાવ્રતનું પાત્રન, પચાચારનું સસે-
વન, તેમજ પાંચ સમતિ અને ત્રણ ગુણનું પાલન, ૫૩૬ ગુણો અપરા
ણવા અનેક ગુણોના સમુદાય જેમનામાં પ્રજ્ઞહર્ષી રથા હોય, જેઓ
સપ્તમ વ્રતમાં શિરોમણિ હોય, તેમજ સકલ શાસ્ત્રમાં પણ પારગામી હોય,
તે આચાર્ય મગવનો જૈન શાસનને અત્યંત ઉપકારક હોવાથી સદાય
સેવવા યોગ્ય છે

૫ શ્રી મિથિવિરપદ—નિર્મલ જ્ઞાન, દર્શન અને ચારિત્રાદિક ગુણો-

વીરાસ્થાનકપદનુ ટુક વિવેચન

(એ તપનુ આરાધન કરવા ઇચ્છનારને સ્વાસ્ત્ય ઉપયોગી)

૧ શ્રી અરિહતપદ-‘ સર્વી જીવ કમ શાસન રસી ’ એવી ઉત્તમ ભાવનારૂપ ભાવદયાના પરિણામપૂર્વક નિર્મલ આચાર વિચાર પહે તીર્થસ્થ નામ ઉપાર્જન કરી પ્રાય, ઉત્તમ પ્રકારના દેવલોકમા ઉપજી, ત્યાંથી જ્યારે ઉત્તમ કુલમા ગળ જ્ઞાનસહિત મનુષ્યપણે અચતરી, અનુક્રમ સર્વલ ભોગ સામગ્રી તજી, પરમ વૈરાગ્યપામી, વરમીદાનપહે દીન-દુઃખી જનોનો ઉદ્ધાર કરી, સહુ સ્વજન ર્ગ પ્રમુખને સતોષી, જે અપ્રમત્ત ભાવે દીક્ષા ગ્રહી, દુષ્કર તપવ્રતે ઘનઘાતિ કર્મને સ્વપાત્રને ફેવલજ્ઞાનાદિક અનત આત્મ-સપદા પામે છે, અને સર્વલ દ્રોષવેદ અચિત્ત સતા, દેવનિર્મિત સમવસરણમા સ્થાપિત કરેલા સિંહાસન ઉપર વિરાજમાન થઈને, ભવ્ય જનોને અમૃતસમાન હિત-ઉપદેશ અગ્ન્યનપણે આપે છે તે અરિહત-તીર્થકર પદ(પદવી) સહુ કરતા યેષ્ઠ ઉપકારક હોવાથી અવશ્ય આરાધના યોગ્ય છે એ વહી અરિહત પદ પદ પરમેષ્ઠીમા પ્રધાન છે અને નામ સ્થાપનાદિક ચારે નિષેષે સદાય ધ્યાન વરવા યોગ્ય છે

૨ શ્રી સિદ્ધપદ-સર્વલ કર્મ ઉપાધિ સર્વયા નિવારીને આ ત્માનુ સહજ નિરુપાધિક શાશ્વત્ સુખ આપવા સમર્થ શ્રી જિનેશ્વર ભગવાનના સનાતન માર્ગને અનુસરી સમ્યગ્ દર્શન, જ્ઞાન અને ચારિત્રરૂપ રત્નત્રયીનુ ચર્યા આરાધન કરી આત્માની અનત શક્તિ-અનત સુખ સમૃદ્ધિને આવરનારાં સર્વલ કર્મવધનને તોડી નાગ્વી, જેઓ

જન્મ જરા મરણાદિક દુઃખથી રહિત, અજ્ઞય-અવિનાશી શિવ મપદાને
 વરે છે તે સઘળા સિદ્ધ પરમાત્માઓનું આરાધન આ મિદ્ધપદથી થઈ
 શકે છે. તે પદ પરમ નિર્મલ છે

૩ શ્રી પ્રવચનપદ—તીર્થંકર ભગવાનનાં પ્રકૃષ્ટ વચન-આજ્ઞા
 પ્રમાણે વર્તનારા સાયુ, સાગી, શ્રાવક અને શ્રાવિકાન્વ ચતુર્વિંશ
 સઘને તીર્થંકરની પેરે પરમ પ્રેમભાગથી સેવવો યોગ્ય છે શ્રી તીર્થંકર
 મહારાજ પણ દેવનાના આરંભમાં 'નમો નિઃયસ્મ' કહે છે છટલે શ્રી
 સઘને નમસ્કાર કરે છે, તો પછી તીર્થંકર ભગવાને માન્ય કરેલા શ્રી
 સગને કોણ ન માને ? અપિ તુ સહુ કોઈ શાસન રાગી જનોએ શ્રી
 સગનો શિલેપે આદર કરવો જોઈએ શ્રી સઘ અનેક સદ્ગુણી આત્મા-
 ળોના સમુદાયસ્વ હોવાથી તેને અનંત ગુણ-રત્નોનો નિધાન માની
 મદાય સેવવો યોગ્ય જ છે શ્રી સઘની શુભ દષ્ટિ પ્રાણીયોના રાગદ્વે
 પાદિકે ભાવ રંગોને ટાઢયા અમૃત સમાન ઉપયોગી છે કોઈ ધન્ય-
 દૃતપુન્ય જનો શ્રી સગનુ યથાવિધિ આરાધન કરે છે-કરી શકે છે

૪ શ્રી આચાર્યપદ-પાંચે દિવ્યોનુ દમન, નરવિધ પ્રલ્લચર્યનુ
 પાલન, પાર કપાયનો જય, પાંચ મહાવ્રતનુ પાલન, પચાચારનુ સસે
 વન, તેમજ પાંચ સમતિ અને ત્રણ ગુણનુ પાલન, ૩૬ ગુણો અથવા
 ૫૫ અનેક ગુણોના સમુદાય જેમનામાં બ્રહ્મહત્તી ગ્યા હોય, જેઓ
 સંપન્ન વ્રતમા શિરોમણિ હોય, તેમજ સકલ શાસ્ત્રમાં પણ પારગામી હોય,
 તે આચાર્ય ભગવતો જૈન શાસનને અત્યંત ઉપકારક હોવાથી સદાય
 સેવના યોગ્ય છે

૫. શ્રી સ્થિવિરપદ-નિર્મલ જ્ઞાન, દર્શન અને ચારિત્રાદિક ગુણો-

તુ સસેવન કરવાથી જેઓ પોતાના આત્માને સ્થિર—શાંત કરેલો છે અને ઉત્તમ પ્રમાણની સમા, મૃદુતા અને સરલતાદિક સદ્ગુણોપદે જેઓ અન્ય સાધુ જનોને યથાઅવસર જન્મ પૂરતી સહાય આપી સમ્યક્ માર્ગમાં સ્થિર કરે છે, તે સ્થિર સાધુઓ જૈનશાસ્ત્રના દીપાવનાર હોવાથી, તેમજ નવીન અને શિથિલ થયેલા સાધુઓને આલવનમૂલક હોવાથી સદાય સેવકા યોગ્ય છે

૬ શ્રી ઉપાધ્યાય પદ્મ—નિર્માણ શાસ્ત્ર વૌધસહિત શુદ્ધ ચારિત્ર પાલકામાં સદાય સાવધાન રહી, કેવળ ઉપકાર દૃષ્ટિથી સાધુસમુદાયને અનેક પ્રકારે સહાય આપી જેઓ પથ્થર જેવા જડ મુદ્દિવાલા શિષ્યોને પણ મુશિસિત કરે છે અને ઉત્તમ રહણી—કરણીયદે શિષ્યોને મુલિનીત બનાવે છે, તે આચાર્યને, ગન્ઠને, યાત્રુ શ્રીસથને સહાયક શ્રીઉપાધ્યાય ભગવતો સહુ કોઈ આત્માથી જનોએ સદાય સેવકા યોગ્ય છે

૭ શ્રી સાધુપદ—સામાજિક મુગ્ધની અસારતા જોઈને તથા જન્મ મરણના અનંત દુઃખથી ત્રાસ પામીને સસારનો ફેરો ટાલ્યા અને શાશ્વત્ મુલ્યમાં ઠગ્યા માટે આત્મિક શક્તિ અજમાવી, અનુક્રમે સાંસારિક વધનોને કાપી, હજાર રત્નચીજો પાલન કરતા સદ્ગુરુનું શરણ લઈ, પ્રભાદરહિત કેવળ આત્મામાજ લક્ષ રાસી, જે સમ્યક્માર્ગને સારી રીતે પાલે છે અને અન્ય આત્માથી જનોને પણ યથા શક્તિ સહાય આપી સન્માર્ગે ચલાવે છે, તે સાધુ જનો સ્વપર ઉપકારક હોવાથી સદાય સેવકા યોગ્ય છે

૮ શ્રી જ્ઞાનપદ-જેથી સ્વ પરને, જડ ચેતનને, ગુણ દોષને, દિલ
અદિતને, ભક્ષ્યાભક્ષ્યને, યાગ્ન કર્તવ્યાર્તવ્યને ઓલમ્બી શવાય અને
અનાદિ અજ્ઞાન-અવિગ્ના-જડતા ટાળી શકાય, જેથી સ્વપ્રત્મા વિવેક
દીપક પ્રગટ થતા આત્મમહાશ વાય, અ યાત્મ સ્વરૂપ બ્રહ્મ, તે જ્ઞાન
અત્યંત ઉપકારક હોવાથી આત્મકલ્યાણને ઇચ્છતા સદુકોદ ભાઈ
ચહેનોદ અરણ્ય અભ્યાસનુ યોગ્ય છે

૯ શ્રી દર્શનપદ-જેમ્હે સર્વજ્ઞ ભગવાને માલેલ્યા જીવ અજીવ
પુન્ય પાપ, આશ્રય સવર, યથામોક્ષ અર્થ નિર્જરામ્ય નરતત્ત્વ સ્વા પદ્
દ્રવ્ય, સપ્તભગી, ' સપ્તનય', ચાર નિગેષા પ્રમુખ સર્વ ભાવોને સત્ય
પ્રમાણિક લેખી અગ્રારી શકાય, જે સયમાદિક સર્વ ગુણના પા
ચામ્પ છે-જેમ પડઢાવગરના મોંઢા નકામા છે તેમ જેના વગર કરોળી
ત્રિયા વલેશમ્પ થાય છે, પણ કલ્યાણમ્પ થતી નથી, તે દર્શનપદ
સદા સેવ્યા યોગ્ય છે ચિંતામણિ રત્ન સમાન મુગ્ધાથી સમ્પન્નને
પામવા અને અભ્યાસમ્હે માગ્યયોગે પામી તેની રક્ષા અને મુદ્દિ કરવા
અન્ય સ્થળે વિસ્તારથી કહેલા તેના દૂષણ મૂષણ પ્રમુખ ૬૭ બોલો
ચારી રીતે સમજી તેમા વિવેક ધામ્યો જોડિય (જૂઓ "શ્રદ્ધાશુદ્ધિઉપાય.")

❖ ૧ ધર્માસ્તિજ્ઞાય, ૨ અધર્માસ્તિજ્ઞાય, ૩ આપ્તાશાસ્તિજ્ઞાય ૪
દુઃખાન્નિજ્ઞાય, ૫ જીવાન્નિજ્ઞાય, અને ૬ વાલ. ૧-૧ રયાન્ અસ્તિ,
૨ રયાન્ નાસ્તિ, ૩ રયાન્ અસ્તિ-નાસ્તિ ■ રયાન્ અવત્તત્ત્વ, ૫
રયાન્ અસ્તિ અવત્તત્ત્વ, ૬ રયાન્ નાસ્તિ અવત્તત્ત્વ, ૭ રયાન્ ના
સ્તિ નાસ્તિ યુગપન્ અવત્તત્ત્વ ૨-૧ તૈગમ, ૨ સપ્રહ, ૩ વ્યવહાર
પ્રમુખ (જૂઓ ' જૈન-નરયમ્યેશિકા ')

૧૦ શ્રી વિનય પદ—જેયડે રાગ દ્વેષાદિક દુશ્મન માત્ર મૂલ્યથી દૂર થઈ જાય તે વિનય કહેવાય છે ગુણ-ગુણી મત્તે મૃદુતા રાસી આત્મામા ઉત્તમ ગુણ પ્રગટ કરના માટે સદ્ગુણીને દેહીને કે સાંપર્ચીને મનમા પ્રમુદિત થાવું, તથા તેવા સદ્ગુણી સજ્જનોની યથાશક્તિ ભક્તિ, વદ્દમાન, ગુણસ્તુતિ કરી આપણે પણ તેવા સદ્ગુણી થવા ફ-
 ઘડા રાસવી, ઘટલુજ નહિ પણ તેવા સદ્ગુણોનો વારવાર પરિચય રાસવો, સત સુસાધુ જનોના નજીયા અગુણ ડગાડા પાડી તેમની કોઈ રીતે વિગોંવળા થતી નહિ, તેમજ તેમની અવજ્ઞા-આજ્ઞાતના-
 દિક કરવાસ્વ વિગાધનાથી તો સદતર દૂરજ રહેવું અને અરિહતાદિક પજ્ય વળે મત્તે પૂર્ણપ્રેમ પ્રગટાવી યથાયોગ્ય વિનયકર્તા વિનયરહેજ
 વિદ્યા, વિજ્ઞાન અને ચારિત્ર ધર્મની અનુક્રમે પ્રાપ્તિ થતા છેવટે મોક્ષપદ પ્રાપ્ત થાય છે તે માટે સઠ્ઠ ગુણમા સારસ્વ વિનય અવશ્ય સેવવો યોગ્ય છે

૧૧ શ્રી ચારિત્ર પદ—જેથી અનાદિસચિત્ત કર્મમલથી મુક્ત થઈ શકાય અને શુદ્ધ સ્ફાટિક રત્નસમાન નિર્મલ-નિષ્કલંક આત્માના સ્વાભાવિક સ્વરૂપને પામી શકાય, તે ચારિત્ર પદને ફ-દ્રાદિક દેવો પણ સદાય નમસ્કાર કરે છે અનતાનુબધી આદિ કપાયોનો ક્ષય, હપશમ કે ક્ષયોપશમ થવાથી આ ચારિત્ર ગુણ પ્રગટે છે ઉત્તમ પ્રકારની ક્ષમા-સમતા રાસવી ણ ચારિત્રનુ રસ રહસ્ય છે યથી ચારિત્રવ્રત સજ્જનો શીઘ્ર સ્વહિત સાર્થી શકે છે માટે તે સદાય સેવના યોગ્ય છે

૧૦. શ્રી વ્રહ્મચર્યપદ-જેથી સ્વરૂપચર્યા-સ્વરૂપ ગમણતા અગત્ય શુદ્ધ ચારિત્રનો લાભ થાય, અનેક પ્રકારની વિપયાસાક્તિ દૂર થઈ જાય અને આત્માના સ્વામાયિક સુખનો અનુભવ થાય તે વ્રહ્મચર્ય પદ વિશ્વવાદિત છે. યથાર્થ વ્રહ્મચર્યનું પાલન કરનાર મહામુક્તી છે. ગમે તેવા અન્ય સુકૃત કરનાર પ્રાણી યથાચિત્ર વ્રહ્મચર્ય પાલનમાંની હોડે આવી પડતાં જ નથી, જેને માટે વિજય શેઠ અને વિજયા શેઠાણી, સુદર્શન, જગદ્ગુરુ અને સ્થાલપદ્માદિકના આદ્ય સુપ્રસિદ્ધ છે. યથાર્થ વ્રહ્મચર્યનું પાલન એ પરમ સતોપનું પરિણામ હોવાથી અતે અક્ષય સુખ મેળવી આપે છે, તેથી સદુ કોઈ કલ્યાણાર્થી માર્ગ ચહેનો એ પૂર્ણ મેળવી તેનું પાલન કરવું નિચિત્ત છે.

૧૧. શ્રી ક્રિયા પદ-ત્રિયા-આચરણગરનું એકલુ જ્ઞાન પા મળે છે, અને જ્ઞાનવગરની એકલી ક્રિયા પણ આગ્રહી છે. પરંતુ પરમાર્ય-સમજ સહિત કરવામાં આવતી સચલી શુભ કરણી લેતે થાય છે. સર્વજ્ઞ દેશિત સમ ત્રિયા તરફ શુભ રુચિ પ્રગટ થવી એ જ્ઞાનનુજ શુભ પરિણામ સૂચવે છે. તેથી જેમને અત્યંત ક્રિયાચિન્ન તેમજ ત્રિયામાર્ગમાં આદર હોય છે, તેમને જ્ઞાનદજ્ઞા પણ આકર્ષી (તીક્ષ્ણ) હોવી જોઈ છે. વળી ક્રિયાચિ શુક્લપક્ષી એટલે અત્યંતકાળમાં જ સારનો અંત કરી મોક્ષમાં મગાવનાર હોઈ શકે છે. અને જેને હવે ત્રિયાચિ પ્રગટી જ નથી તે કૃષ્ણપક્ષી પડેલે મસારચત્રમાં વગારે લાલો રંગત પરિભ્રમણ કરનાર હોઈ શકે છે. રહેણી-કરણીવગરની ઝૂંબીકહેણી કેવળ તેજસ્વ થાય છે. રસોરુ નામ લેવા માગતી જ

વડે-ભૂલ ભાગતી નથી, પણ તેનું સેવન-આસ્વાદન કરવાથીજ ભૂલ શમે છે અને મતિ-ક્રિયા કરવાથીજ આપણે ધારેલા મુકામે પહોંચી શકીએ. ત્રીજા એમ સમજી સન્ ક્રિયામાર્ગમા અધિક મતિ ધારવી યોગ્ય છે.

૧૮. શ્રી તપ પદ-જેમ અગ્નિનો અધિક તાપ આપવાથી સો નામા રહેલો મેલ ધળી જઈ તે શુદ્ધ વાચન-કુદન થાય છે, તેમ જ્ઞા સ્વમાં કહેલા અનેક પ્રવારના ગાલ-અભ્યનર તપ ક્ષમાસહિત સેવન કરવાથી આત્મામા રહેલા ચિરુણા-નિકાચિત કર્મ પણ ક્ષય પામી જાય છે અને આત્માનું શુદ્ધ સ્વાભાવિક સ્વરૂપ પ્રગટી નીકળે છે. જો કે તપનો પ્રમાણ જાણી તૈયાર ગણતર જેવા તદભેદ મોક્ષ જ નાર પણ તેનું ભાવથી સેવન કરે છે. માટે તે તપ સર્વથા સેવ્યજ છે.

૧૯. શ્રી ગૌતમ પદ-છઠ્ઠ છઠ્ઠ તપે પારણુ કરનાર, ચાર જ્ઞા નના ધારક અને અઠાવીશ મહાલ-ગ્રીના ધર્મી શ્રી, શ્રી પ્રમુના મુન્ય ગણધર જ્ઞા તેમનું ગોત્ર 'ગૌતમ' લગ્ની પાત્ર હોવાથી તેઓ 'ગૌતમ' તેમનું પરિત્ર નામ જેતાં ચોવીંને પ્રમના સ્મરણ કર્યું જાણતું શ્રી ગૌતમ અનહત દત્તો તે જાણીને કૃત્રિમ અને અપાર પ્રેમ ગૌતમ સ્વામીનું દર્શન યોગ્ય છે. વળી તૈયાર

ણાય છે, ન્યારે સામાન્ય સાધુજનો કાચન પાત્રતુલ્ય, વિરતિવત શ્રાવકો રજત (રૂપાના) પાત્રતુલ્ય, સમર્થિતશ્રી શ્રાવકો નારાના પાત્રતુલ્ય અને વીજા અગ્નિનિયત મિત્રાત્મી જનો લોઢા અને માર્ગના પાત્રતુલ્ય કયા છે. ષ યચન અનુસારે પણ જોતા શ્રી ગૌતમપદ અતિ મહત્ત્વનું જણાય છે.

૧૬ શ્રીજિન પદ-ક્રોધાદિક પ્રમિદ્ધ અઘાત દોષોનો નશ કરી નાશવાર્થી જેમને વીતરાગતા અને સર્વજ્ઞનાદિક આત્માની અનંત ગુણ સમૃદ્ધિ પ્રગટ થયેલી છે તે જિનપદ વિશ્વપ્રકાશક શેવાર્થી અત્યંત ઉપકારક છે. પ્રથમ અરિહતપદમા કેવલ તીર્થંકર ભગવાન્નો જ સમાવેશ થાય છે, ન્યારે આ પદમા તો ઉક્ત અરિહત ભગવાન્ના ઉપદેશ અનુસારે ઉજ્જ્વલ રત્નત્રયીનું પ્રાગધન કરી જે સર્વ પ્રાપ્તિ કર્મનો નશ કરી કેવલ નારાદિક આ પ્રકૃતિ પ્રગટ કરે છે તે સર્વ કોર્મનો સમાવેશ થઈ જાય છે. છત્રે જેમને જેમને કેવલ જ્ઞાનાદિક અનંત આત્મ સપત્તિ પ્રાપ્ત થયેલ છે તે સર્વ સર્વ સર્વજ્ઞને આ પદથી આરાધવામાં આવે છે.

૧૭ સયમ પદ-ત્રિપથ મુખની શાશ્વત તર્જી, ક્રોધાદિક વપાયને જાતી, દિશાદિક સર્વલ આશ્રવદ્વાર ઊઠી જે વાંટ આત્માર્થી જનો મન, યચન, કાયાની શુદ્ધિ કરે છે-આત્મનિગ્રહ કરે છે, તે સયમી જન્મ આત્મવલ્યાણ સારી શકે છે. સર્વમયમી મુનિજનો છે, ન્યારે દેવસયમી શ્રાવક હોઈ શકે છે. દૃઢ અભ્યાસરૂઢે ભરખી આત્માર્થી શ્રાવક પણ અનુક્રમે સર્વ સયમી થઈ શકે છે તેનું સમાધિ

पाचमु	तजी परपरिणति गमता, लहे निजभाय स्वरूप,	
धिदिरपद.	स्थिर करता भारिलोके, जय जय धिविर अनूप	५
छहु	बोव मृक्षम विणु जीवने, न होय तत्त प्रतीत,	
उपाध्यायपद	भणे भणावे मृतने, जय जय पाठक गीत.	६
सातमु	स्याद्वाद गुण परिणम्यो, गमता समता सग,	
साधुपद	साधे शुद्धानदता, नमो साधु शुभरग	७
आठमु	अ यातम ज्ञाने करी, त्रिपेट भयभ्रम भीति,	
नानपद	सत्यधर्म ते ज्ञान छे, नमो नमो ज्ञाननी रीति	८
नवमु	लोडालोकना भाव जे, केवलभाषित जेह,	
दर्शनपद	मत्य करी अग्रधारतो, नमो नमो दर्शन तेह	९
दशमु	शौच मूलथी महा गुणी, सर्व धर्मनो सार,	
धिनयपद.	गुण अनतनो कद ए, नमो दिनय आचार	१०
अग्यारमु	रत्नत्रयी त्रिणु साधना, निष्फल कही सदीव,	
चारित्रपद	भाय रयणनु निधान छे, जय जय समय जीव	११
बारमु	जिन प्रतिमा जिन मदिरा, रुचनना करे जेह,	
ब्रह्मचर्य पद	ब्रह्मव्रतथी बहु फळ लहे, नमो नमो शीयल छुदेह	१२
तेरमु	आत्मरोध विण जे क्रिया, ते तो बालक चाल,	
क्रियापद	तत्त्वारथथी धारीए, नमो क्रिया सुविशाल	१३
चौदमु	कर्म स्वपावे चीरुणा, भावमगल तप जाण,	
तप पद.	पञ्चास लब्धि उपजे, जय जय तप गुण रक्षण	१४
पदरमु	ऊठ छठ तप करे पारणुं, चउनाणी गुणधाम,	
गोयम पद	ए सय शुभ पात्र को नहि, नमो नमो गोयम स्वाम	१५

सोऽभु ॥ दोष उदाहृतं तदा, उदाहृतं गुण ज्ञातं भागः
 जिन पद ॥ वैयाकरणं नृणां मुदा, नमो नमो जिन पद रोग १६
 सत्तरमु- ॥ शुद्धानयं गुणैर्गम, तन्नी दृष्टिग आशस,
 समय पद ॥ विग ममाभि भनोपमा, जय जय रायम धप. १७
 अदारमु ॥ ज्ञान टस सेतो भयिक, चारित्र समरित सुता
 अभिनवनान ॥ अजर गमपद फल लहो, जिनवर पदवी पूज. १८
 ओगणीगुमु ॥ वक्ता श्रोता योगयी, धृत अनुभर रस दीन
 युत पद ॥ पाता ध्येयनी पकता, जय जय धृष्ट मुददीन १९
 गीगमु ॥ तीर्थयात्रा प्रभाय मे, शासन इच्छा बाज
 तीर्थ पद ॥ परमानन्द, विजासता जय जय दोरे गारु

दरेक पदनी बीज नरकारवाली गणना करुदरेक पदरमु
 पद तथा फाउस्सग.

१ नमो अरिज्ञातग	२४	लोगस्स	२ नमो सिद्धार्थे	१-मोरस्स
३ नमो पवयणस्स.	४५		४ नमो आगरिण	३६
५ नमो धेराण	१०		६ नमो उवहायाण	२०
७ नमो लोए सव्य साहूण	२७		८ नमो नाणस्स.	५
९ नमो ढंसणस्स.	६७		१० नमो विणयस्स	१०
११ नमो चरित्तस्स	७०		११ नमो धर्मवयधारिण	९
१३ नमो विरियाण	२५		१४ नमो तवरस्स	१२
१५ नमो गोयमस्स.	२८		१५ नमो जिणाय	२०
१७ नमो समयगारिण.	१७		१६ नमो अभिनवनानस्स.	५१
१९ नमो सुयम्म	१०		१७ नमो तित्थस्स.	५

काउस्सग देहता म्मासमण देवा तथा ददासेणा देवी.

પાંચમુ	તમી પરિણતિ રમણતા, લહે નિજભાવ સ્વમ્પ,	
થિવિરપદ	સ્થિર કરતા ભવિગેરુને, જય જય થિવિર અનૂપ	૬
ઠહુ	વોધ સૂક્ષ્મ વિણુ જીવને, ન દોય તત્ત્વ પ્રતીત;	
ઉપાધ્યાયપદ	મળે મળાવે સૂચને, જય જય પાઠક ગીત,	૬
સાતમુ-	મ્યાદરાટ ગુણ પરિણમ્યો, રમતા સમતા સગ;	
સાધુપદ	સાધે શુદ્ધાનદતા, નમો સાધુ શુભરગ	૭
આઠમુ-	અચાતમ જ્ઞાને કરી, રિષ્ટે મગ્નમ્રમ મીતિ,	
વાનપદ	સત્યર્થે તે જ્ઞાન છે, નમો નમો જ્ઞાનની રીતિ	૮
નવમુ	લોકાલોકના ભાગ જે, કેરલિભાપિત જેહ,	
દર્શનપદ	સત્ય કરી અરધાગતો, નમો નમો દર્શન તેહ	૯
દશમુ	શાંચ મૂલથી મહા ગુણી, સર્વ ધર્મનો સાર,	
વિનયપદ	ગુણ અનનનો કદ ઇ, નમો વિનય આચાર	૧૦
અગ્યારમુ	રત્નરથી વિણુ સાધના, નિષ્ફલ કરી મદીય,	
ચારિત્રપદ	ભાગ રમણનુ નિધાન છે, જય જય મયમ જીવ	૧૧
વારમુ	જિન પ્રતિમા જિન મદિરાં, કલ્પનના કરે જેહ,	
બ્રહ્મચર્ય પદ	બ્રહ્મચર્યથી વહુ ફલ ઝહે, નમો નમો શીયલ સુદેહ.	૧૨
તેરમુ	આરમગોધ વિણ જે ક્રિયા, તે તો ચાલક ચાલ,	
ક્રિયાપદ	તત્ત્વારથથી ધારીય, નમો ક્રિયા સુવિશાલ	૧૩
ચૌદમુ	કર્મ મ્વપાવે ચીકળા, ભાવમમગ્ન તપ જાણ,	
તપ પદ	પન્ચાસ ગ્રન્થિ ઉપજે, જય જય તપ ગુણ રાણ	૧૪
પદમુ	ઝઢુ છઢુ તપ કરે પારણું, ચડનાળી ગુણધામ,	
ગોયમ પદ	ઈસમ શુભ પાત્ર કો નહિ, નમો નમો ગોયમ રામ	૧૫

सोऽमु-	दोष अदोष शय गया, उप-या गुण जस अग,
जिन पद	वेयावच फगीण मुदा, नमो नमो जिन पद संग १२
सत्तग्गु	शुद्धातम गुणमें रमे, तजी इंदिय आशस,
सयम पद	धिर ममाधि सतोपमा, जय जय मयम वश १७
अदारमु	ज्ञान वृक्ष सेरो भरिऊ, चारित्र समकिन मूळ,
अभिनयज्ञान	अजर अगमपद फल लहो, जिनवर पदवी फल १८
ओगणीगमु	बक्ता श्रोता योगयी, श्रुत अनुभर रस पीन,
श्रुत पद	प्राप्ता भ्येयनी एकता, जय जय श्रुत सुगर्णीन. १०
वीशमु	नीर्ययात्रा प्रभार छे, शासन उन्नति बाज,
तीर्थ पद	परमानंद विनासता जय जय तीर्थ ग्रहान

दरेक पदनी बीस नवकाग्व्वाठी गणना मणकादीट गणवानु
पद तथा काउस्सगा.

१ नमो अरिहताग	२४	१ नमो सिद्धाण	१८	१ नमो लोगस्स
२ नमो परयणम्म	२५	२ नमो आयारियाण	३६	२ नमो लोगस्स
३ नमो धराण	३०	३ नमो उरग्रायाण	२८	३ नमो लोगस्स
४ नमो लोए सव्व साहूण	२७	४ नमो नाणस्स.	५	४ नमो लोगस्स
५ नमो ईसणस्स	६७	५ नमो विणयस्स	१०	५ नमो लोगस्स
६ नमो चरित्तस्स	७०	६ नमो वभरयधारिण	९	६ नमो लोगस्स
७ नमो विरियाण.	२८	७ नमो तयस्स	१२	७ नमो लोगस्स
८ नमो गोपमस्स	२८	८ नमो जिणाण	२०	८ नमो लोगस्स
९ नमो सयमधारिण.	१७	९ नमो अभिनवनाणस्स.	५१	९ नमो लोगस्स
१० नमो सुयस्स.	१२	१० नमो वित्थस्स	५	१० नमो लोगस्स

काउस्सगा छेन्ना स्वमासमण देवा तथा मदासेणा देवी.

જે અજ્ઞાન અને મહા મોહરૂપી અધકારને દૂર કરી નાખ્ય છે, વળી મતિ, શ્રુત, અગ્રિ, યન પર્યંત અને કેવલ એ પાંચ જેના પ્રકાર છે, જે અનેક રીતે જોડોને ઉપકાર કરે છે અને જે મગ્ધ જીવોને સર્વ પદાર્થ સપ્રતી વોગ સમર્થ છે, તે જ્ઞાન દિગ્ગજને અમારો વારંવાર નમસ્કાર હો ! ૭

આરાહિઆશ્વડિયસમ્યક્સ, નમો નમો સજમગીરિમ્હસત્ ।

સપ્ભાવનાસગવિવદિયસ, નિવ્યાણદાનાઈસમુજ્જયમ્હસત્ ॥ ૮ ॥

જે અસ્વદિત શક્તિ (પ્રમાદ ગતિ સન્નત્ પુરુષાર્થ) વડે પાત્ર થઈ શકે છે, સદ્ભાવનાયોગે જેની વૃદ્ધિ થઈ શકે છે અને જે શાશ્વત સુખાદિક આપના સમર્થ છે, તે સયમ યોગ્યને અમારો વારંવાર નમસ્કાર હો ! ૮

કમ્મદુમ્મૂલ્લણકુજરમ્હસત્, નમો નમો તિવ્વતયોમ્હસત્ ॥

અણેગલદ્દીણ નિરયણમ્મ, દુસ્સજ્જઅધ્યાણ ય સાહણમ્હસત્ ॥ ૯ ॥

જેના પ્રભાવે ગૌતમસ્વામીની જેવી અનેક ઉત્તમ લલિતઓ ઉત્પન્ન થાય છે, તેમજ દુ સા ય (મહા મુનીયતે મેલ્લી ગકાપ પવા) અર્થ પણ જેના વડે સુસા ય (સુલ્લ મેલ્લી શકાય પવા) થઈ શકે છે તથા જે સમર્થ દાર્યાની પેરે કર્મરૂપી વૃક્ષને સમૂલગુ ઉલ્લેહી નાખે છે તે તીવ્ર તપોમ્હર (આગિલ વર્તમાનાદિક અનેક પ્રકારના આકરા વાદ્ય અને અધ્યતર તપસમુદાય) ને અમારો વારંવાર નમસ્કાર હો ! ૯

ઈય નવપયાસિદ્ધ, લલ્લિવિજ્ઞાસમિદ્ધ । પપ્પહિઅસરવગ્ગ,

હીંતિરેહાસમગ્ગ । દિસિયદ સુરસાર, સ્થોણિપીઠાવપાર ॥

તિજયપિજયપચ્ચ, સિદ્ધચરુ નમામિ ॥ ૧૦ ॥ इतिशम् ॥

અય નવપદસ્વરૂપગર્ભિત અરહિતાદિક આરાધનઉપદેશ

જિયતરણારિજળે મુનાળે, મુપાદિદેગદ સયપ્પઢાળે ॥

મદેદમદોદરય હરતે, દ્રાણ નિઝપિ જિજોરિદતે ॥ ૧ ॥

જેમણે રાગ, દ્વેષ અને મોહાદિક અવરણ શુભુચન જીતી
ગીતો છે જેથી ઉત્તમ કેવલજ્ઞાન પ્રમુખ આત્મ-સમૃદ્ધિ જેમણે પ્રાપ્ત
થયેલી છે, તેમજ ઉત્તમ પ્રાનિહાર્યાદિક અનિગ્યાયવેદે જે નેવાધિ
દેવની પદ્મીને પામેગ છે, અને જે પાનાની સાનિયાય પ્રાગીવેદે અનેક
જીવોના મદેષ્પી રજ સમુદ્ધને સમીર (પાન)ની પરે માટ્કી કાઢે છે, તે
જિન-અરિજન ભગવાનને હે થાયજનો ! તમે સદાય દાંત્યા યાવો ! ૧

દુહદુકમ્માવરણપ્પમુર અણતનાણાદસિરોચરકે ॥

સયગ્ગલોગ્ગપ્પપ્પસિદ્ધે, દ્રાણ નિઝપિ મળમિ મિદ્ધે ॥૨॥

પ્રિવિધ પ્રકારે જીવોને રિટરના કરનારાં જ્ઞાનાવરણીય પ્રમુખ
દુષ્ટ અદૃષ્ટ કર્મના આવરણોથી જેઓ મુક્ત થયેલા છે તેથી અનત જ્ઞાન,
દર્શન, ચારિત્ર અને અનત શક્તિ પ્રમુખ આત્મ-તૃપ્તિ જેમણે પ્રાપ્ત થ
યેલી છે, તેમજ જેઓ સમગ્ર લોકના અગ્રપક્ષને પામગ છે પરંતુ નિ
સ્પારિક સિદ્ધિ ગતિ નગવા મોક્ષ નાપના પ્રમિદ્ધ સ્થાનને પ્રાપ્ત થયે
ગ છે તે સિદ્ધ ભગવાનને હે થાયજનો ! તમે તમારા દાંત્યા
સદાય ધ્યાવો ! ૨

ન ત મુદ્દ દેદ પિયા ન માયા, જ દિનિ જીવાણિહ મુરિપાયા ॥

તમ્હા દુ તે ચેર સયા મદેદ, જ મુરવમુલ્લવાદ લુદુ લહેદ ॥૩॥

અગ્વદ દેવીશ ગુણગણ્યો અલ્પકૃત ભાર-આચાર્યની ચરણ
સેવા જીવોને જ સત્ય સ્વાધ્યાયિક મુલ્ય સમર્પ છે તેવું મુખ્ય માનવિતા

દિક સ્વજન સર્વથીઓ આપી શકતા નથી તેટલા માટે હે ભવ્યજનો !
તમે તેરા ભાવાચાર્યના ચરણ કમઠ સદાય સેવો-પૂજો કે જેથી મોક્ષ
મુખાદિક વેગે પરી શકો ! ૩

મુત્તત્થસમેગમયસ્મુષ્ણ, સનીરગ્વીગમયવિસ્મુષ્ણ ॥

પીળાતિ જે તે ડવઝ્ઝાયરાણ, યાણહ નિચપિ કયપ્પસાણ ॥૪॥

મુખાદિષ્ટ જઠ, ક્ષીર અને અમૃત સમાન અનુક્રમે હિતકારી
શ્રુત, અર્થ અને સ્વાનુભવ જ્ઞાનરહે સ્વશિષ્યપરગને જેઓ પ્રસન્ન કરે જે
તેરા મુખન કૃપાઠ પર ચાપકુ ડપા પાવર્જી મહારાજને હે ભવ્યજનો !
તમે સદાય દીલમા યાવો ! ૪

ત્વંતે ય દત્તે ય મુગુત્તિગુત્તે, મુત્તે પસતે ગુણજોગગુત્તે ॥

ગયપ્પમાણ હયમોહમાણ, જ્ઞાણહ નિચ મુળિરાયપાણ ॥૫॥

જ્ઞાત (જ્ઞાનાત્મ-જ્ઞાનાત્મ), દાત (દમનશીલ-દ્વિયજિત)
મુગુત્તિ ગુણ (મન, વચન અને વાયાને મુનિગ્રહિત કરી રાખનાર),
મુક્ત (નિર્લપ-નિ સ્પૃહા), પ્રજ્ઞાત (જેમણે કષાય માત્રને સારી
રીતે જ્ઞાપરા દીઠા છે પણ વેરાગ્ય રસમા ક્ષીલનાર), મૂઢ-ઉત્તર
સાધુ યોગ્ય ગુણને ધારણ કરનાર (પાંચ મહાવ્રતાદિક સાધુ યોગ્ય
૨૭ ગુણ અલક્ષત), વિકૃત્યાદિક પ્રમાદ ર્જિત અને મોહ માયાર્થી
મૂઠાયેલા (દુ અને માન જેમણે નથી, અથવા અહતા અને મમતાને
જેમણે મારી કાઢી છે) પણ મુનિરાજના ચરણ કમળને તમે
સદાય ધ્યાવો ! ૫

જ દવ્વઝ્ઝાદ્ધસુસદહાણ, ત દસણ સંભવગુણપ્પહાણ ॥

કુમ્માદ્ધરાહીડ વયતિ જેણ, જહા તિસુદ્ધેણ રસાયણેણ ॥૬॥

સર્વજ્ઞ કથિત પટ (છ) દ્રવ્ય (ધર્માસ્તિકાય, અધર્માસ્તિકાય,
આકાશાસ્તિકાય, જીવાસ્તિકાય, પુદ્ગલ્યાસ્તિકાય અને કાલ),

જીવાજીવાદિક નવ નત્ર (જીવ, અર્જીવ, પુત્ર, પાત્ર આશ્રવ, સવર, નિર્જગ, ધધ અને ધોષ). સપ્ત નય (નેત્રમ, સપ્તદ, વ્યવહાર, કાન્તમૂલ, શબ્દ, સપ્તભિન્ન અને પ્રયત્ન). સપ્તભગી (સ્વાત્ અસ્તિ, સ્વાત્ નાસ્તિ, સ્વાત્ અસ્તિનાસ્તિ, સ્વાત્ અવક્તવ્ય, સ્વાત્ અસ્તિ અવક્તવ્ય, સ્વાત્ નાસ્તિ અવક્તવ્ય, અને મ્યાત્ અસ્તિનાસ્તિ યુગપ્ત અવક્તવ્ય), ચાર નિષેષા (નામ સ્થાપના, દ્રવ્ય અને ભાવ), પાંચ ભાવ (ઔદયિક, ઉપસમિક, ભાષોપશમિક, સાયિક અને પારિણામિક) તેમજ એ પ્રમાણ (પ્રયત્ન અને પરોક્ષ સવિકલ્પ) મિતેરે સર્વજ્ઞ ભાષિત ઘટનપાં સુશ્રદ્ધાન (હૃન્ મનાનિ) સ્પર્શવાળા સમ્પક્તવને સર્વ ગુણોમા પ્રધાન ગુણ માટે ગુણરામાં આવેલ છે કે જેમ ત્રિશુદ્ધ રસાયણવદે ગમે તેવી કષ્ટ સા પ વ્યાપિઓ પણ દુર થાય છે તેમ આ (સમ્યક્ત્વ) ગુણ ઘટે અન્ય ગુણ પ્રતિરૂક રૂદાગ્રહ પ્રમુખ અનેક પ્રકારના અંગ વ્યાપિઓ ઉપશમી જાય છે એમ સમજીને હે ભવ્યાત્માઓ ! ઉક્ત સમ્પક્તવનું નમે યથાચિત્ત આરામન કરો ! જેથી તમારી સગલી ધર્મ રૂણી મોક્ષશાપી નીવડે ૬

નાથ પદમ નયચનાસિદ્ધ. તત્તાવગોહિકમય.પસિદ્ધ ॥

ધરેહ વિતાવસરે ફુરત, માનિકર્મીનુત્તર તમોહરત ॥ ૭ ॥

વિત વિત (અનેક પ્રકારના) અપેક્ષાવાળા અભિપ્રાયોવદે ચમ્પુમાં રહેલા અનતા ધમાનુ સ્ફોટન કરનારા નય સમુદયોગે નિષ્પન્ન થયેલ, કેવલ વસ્તુ સ્વરૂપનું જ પ્રતિપાદન કરનાર, અત્યારે પણ આ ગમ ત્વ પ્રયત્ન દેલાતો, સ્વપ્ન પ્રકાશક હાવાથી રીજા ચાર જ્ઞાન કરતાં ચંદીયાત્રા, રનદીપકની પેરે અતસ્તમ (ઉડા અજ્ઞાન અધકાર) ને દરણ કાનારા, જાવન્યમાન જ્ઞાનદીપકન હે ભવ્યજનો ! તમારા મનમેદિરમાં સ્થાપા ! ૭

સુસરરં મોહનિરોહસાર, પચ્ચપ્પયાર વિગયાદ્યાર ॥

મૂલોત્તરાણેગુણપવિત્ત, પાલેહ નિચ્ચપિ દુ સચ્ચરિત્ત ॥૮॥

જગતમાત્રને અધ કરી નાંચે ણ્યા સમર્થ મોહનો નિરોધ કરવા ઘડે પ્રધાન, સમિતિ-ગુપ્તિ પ્રમુગ્ધ સુસરર સ્વસ્થ, સામાયિક, હેતોપસ્થાપનીય, પરિહાર વિશુદ્ધિ, સૂક્ષ્મસપરાય, અને યથાર્થાત એ પાંચ પ્રકારવાળા અને મઠ તથા ઉત્તર અનેક ગુણોયડે પવિત્ર ણવા સત્ ચારિત્રને તમે સદાય નિરતિચારણે પાલો ૮

ઘક્ષ્ણ તદ્દા મિત્તરભેયમેય, કયાદ દુ-ભેયકુલ્મ ભેય ॥

દુઃખસ્રગ્વ્યથ કયપાવનાસ, તત્ત તપેહાગમિથ નિરાસ ॥૯॥

છ પ્રકારે ઘાવ અને છ પ્રકારે અભ્યતર એમ જેના ધાર ભેદ ગણાય છે, જેનાવડે દુર્ભેય કુર્માનો ભેદ (વિનાશ) થઈ શકે છે, એવા પાપ વિનાશક તપને દે મન્યજનો ! તમે જન્મમરણાદિક દુઃખનો ક્ષય કરવા માટે આગમરીતે નિઃશીખાવે (નિઃકામવૃત્તિથી) સેવો ! જેથી તમે જલ્દી મલમળ નિગારીને અક્ષય-અવ્યાસાધ-શિવ મુગ્ધને પામી શકશો ૦

ણ્યાદ જે કેવિ નત્તપ્યાદ, આરાહ્યતિદ્વલ્પપ્પ્યાદ ॥

નન્નતિ તે સુત્તપરપરાણ, મિરિસિરીપાલનરેસરવ્વ ॥૧૦॥ ઇતિ

ઉપસહાર

સર્વ-મોક્ષ પ્રમુગ્ધ ઇષ્ટ ફળને પ્રકર્ષે કરીને દેવાયલા ઉપર કહે-લા ઉત્તમ નવ પદોને જે મહ્યાત્માઓ આરાધે છે, તેઓ શ્રી શ્રીપાલ નરેશ્વરની પેઠે સુખની પરપરા અગિચ્છ સુખ સપદાને સહજે પામે છે

શ્રી સિદ્ધચક્ર-આરાધન વિધિ.

ઉપર રજા મુજર નરપદના ગુણ સમગ્રી શાશ્વત સુખના અથા
 જનોઈ તેનુ સદા સદભાગથી સેવન કરુ ત્રિકાલ પજા સેવા ભક્તિ
 વહુમાન પર્યંક મનમા નિમત્તર નરપદનુ સ્મરણ કરુ દૃઢ અભ્યા-
 સથી નરપદનુ યાન ધરનાર પોતેજ નરપદરૂપ થઈ શકે છે, તેથી
 અહોનિશ હૃદય કમલમાં નરપદનુ સ્થાપન કરી રાખુ જરૂરનુ છે.
 આસો અને વૈશાખ માસમાં વિશેષ કરીને શુદ્ધ ૭ થી શુદ્ધ ૧૫ સુધી
 નિરતર ' આચરિત્ર ' તપનુ સેવન કરુ અને એકેક દિવસે અનુક્રમે
 ૐ હ્રીં પ્રૈં ૧ નમો અરિહતાણ, ૨ નમો સિદ્ધાણ, ૩ નમો આ
 ચરિયાણ, ૪ નમો ડગ્ગાયાણ, ૫ નમો લોઈ સંબસાદુણ, ૬ નમો
 દસણમ્સ, ૭ નમો નાણમ્સ, ૮ નમો ચારિત્તસ, ૯ નમો તપસ્મ, ૧૦
 નરપદનુ ગણણ ગણણુ દરેક પદનો ૨૦૦૦ જાપ કરવો અથવા
 એકેક પદથી ૨૦ નરકારવાળી ગણતરી ગણણુ ગણતાં અરિહતાદિક
 પદમાંજ ઉપયોગ સ્થિર કરવો સ્થિર આસન કરી મન તથા શ્રદ્ધાને
 કાનુમાં રાખી, એવાત અને પવિત્ર સ્થળમા અડગ ધ્યાન ધરવું. ઉપ
 ચકાઢ પ્રતિગ્રમણ અને પડિલેહણ તથા ત્રિકાલ દેવવદન સંયધિ
 ત્રિયા ચયાચિથ પ્રમાદ રહિત કરવી પ્રતિક્રમણ ઘટ્ટે કરેલાં પાપનુ
 પથાત્તાપ પૂર્વક સદ્ગુરુ સમીપે આત્મચન કરી નિઃશલ્ય થઈ પુનઃ
 તેવાં પાપથી, ડરતાં રહેનુ અને સર્વ જીવઉપર સમાન બુદ્ધિ રાખવી
 રાગ, દ્વેષ, ક્રોધાદિક કપાયે, નિદા, હુગલી, મિથ્યા આલ તથા

કલ્હ આદિન નિગ્ર કામથી સદતર દૂર રહેવું યથાશક્તિ દાન દેવું-
 નિર્મલ મન રાહી શુદ્ધશીલ પાલવું નર દિવસ સુધી યથાર્ણ એકજ
 વાન્યથી, આસક્તિ વિના-હુવાશત્વચિથી, એકજ વસ્તે, સ્થિર આસને
 ભોજન કરવું, પહેલે દિવસે શ્વેત અન્ન ચોરા પ્રમુખ, વીજે દિવસે
 લાલ અન્ન-પડ પ્રમુખ, ત્રાજે દિવસે પીત અન્ન-ચણા પ્રમુખ, ચોથે
 દિવસે નીલવર્ણ અન્ન-મગ પ્રમુખ, પાંચમે દિવસે કૃષ્ણાર્ણ-અટ્ટ પ્રમુખ
 અને છેલ્લા ચાર દિવસે શ્વેતવર્ણ-ચોરા-શાલિ પ્રમુખ રાધેલું ધાન્ય
 વાપરી દેહને આધાર આપનો મૈત્રી પ્રમુખ માપના ચતુષ્પયનું સદાય
 સેવન કરવું, સર્વ જીવોનું સદાય હિત ડચ્છવું, સદ્ગુણોને દેવી પ્રમુ
 દિત થવું દીન-દુઃખીનું દુઃખ ટાલવા વનવું કરવું અને વઠોર દીલના
 નિર્દય માળી ઉપર પણ દ્વેષ લાવવો નહિ દેહાદિક પુદ્ગાત્રિક યસ્તુ
 ઓનું અનિત્યપણું અને અસારપણું વિચારી સદા શાશ્વત અને સારભૂત
 ધર્મનું દૃઢ આલ્પન લેવું સર્વજ્ઞ પ્રણીત ધર્મજ આ દત્તદરિયામા
 હુરતા જીવોને સહાયભૂત કે નરપદમા દેવ, ગુર અને ધર્મ એ ત્રણેનો
 સમાવેશ થાય છે, તેથીજ તેનું દૃઢતર જવલ્પન લેવું ઉચિત છે એ
 નવ પદનું સવિશેષ સ્વરૂપ સદ્ગુર સમીપે સમજી પર આશરો રહિત-
 નિષ્કામી પણ તેનું સેવન કરવામા આવે તો અલ્પશાલ્કમાં અક્ષય શુભ
 પ્રાપ્ત થઈ શકે છે ઉક્ત નરપદ્મ અનંત ગુણનિધાન છતાં તેના અનુક્રમે
 ૧૨, ૮, ૩૬, ૨૮, ૨૭, ૬૭, ૬૨, ૭૦ અને ૧૨ ગુણો શાસ્ત્રમા
 વર્ણવેલા છે તે પ્રમાણે તેટલા લોગસના કાલસસંગ તેટલાજ સ્વમા
 સમણ અને તેટલીજ પ્રદક્ષિણા વિગેરે કરવી સ્થિર ઉપયોગથી નર
 દિવસ સુધી અનુક્રમે કરવી વહી છે ગલી દિન દિન વિનય, વેચા

વચ્ચે, સ્વાસ્થ્ય, યાન પ્રમુખ ધર્મ વ્યાપાર શુદ્ધ મન, વચ્ચે, વાયાના,
 યોગથી કરતા આત્મા અવશ્ય એક ગતિનો અધિકારી થાય છે આ પ્રમાણે
 નરપદનુ આરાધન ૧૦૦ વર્ષ સુધી અને વની શુદ્ધે તો જોડિત પર્વત
 કરવાનું છે. ૧૦૦ વર્ષમાં મર્યાદા ૮૨ આશિષ ઉપર મુજબ કર
 વાના છે અને સાથે સાથે ધીરજી પર્મારણી કરવાનો પરમાર્થ મદ્ગુર
 સમીપે સમજી તેનું સેવન કરનારને યથાર્થ લાભ મેળવવા, જાતુ અ
 રાધ્ય લક્ષ્મી સામનારી અર્થ છે, કે તે કર્મો તરફના ઉપયોગથી
 દોષ રહિત નિષ્કલ્પણે કરવી મય-પરિણામની વચ્ચે, દ્વેષ-
 અગતિ, અને સ્વેદ રહિત ચઢતે પરિણામે દોષ રહિત કર્મની કર્મો
 હનન ફળ આપે છે એમ સમજી છુલ સજ્જનોઈ સર્વ મન રજાપ્રદ
 મૂલ્યે દર્શિ ઉક્ત નરપદર્શનુ સ્વરૂપ યથાર્થ રીતે નિષ્કલ્પણે નિર્ધારી
 તેનું સેવન-આગમન નિર્મલ શ્રદ્ધાથી ઉદ્ધમિત ભારે પ્રમાદ મહિત
 રજુ એવી રીતે શુદ્ધભાવથી સિદ્ધરજનીની આગમના સ્તના
 શ્રી શ્રીપાટ અને મયળા શુદ્ધગીનોઈ અત્ર મનુષ્ય ભવમા અદમુત
 મુલ્ય અનુભવી અનુરમે મર્ગના અને મોક્ષના અવશ્ય અનત મુલ્ય
 માત્ર કહે છે

અત્ર દર્શાવેલ આગમન રીતિ મામાય રીતે ધીરજી મ્યાનક્રમ -
 મુલ્ય અવ તપનુ આરાધન કરવા ઉચ્ચનારા મલ્ય જનોને પણ યથા
 યોગ્ય ઉપયોગી થઈ શકે એમ દોવાથી તે તરફ તેમનું મ્વાસ લખ
 દોરવામાં આવે છે



नवपदनु आराधन करनाराओने दरेक पद ठीठ बोलवाना दूहा

॥ प्रथम श्री अरिहतपद ॥

अरिहत पद यातो थको, दब्बह गुण पजायेरे ॥
भेद छेद करी आत्मा, अरिहत रूपी थायेरे ॥ १ ॥
बीर जिनेश्वर उपदिशे, सामन्तो चित्त लाईरे ॥
आत्म पाने आत्मा, रुद्धि पळे सत्रि आदरे ॥ २ ॥

॥ द्वितीयश्रीसिद्धपद ॥

रूपानीत स्वभाउजे, केवल दसण नाणीरे ॥
मे याता निज आत्मा, होय सिद्धगुण खाणीरे ॥ श्री० ॥ ३ ॥
॥ तृतीयश्रीआचार्यपद ॥

भ्याता आचारज भग, महाभक्त शुभयार्नीरे ॥
पंच प्रस्थानि आत्मा, आचारज हाय प्राणीरे ॥ वी० ॥ ४ ॥
॥ चतुर्थश्रीउपाध्यायपद ॥

नप सज्जाण रत सदा, द्वादश अगनो यातारे ॥
उपाध्याय ते आत्मा, जगत्पथ जगभ्रातारे ॥ वी० ॥ ५ ॥
॥ पञ्चमश्रीसाधुपद ॥

अममत्त जे निन्य रहे, नत्रि हररे नवि सोचेरे ॥
साधु मृधा ते आत्मा, शु मुडे शु लोचेरे ॥ वी० ॥ ६ ॥
॥ षष्ठश्रीदर्शनपद ॥

शम सप्रेमादिक गुणा, सय उपामे जे आपरे ॥
दर्शन तेहिज आत्मा, शु होय नाम घगवेरे ॥ श्री० ॥ ७ ॥

॥ સપ્તમશ્રીગાનપદ ॥

વાનારણા જે કર્મ છે, ક્ષય ઉપશ્ચય તસ ચાયરે ॥

તો દુષ્ટ ઇન્દ્રિજ આતમા, જ્ઞાન અગોચતા જાયરે ॥ વી૦ ॥ ૮ ॥ -

॥ અષ્ટમશ્રીચારિત્રપદ ॥

જ્ઞાણ ચામ્ત્રિ તે આન્મા, નિજ સ્વભાવમા રમતોરે ॥

તેન્યા શુદ્ધ અન્નંવયો, મોહરને નરિ ભમતોરે ॥ વી૦ ॥ ૯ ॥

॥ નવમશ્રીતપપદ ॥

દુઃકારોરે સઘરી, પરિણતિ સમતાપોગેરે ॥

તપ તે ઇન્દ્રિજ આતમા, રત્ન નિજગુણભોગેરે ॥ વી૦ ॥ ૧૦ ॥

વર્તમાન તપની ઓઢી સઘી સામાન્ય સમજ

વર્તમાન તપ એટલે ઉત્તરોત્તર વૃદ્ધિ પામતો તપ તે તપ મઠથી ઓઢી કાઢવાની રીતિ આ પ્રમાણે છે-પ્રથમ એક આયત્રિઝ, પછી એક ઉપવાસ એ પ્રથમ ઓઢી. પછી તે આયત્રિઝ અને એક ઉપવાસ એ બીજી ઓઢી પછી ત્રણ આયત્રિઝ અને એક ઉપવાસ એ ત્રીજી ઓઢી પછી ચાર આયત્રિઝ અને એક ઉપવાસ એ ચોથી ઓઢી પછી પાંચ આયત્રિઝ અને એક ઉપવાસ એ પાંચમી ઓઢી આ પાંચ ઓઢી એક સાર્થજ કરવામા આવે છે ત્યારપાદ મગત્ત, દિપતવાન દોષ તે મન રીતે ઉત્તરોત્તર એક એક આયત્રિઝ ત્રણત્રણ જાય અને તેના ઉપર પ્રત્યેક ઉપવાસ કરી એક એક ઓઢી પૂર્ણ કરતો મંદ. જેમજે ૬ આયત્રિઝ અને ઉપર ઉપવાસ, પછી ૭ આયત્રિઝ અને ઉપવાસ, પછી ૮ જાય

વિલ અને ઉપવાસ, એવી રીતે યાવત્ ૧૦૦ આયત્રિજ અને ઉપર
 ઉપવાસ કરે, ત્યારે ૧૦૦ મી ઓલી પૂર્ણ થાય એટલે વર્ધમાન તપની
 પૂર્ણાદ્યુતિ થઈ કહેવાય, આ વર્ધમાન તપની ઓલી આરેન્ડિઝ્નપણે
 (ચત્તમા મૃટક પાઠ્યા વગર) ચાલુ રાખવામા આવે તો તે તપ ૧૬
 વર્ષ, ૩ માસ અને ૨૦ દિવસ સુધી ચાલે છે અને જો વચ્ચમા વચ
 મા થોડાક દિવસ કડ શરીરાદિકની ગિચિલ્તા પ્રમુખ કારણસર
 પડતી મૂકી પછી આતરે આતરે કરવામા આવે તો તે તપ પૂર્ણ થતા
 વિલય થાય છે આ વર્ધમાન તપ ઘણોજ પ્રભાવિક તેમજ દ્રવ્ય ભાર
 વિગ્ર-ઉપદ્રવને દરનારો છે, તેને કોઈક ચિરલ ભાગ્યશાઠી જનોજ પૂર્ણ
 કરી શકે છે ૫ વર્ધમાન તપ કોઈ મહાનુભાવ સુવિહિત સાત્રિય મધ
 ખીરુ ગીતાર્થ ગુરુ પાસે શુભ મુહૂર્તે ઉટાસપૂર્વક જિન મંદિરમા અથવા
 નદિ (સમવસરણ) મહારીને યથાવિધિ અંગીકાર કરી શ્રી ગુરુમહા-
 રાજ પાસે ઘાસક્ષેપ કરાવવો, અને પ્રમાદ તર્જી નવપદની ઓલી
 કરતાં જે જે સદાચાર પાઠવા સૂચના કરવામા આવી છે તે તે સદા
 ચારો જ્યાં સુધી આ મહાન વર્ધમાન તપનું સેવન કરવામાં આવે ત્યાં
 સુધી પાલ્યા શીઠ, સતોપાદિક પ્રમુખ સદ્વર્તન નેક નિષ્ઠાથી પાલ્વુ,
 વિશેષમા પ્રત્યેક ઓલીના દિવસોમા ગણણુ ' નમો તવરસ ' અથવા
 ' નમો સિદ્ધાણ ' પદનુ ૨૦૦૦ ગણવામા આવે છે અને તેના ગુણ
 પ્રમાણે ૧૨ અથવા ૮ લોગસ્સનો કાઠસ્સગ, પ્રતિદિન તેટલાજ ત્વમા
 સમણ, તેમજ પ્રદક્ષિણા પણ દેવામા આવે છે ચાર્કાની સામાન્ય વિધિ
 નવપદના પ્રસંગે કહેવામા આવેલ છે તે ઉપરથી જાણી લેવી

તિથીઓ સંવર્ધા તપની સમજ



(૧)

બીજનુ માદાત્મ્ય તથા સામાન્ય સમજ

દુરિય ધર્મનુ આરાધન કરતા નિમિત્તે આ તપનુ સેવન કરવામા આવે છે અને તે દિવસ ઉપવાસ પાપપ્રાદિક યયાગત્તિ કરતુ જોઈએ. આ તપ યથાશક્તિ ચે માસ, ૨૦ માસ અથવા જાદગી પર્યંત કરામા પ્રાપ્તિ છે. આ સ્પષ્ટ ગણણુ જનારવામા આવેતુ નથી ત્યાં પણ નવપદ પરી કોઈ પણ પદનુ ૨૦૦૦ ગણણુ ગણતુ ઘટે છે. ચાકીનો વિરિ નવપદની ઓઝીમા પ્રતાવ્યા મુજબ યયાયોગ્ય સમગ્રી લેવાનો છે.

(૨)

પચમી તપનો મહિમા તથા સામાન્ય સમજ

તાનનુ આરાધન કરતા ગામ્યકારે પચમી તપ કરવા જનારુ છે શક્તિ દાય તો સગ્રી પચમી કરામા આવે, નહિ તો દોઢ માસની વજ્જઠ (અજગ્રી) પચમી, નહિ તો છેવટે કાર્તિક શુદ્ધિ પચમી (સૌભાગ્ય પચમી) તો જગ્ર કરમી જોઈએ તેમાં ૨૦૦૦ ગણણુ “ નમો નાગમ્ય ” આ પન્નુ ગણતુ કાઠસ્મગ લોગસ ૫ અથવા ૬? અને દુગ્ગજ મ્પાસપણ વિગેર પણ પ્રતિદિન દેશ જોઈએ, આ તપ પણ યથાશક્તિ પાંચ માસ, પાંચ વર્ષ અથવા જાદગી પર્યંત કરામા આવે છે તપના દિવસે પાપપ્રાદિકનુ સેવન કરતુ જોઈએ.

(૩)

અટ્ટમી (આઠમ) તપનો મહિમા અને નની સામાન્ય સમજ.

આરમ્બક સૂત્રની નિર્યુક્તિમાં શ્રીમાન ભદ્રાહુ સ્વામીજીએ વ્યુત્તર કે “ અઠ્ઠમ્મમહણી અટ્ટમી ” એટલે આઠે કર્મનું મથન કરનારી અટ્ટમી છે અર્થાત્ વિધિયુક્ત અટ્ટમીનો તપ કરતા આઠે કર્મનો ક્ષય થઈ શકે છે તપના દિવસે રૂની જાકે ત્યામુર્ચી અમર્ય પાપપ્રમુખ્ય કરતું જોઈએ તે તપ યથાશક્તિ ૮ માસ, ૮ વર્ષ અથવા જીંદગી પર્યંત રહેશે એટલે છે

(૪)

एकादशी तपनु माहात्म्य तथा सामान्य समज

અગીયાર અગતુ આરાધન કરવા આ તપનું નિર્માણ છે શ્રી નેમિ નાથ મહારાજને દુષ્ટાગ્રીહ પોતાના હૃદયારાધ્યે કરી સાધન માટે પૃથ્વુ હતું ત્યારે ભગવાને તેને એકાદશીનું આરાધન કરવા જણાવ્યું હતું સુવ્રત શેઠે આ પર્વનું યથાવિધિ આરાધન કરેલું કે તપના દિવસે એક ચિત્તે પાપપ્રમુખ્ય કરતું, અને તે તપ યથાશક્તિ ૧૧ માસ, ૧૧ વર્ષ યાત્રા જીવિત કરતું જોઈએ જો વધારે ન અને તો માગશિર શુદ્ધ એકાદશી (મેાન અગીયારસ) નું તો અમર્ય આરાધન કરતું અને તે જીંદગી પર્યંત કરતું તનુ ગુણનું (૧૦૦ કલ્યાણનું) અન્ય ગ્રથમા રતાયેલું છે ત્યારી જોઈ લેવું

(૫)

चतुर्दशीनु माहात्म्य अंन सामान्य समज

ચાંદ પૂર્વનું આરાધન કરવા આ તપ કરવામા આવે છે તે દિવસે અમર્ય ઉપાસ પાપપ્રમુખ્ય કરતું અને તે યથાશક્તિ ૧૪

१७. १. जो अपना जेदीगी पर्यंत करने, पास्वीनी आन्नायण तरीक
 तरे के दस एक उपवास के तेना करेगे गीजो तप, ये आय-
 तिर का मंडी चार पञ्चायणा प्रमुख करवो मोईय

(६)

शुणमा अने अपावाय्या मवधी तपनी समन

उ पवी पवी पुणिमा तथा अपावाय्या पण चारित्र आराधन
 निधियोन छे अने तथी ते उपवास पाँचरात्रिक बढ आराधना योग्य
 छे अथ पण वास्तवी अने चली पुणिमानी तथा शीर प्रमुना निर्माण
 दिवस तरारे अपावाय्यानी पण अधिकता जाणवी, राखा तो अथी
 निधियोनो नियत करवो छे छे, ते तथी रीति के-दोरे अपठवी

२. अनुदुर्गो, शुणमा अने अपावाय्या ए चारित्र आराधननी निधियो
 जाणान तेदज गीजी पचवी अने पञ्चात्री ते ज्ञानदर्शन आराधनानी
 निधियो जाणीन यथागतिक तप तथा पाँचरात्रिक बढे तपनु
 आराधन करवु योग्य छे

महोपाध्याय श्री मद्यशोपिजयजी कृत श्री
 पार्श्वजिन स्तवन

(गगन उपाध्याय-पाग)

चिदानंद धन पाप निरजन, जन मन रजनदेर ॥ छन्द ॥

बापा नन्दन जिन पति शुण्डि, मृगपति कम करे मेव

मन मोहन जिनजी भेण्डि हो

॥ ए आठवी ॥ १

जायत्रुड चक्क केतकी, दमणोने मयतुद ॥ ललना ॥

कुदइदु रुचि मुदर जोडी, पूजाए पासजिणद ॥ मनमोहन० ॥ २ ॥

रेमर घोडी घमी घनचंदन, आनदवन घन घनमार ॥ ललना ॥

मभुरी पूजा करो मनग्गे, पाइये पुण्य सफार ॥ मनमोहन० ॥ ३ ॥

अगे चमी आमी बनारी, अरुकार अति सार ॥ ललना ॥

द्रव्यस्तराविधि पूरण विरची, भाविए भाव उदार ॥ मनमोहन० ॥ ४ ॥

परमात्म पूरण गुण प्रत्यक्ष, पुरुषोत्तम परमान ॥ ललना ॥

प्रगटभाव प्रभावती बटभ, तु जयो मुगुणनिधान ॥ मनमोहन० ॥ ५ ॥

जोतुस भक्ति मोरी, मुझमन, उनविचे अतिरित्त ॥ ललना० ॥

दुरित भुजगम, उधन दुटे, तो मघठो जगवित्त ॥ मनमोहन० ॥ ६ ॥

तुय आणा सुरवेर्नी मुजमन, नदनवन जिहां रुड ॥ ललना० ॥

कुमाति कदाग्रद रुक्कशाखी, समवे नहि तीहा गुद ॥ मनमोहन० ॥ ७ ॥

भक्तिरग तुज आणारावन, दोष चक्र ससार ॥ ललना ॥

सहस्र अठार अग रथ चाले, विपन रहित गिरधार ॥ मनमोहन० ॥ ८ ॥

गुरु उपदेशे जो मुज लाग्यो, तुझ शासनको राग ॥ ललना ॥

महानदपद खेच लहंगो, ज्यु अत्रि० कुसुम पराग ॥ मनमोहन० ॥ ९ ॥

साठिर मन निरसन नहि चाहत, तुझ शासनमा लीन ॥ ललना ॥

उमग निमग करी निजपद रहये, ज्यु जलानिधि जलमीन

॥ मनमोहन० ॥ १० ॥

१ विशाल-अनगल २ प्राणप्रिय ३ मयूरी (मोरली) ४ पाप-
साय ५ काटोला रुग्ण ६ आशापालन, ७ भ्रमर ८ निरुद्ध
९ समेतम, १० समुद्र.

ती न पावु, जो तु साहीन एक ॥ ललना० ॥

भासना दृढ निजमनवी, ज्यु अविचरुपद टेक ॥ मन मोहन० ॥ ११ ॥
 तुज शासन अनुभारो रस, गुं करी जाणे लोंग ? ॥ ललना ॥
 अशरिणीत कन्या नवी जाणे, ज्यु सुख द्वैत ? सजोग ॥ मन मोहन० ॥ १२ ॥
 तु साहिब हु सेवक तोरो, ए व्यग्रहार विभाग ॥ ललना ॥
 निशय नयमत दोनु रिरचे, हे नाहि भेदको गम ॥ मन मोहन० ॥ १३ ॥
 मन वचनान्तिक पुद्गल न्यारो, न्यारो सक्क विभाव ॥ ललना ॥
 शुद्ध द्रव्य गुण पर्याय घटना, तुझ समशुद्ध स्वभाव ॥ मन मोहन० ॥ १४ ॥
 तु घट अतर प्रगट प्रिगजे, ज्यु निर्मल मणिरत ॥ ललना ॥
 नाहीर हृदय मूढ न पावे, ज्यु मृगमद मृग भ्रात ॥ मन मोहन० ॥ १५ ॥
 गुणगणादिकभावे मिश्रित, सममाहे तुझ अश ॥ ललना ॥
 रसीरसीर जिस भिन्न करतहे, उल्लवळ अनुभवहस ॥ मन मोहन० ॥ १६ ॥
 आत्मज्ञान दशा जय लागी, वैरागी तुझ ज्ञान ॥ ललना ॥
 सो पावे ज्यु रत्नपरीक्षा, पेतत रत्नप्रधान ॥ मन मोहन० ॥ १७ ॥
 पुण्य भ्रूति देखको कारण, मूढ लहे नहीं धर्म ॥ ललना ॥
 ज्यु पीरो कोई अध न माने, लहत न अतर मर्म ॥ मन मोहन० ॥ १८ ॥
 गंध रूप रस फारस विरजन, न धरे तिहा सठाण ॥ ललना ॥
 अण अतार अशरीर अपेदी, तु प्रभु शुद्धप्रमाण ॥ मन मोहन० ॥ १९ ॥
 केवलज्ञान दशा अवलोके, लोकालोक प्रमाण ॥ ललना ॥
 दर्शन धीर्य चरण गुणगारी, सेरत सब आदिदाण ॥ मन मोहन० ॥ २० ॥

(१०८)

दे अरुणी तोरी, नहीं जगको व्यग्रहार ॥
 ही कहु कहन न आये, तु प्रभु अलख अपार ॥ मन मोहन ॥
 १ रति प्रहण करो, निहा प्रसरत नहीं तेज ॥ ललना ॥
 एक तुज घाम मिराजे, निर्मल चेतन सैन ॥ मन मोहन ॥ २ ॥
 दे रति अजगम निर्भय, व्यापक एक अनत ॥ ललना ॥
 दे प्रकृति अरुणाय अमायी, तु प्रभु बहु गुणवन ॥ मन मोहन ॥ ३ ॥
 माता तु प्राता भ्राता, पिता धनु तु मित्र ॥ ललना ॥
 सरण तुहि तुज सेवा कीजे, दृढ़ करी तनु बच चित ॥ मन मोहन ॥ ४ ॥
 पास आग पुरी अग मोरी, अरज एक अग्रार ॥ ललना ॥
 श्री नयविजय विनुध पाप सेवक, जस कहै भवजलतार ॥ मन मो
 जिनजी भेटिये हो ॥ २८ ॥ इति

